

stigma

ISSN: 2529-1769

Αρ. Φύλλου: 7

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ 2018

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΑΘΛ·Ε·ΠΟΛΙ·Σ·

**ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΟ
STIGMA**

Τι θα βρω εδώ μέσα....

3	Editorial	46	Ασπούδαχτοι της λήθης
4	Απο...δράσεις	50	Περί Τεχνών
7	Οι e-book εκδόσεις μας	54	Ιατρική
10	Βιβλιοπροτάσεις	56	Ύλη όλο... Μέλη!
12	Ανακοινώσεις	60	Συνέντευξη
14	Παρόδιος Στοά	68	Φωτο...stigma
18	Επιστήμη	74	Παρουσίαση
28	Οικονομικά	76	Τιπούκειτος
30	Απόψεις	78	Προγραμματισμός
40	Αφιέρωμα	78	Το ήξερες αυτό...;

Το χεράκι τους έβαλαν οι:

Αλεξόπουλος Αριστοτέλης (Διεθνολόγος)	Μεταξάς Μιχάλης (Βιβλιοθηκονόμος)
Βασιλείου Νικόλας (Φοιτητής Οικονομικών)	Μπάσιος Κων/νος (Ιστορικός – Κριτικός Τέχνης)
Β.Τ. Αμαξηλάτης (Ηλεκτρολόγος Μηχανολόγος)	Μπέη Γεωργία (Δικηγόρος)
Γιάτσης Βασίλης (Σκηνοθέτης)	Ξηντάρας Γιάννης (Ψυχολόγος)
Δεληβοριάς Αλέξης (Αστρονόμος)	Παναγιώτου Βιργινία (Make up Artist)
Δούναβης Γιώργος (Καθ. Αγγλ. Φιλολογίας)	Πουσαρά Αντζουλέτα (Καθ. Μουσικοκινητικής)
Θέσκελος (Αρθρογράφος)	Ρέππας Γιώργος (Καθ. Αγγλικών)
Καρατζογιάννη Μαρία (Φιλολόγος)	Ριζόπουλος Κωνσταντίνος (Μουσικός)
Κοφινιώτη Αλεξάνδρα (Οικονομολόγος)	Σίμος Νικόλαος (Ηλεκτρολόγος Μηχανικός)
Λαμπίρης Γιώργος (Κριτικός Κινηματογράφου)	Σταμέλος Νίκος (Καρδιολόγος)
Μαράκη Μαρία (Αγιογράφος)	Τριανταφυλλίδη Άννα-Μαρία (Product Designer)
Μεταξά Μαρία (Μουσειολόγος)	Φαγαδάκη Κωνσταντία (Εικαστικός - Λογοτέχνης)
Μεταξάς Γιώργος (Ηλεκτρολόγος Μηχανικός)	

Photo by:
Νίκος Σίμος

Model:
Ελευθερία Πάλλα

Γραφιστική Επιμέλεια
Σελιδοποίηση
Διορθώσεις
Ειρήνη Βρεττού

ΕΓΓΡΑΦΗ

Κάντε subscribe (κοινώς «εγγραφή») για να λαμβάνετε το STIGMA στο e-mail σας..!
(κάτω μέρος της αρχικής μας σελίδας)

STIGMA

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΚΔΟΣΗΣ: Μ. ΜΕΤΑΞΑΣ - Ν. ΣΙΜΟΣ - Μ. ΜΕΤΑΞΑ

«Εκδιδόμαστε» κάθε τρίμηνο...!! Έως τότε, συντονιστείτε...

Τηλ.: 693 445 8408 • www.athlepolis.gr • e-mail: info@athlepolis.gr

www.facebook.com/athlepolis • www.facebook.com/groups/prisma.athlepolis

ISSN: 2529-1769

Αγαπητοί αναγνώστες

Το φθινόπωρο του 2016, στο editorial του παρθενικού τεύχους του περιοδικού μας, γράφαμε ότι το Αθλητικό Επιστημονικό Πολιτιστικό Σωματείο (ΑΘΛ.Ε.ΠΟΛΙ.Σ.) ιδρύθηκε το 2013 με πρωτοβουλία ανήσυχων και ελεύθερων από προκαταλήψεις πολιτών. Ευθύς αμέσως, γράφαμε, δραστηριοποιήθηκε και στους τρεις τομείς που συνθέτουν τον λόγο ύπαρξής του και αποτελούν το ακρωνύμιό του, δηλαδή τον Αθλητισμό, την Επιστήμη και τον Πολιτισμό.

Σήμερα, 14 μήνες αργότερα, το πολιτιστικό τμήμα του Σωματείου μας με τις εκδόσεις του έτυχε την τιμή της βράβευσης από το αρχαιότερο ελληνικό λογοτεχνικό σωματείο της χώρας μας, την Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών, με το σκεπτικό ότι μέσω των εκδόσεων του «βρίσκεται δίπλα στους Δημιουργούς, καθώς εκδίδει ΔΩΡΕΑΝ τα έργα τους, τα οποία αναρτά στο Διαδίκτυο, για να διαβαστούν ελευθέρως, από το αναγνωστικό κοινό».

Το σκεπτικό της βράβευσης αυτής ταυτίζεται απόλυτα με τον σκοπό που έθετε το διοικητικό συμβούλιο του Σωματείου μας στο πρώτο εκείνο editorial, δηλαδή: «να αναδείξει, το έργο νέων δημιουργών, επιστημόνων και καλλιτεχνών. Να παράσχει το μέσο έκφρασης και το βήμα κοινοποίησης των ιδεών, των απόψεων αλλά και τον χώρο έκθεσης των δημιουργημάτων τους» και αποτελεί την ηθική επιβράβευση τόσο της συνέπειας των λόγων μας, όσο και της αφιλοκερδούς προσπάθειάς μας. Μας ωθεί λοιπόν όχι να επαναπαυόμαστε, αλλά να θέσουμε τον πήχη ακόμα υψηλότερα, και μας δίνει την δύναμη να αντιπαρερχόμαστε δυσκολίες και «τρικλοποδιές» αλλά και την πρόκληση εκείνη για τα άλλα μας τμήματα.

Σήμερα, πρώτη μέρα ενός Νέου Χρόνου, διαπιστώνουμε πιο πολύ από ποτέ την αναγκαιότητα αυτών των λόγων που δημιούργησαν το Stigma, και σας ευχόμαστε Υγεία και Συλλογικότητα, Αισιοδοξία και υψηλά Ιδανικά.

Το ΔΣ

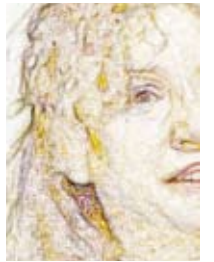
ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ

ΑΠΟ...δράσεις

Δράσεις και αποδράσεις..!!

Γεωργία Μπέη

10.12.2017

Φωτοεξόρμηση στην Χριστουγεννιάτικη Αθήνα

Τείνει πλέον να καθιερωθεί από την ομάδα μας, η φωτοεξόρμηση που επιχειρούμε κάθε χρόνο στο εορταστικά διαμορφωμένο χριστουγεννιάτικο τοπίο της Αθήνας. Έτσι, όλοι εμείς που αντιλαμβανόμαστε την αποτύπωση φωτογραφικών στιγμών ως ένα ευρύ εκφραστικό και δημιουργικό μέσο, πιστοί στο ραντεβού μας, συνυπήρξαμε για λίγες ώρες προκειμένου να απαθανάτισουμε τον αγέρωχο αν και γυάλινο δρομέα του Κ. Βαρώτσου, τους ακοίμητους φρουρούς του Άγνωστου Στρατιώτη, τη φωταγωγημένη Πανεπιστημίου και Ακαδημίας που συναγωνίζονται σε καλαισθησία και χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα τις μεγάλες boulevard του Παρισιού ή τις avenue του Λονδίνου και της Ν. Υόρκης.

Αντλώντας περισσή ενέργεια από την χαλαρή ατμόσφαιρα ανταλλάξαμε τις ευχές μας για μια νέα πλούσια φωτογραφική χρονιά.

(<https://www.facebook.com/media/set/?set=oa.1039661902842980&type=3>).

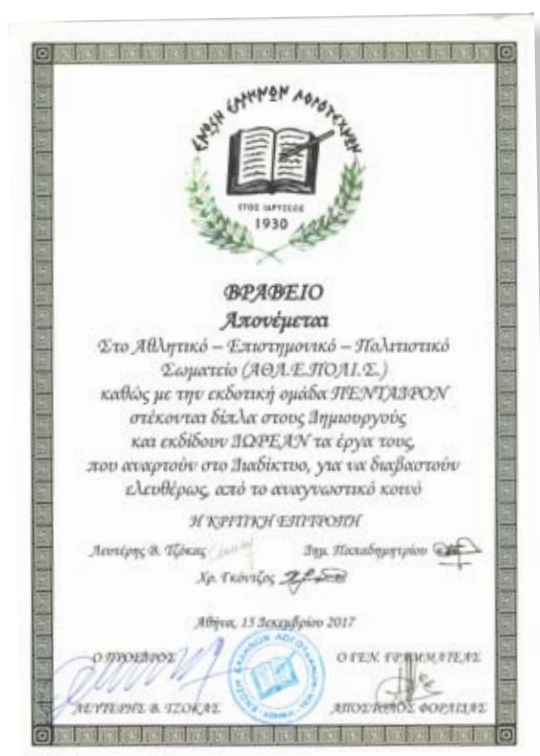
15.12.2017

Βράβευση Πέντανδρον από Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών

Ποιεί τιμή για το ΑΘΛΕΠΟΛΙΣ και την εκδοτική του ομάδα ΠΕΝΤΑΔΡΟΝ, το βραβείο που απονεμήθηκε από την Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών στις 15/12/2017.

Η Κριτική Επιτροπή της Ένωσης που αποτελείται από τους κ.κ. Λευτέρη Β. Τζόκα, Πρόεδρο και τους Δημ. Παπαδημητρίου και Χρ. Γκόντζο στην κατάμεστη αίθουσα του 8ου ορόφου της ΧΑΝ, Ακαδημίας 36 βράβευσαν το Σωματείο ΑΘΛΕΟΠΟΛΙΣ και την εκδοτική του ομάδα «Πέντανδρον». Το βραβείο παρέλαβε ο Πρόεδρος του Σωματείου.

(<http://www.athlepolis.gr/aponomh-vraveioy/>).

...εξίστιον.../

...στην ιστορία...

15.12.2017

**Βράβευση Κωνσταντίας Φαγαδάκη από
Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών**

Στο μέλος του Συλλόγου μας κ. Κωνσταντία Φαγαδάκη απονεμήθηκε το πρώτο βραβείο ποίησης και εικονογράφησης για το βιβλίο της «Αθάνατη Σπορά», έκδοση του Σωματίου μας (Φεβρουάριος 2017) από την Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών στις 15/12/2017 σε ειδική τιμητική εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα Της ΧΑΝ, Ακαδημίας 36.

Η «Αθάνατη Σπορά» με απαλό βηματισμό σαν μέσα από ήχους άρπας μας ταξιδεύει στο «ρυθμικό βηματισμό της ευθείας» ενώ οι «ελπίδες των στεριών παγώνουν στο μελανιασμένο ξέφωτο της νέας μέρας...».

Με την τεχνική των δημιουργών που δεν προκαλούν και δεν συσκοτίζουν η Κ. Φαγαδάκη μας τυλίγει με το «άρωμα της αγάπης που λιώνει το γυαλί» και μας βοηθά να καταφεύγουμε στο άνοιγμα των δικών μας και πολύ προσωπικών «Πυλών». ■

(<http://www.athlepolis.gr/aponomh-vraveioy/>).

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΔΟΚΙΜΙΑ – ΣΤΙΧΟΙ Λευτέρης Τζόκας

...«το χέρι δεν γράφει μόνο του στο χαρτί. Κάποια μυστική δύναμη το καθοδηγεί: Η έμπνευση είχε αναφέρει σε μια συνέντευξή του ο Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών Λ. Τζόκας.

...και σίγουρα αυτό το χέρι έχει πολλά να διαμηνύσει όταν βουτά το μελάνι «στου φεγγαριού τ' αλώνι».

Η γραφή του διακρίνεται από τον ψυχικό πλούτο και το λεξιλόγιό του αντλημένο πάντα από την φωτεινή όψη της ζωής, αισιόδοξη ακόμη και στον πόνο. Πλημμυρισμένη απο ήχους και εικόνες σε ένα γαϊτανάκι συναισθημάτων. Μας καλεί να νιώσουμε το κύμα της έμπνευσης και να ακούσουμε όλα όσα ενδόμυχα είχε «εμφιαλώσει» μέσα σε γράμματα που βρήκαν στεριά στα ακρογιάλια της Ποίησης.

ΨΗΓΜΑΤΑ ΨΥΧΗΣ Μιχάλης Δεματάς

Ο Μιχάλης Δεματάς γεννήθηκε στη Ζυρίχη της Ελβετίας το 1973. Έχει πτυχίο Ηλεκτρονικού Εγκαταστάσεων και Αυτοματισμού και εργάζεται στον Δημόσιο Τομέα. Ζει με την οικογένειά του στον Βόλο.

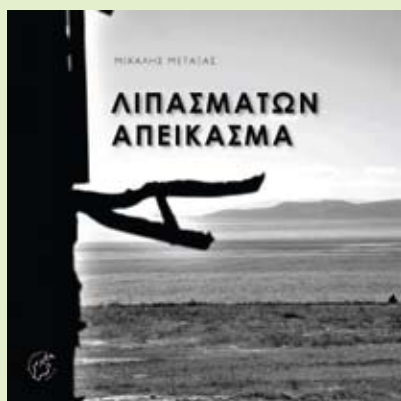
Έχει πάθος με την ποίηση κάτι που διακρίνεται από την εύστοχη χρήση των λέξεων και των εικόνων, προκειμένου να αποδώσει τα λεπτά αισθήματα που διατρέχουν τον ποιητικό του λόγο. Είναι η πρώτη του απόπειρα να εκτεθεί στο κοινό και κρίνουμε πως κακώς καθυστέρησε τόσο.

ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΑΠΕΙΚΑΣΜΑ Μιχάλης Μεταξάς

«Κι όμως εδώ που δεν φυτρώνει τίποτε, η ομορφιά και η αρμονία, στην βιομηχανική μορφολογία με την μαυρίλα συνοδοιπορούν πλάι στην θάλασσα και στον γλαυκό ουρανό...».

Την απάντηση σ' όλα αυτά δίνει η ίδια η δομή του ακρωτηριασμένου εργοστασίου, που αποπνέει ακόμη με πάθος πύρινο την αχαλίνωτη οσμή και την βουή ανθρώπων και φωσφόρου απ' την πανύψηλη υψικάμινό του ξερνώντας στίχους ποιητών και εικόνες φωτογράφων...

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ – DISCOVER – ΑΘΛ.Ε.ΠΟΛΙ.Σ.

«Discover» για εμάς δεν σημαίνει μόνο ανακάλυψη, αλλά γνωστοποιώ και δημοσιοποιώ, γίνομαι κοινωνός αυτής της ανακάλυψης. Έτσι μέσω αυτής της σειράς λευκώματων το Σωματείο μας αποσκοπεί να αναδείξει την δουλειά ερασιτεχνών φωτογράφων και να προβάλει το έργο τους.

17 φωτογραφίες σε 17 λευκώματα που εκφράζουν το ύφος, την οπτική και την σκέψη του δημιουργού τους και έχουν επιλεγεί με γνώμονα το συναίσθημα και όχι απαραίτητα την τεχνική εντέλεια και επαγγελματική ποιότητα του κάθε δημιουργού.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ – DISCOVER – ΑΘΛ.Ε.ΠΟΛΙ.Σ.

Το Πέντανδρον σε συνεργασία με τον φωτογραφικό όμιλο Πρίσμα του αθλητικού επιστημονικού σωματείου ΑΘΛ.Ε.ΠΟΛΙ.Σ. προβαίνει στην έκδοση ειδικής σειράς φωτογραφικών λευκωμάτων.

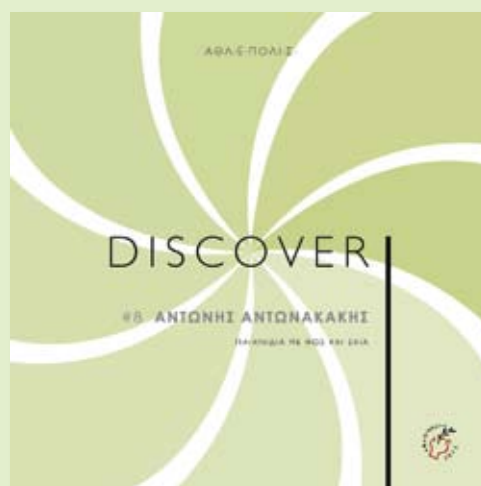
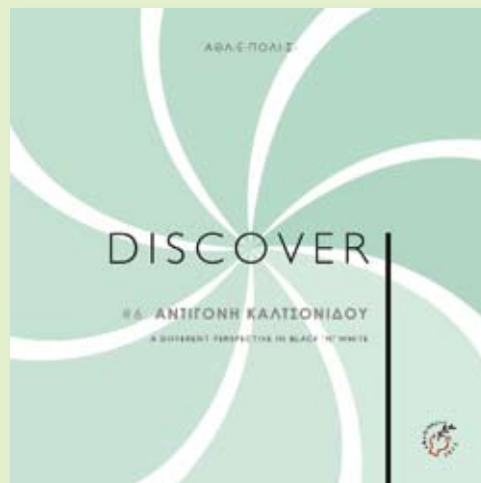
Στην σειρά αυτή δόθηκε το όνομα «Discover», που δεν σημαίνει μόνο ανακαλύπτω, αλλά γνωστοποιώ κάτι που δεν είναι γνωστό, βρίσκω κάτι ή κάποιον που δεν ήξερα νωρίτερα και ίσως τυχαία φέρνω στο φως.

Τόσο η ονοματοδοσία όσο

και παραγωγή αυτής της σειράς ανάδοχο έχουν την κ. Ειρήνη Βρεττού που επιμελείται και αυτήν την εκδοτική προσπάθεια του Σωματείου μας.

Το Σωματείο μας αποσκοπεί

με την έκδοση αυτή (ηλεκτρονική και έντυπη) να αναδείξει την δουλειά νέων φωτογράφων και να προβάλει το έργο των μελών του. Οι 17 φωτογραφίες που θα συμπεριληφθούν σε κάθε λεύ-

ΟΙ Ε-BOOK ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΑΣ

κωμα εκφράζουν αποκλειστικά το ύφος και το πνεύμα των δημιουργών τους και έχουν επιλεγεί με γνώμονα το συναίσθημα και όχι απαραίτητα την τεχνική εντέλεια και επαγγελματική ποιότητα

του κάθε δημιουργού.

Τόσο ο συνοδευτικός τίτλος του λευκώματος, όσο και η χρωματική επιμέλειά του αποτελούν υλοποίηση της πρότασης του φωτογράφου.

Όσοι θελήσουν να συμμετέχουν και να προσφέρουν σε αυτήν την εκδοτική προσπάθεια του ΑΘΛ.Ε.ΠΟΛΙ.Σ., το μόνο βέβαιο είναι ότι βρουν πρόθυμους υποστηρικτές τα μέλη του. ■

PENTANDRON

Βιβλιοπλοκές

ΛΙΓΕΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΝΥΧΤΕΣ
Ισίδωρος Ζουργός
Εκδόσεις: ΠΑΤΑΚΗ

«**Λίγες και μία νύχτες**» και η πλοκή ενός ιδιότυπου παραμυθιού αρχίζει, να ξετυλίγεται στη λεωφόρο των Εξοχών, κάπου στη Θεσσαλονίκη του 1909.

Ο αφηγητής και συγγραφέας αυτού του μυθιστορήματος **είναι ο Ισίδωρος Ζουργός**. Γέννημα και θρέμμα τη Θεσσαλονίκης, όπου ζει και εργάζεται ως σήμερα ως εκπαιδευτικός, αλλά που ωστόσο φροντίζει να «πλάσει και να ζωντανέψει» άλλες πόλεις και πρόσωπα ως πνευματικός γεννήτορας κάμποσων μυθιστορημάτων: «*Φράουστ*», «*Αποσπάσματα από το βιβλίο του ωκεανού*», «*Η ψίχα εκείνου του καλοκαιριού*», «*Στη σκιά της πεταλούδας*», «*Η αηδονόπιτα*», «*Η ανεμώλια*», «*Σκηνές από το βίο του Ματίας Αλμοσίνο*» και ένα σενάριο για την ταινία «*Όχθες*» –που προβλήθηκε τον Μάρτιο του 2015– συγκαταλέγονται στο ενεργητικό του και «στολίζουν» τη συγγραφική μας λογοτεχνική ιστορία, διανθίζοντάς τη, με λογοτεχνικές σελίδες που περιέχουν ένα ελκυστικό αμάλγαμα ηρώων που ταξιδεύουν, ερωτεύονται, μάχονται με τους προσωπικούς τους δαίμονες, τα έμφυτα ή επίκτητα ελαττώματά τους, ενώ τους παισιώνει ένα

φόντο ιστορικό, ποτισμένο με δόσεις πικρής ή γλυκιάς αλήθειας για τις εκατότε ανθρώπινες επιλογές.

Ο Ισίδωρος Ζουργός, ένας «ποιητής» της πεζογραφίας, μας συναντά εδώ απόψε με τις «**Λίγες και μία νύχτες**», εντούτοις, δεν μοιάζει με τον παραμυθά του αραβικού κόσμου, ούτε πλάθει ιστορίες σαν και εκείνες της Σεχραζάντ, για να γοητεύσει και να ξεγελάσει τον Πέρση βασιλιά.

Αντιθέτως, μέσα από το μυθιστορηματικό του έργο μας παρασέρνει σε έναν κύκλο μιας βαθειάς αποδεδειγμένης αλήθειας, μιας αλήθειας που διαφεντεύει αιώνες τώρα τη μοίρα του ανθρώπινου γένους και που την καθορίζει. Ο συγγραφέας μας την υπενθυμίζει, μέσω περιγραφικών γλωσσικών σχημάτων και απολαυστικών συμφράσεων, και δεν είναι άλλη από εκείνο το ελκυστικό αντιθετικό δίπολο **πόλεμος versus έρωας**.

Η αλήθεια αυτή της διαρκούς μετάθεσης από καταστάσεις πολέμου σε καταστάσεις έρωτα είναι κυριαρχική, σε κάθε σελίδα αυτού του πλέγματος ιστορίας και μύθου, και ο αναγνώστης δεν εφησυχάζει στιγμή. Η φαντασία του υποχρεώνεται σε διαρκή εγρήγορση λόγω της επιταγής που θέτει το ίδιο το κείμενο να αναπολήσει ιστορικά στοιχεία και ταυτόχρονα να σκηνογραφήσει το μυθιστορηματικό περιβάλλον από την όψη των κτηρίων της Θεσσαλονίκης του 1909 έως το «κοστούμι» του «είναι», αλλά και του «φαίνεσθαι», των ηρώων.

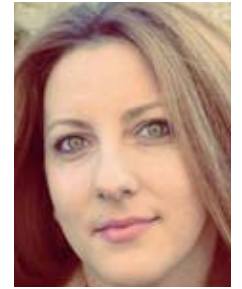
Μέσα σε αυτήν την εναλλαγή πολεμικών ή ερωτικών «ιαχών», το νήμα της πλοκής της ιστορίας πιάνεται αρχικά από τα αιχμηρά βέλη του έρωτα που τυλίζουν γύρω τους τις πρώτες σκέψεις, τις πρώτες προθέσεις των ηρώων. Ο **έρωτας**, η γυναικεία όψη που κρυφο-

γελά στην καρδιά του πρωταγωνιστή του, **Λευτέρη Ζεύγου**, γίνεται εκείνη η κινητήρια δύναμη και ο χάρτης των σχεδίων του, το χέρι που ωθεί το κουβάρι των γεγονότων και των εξελίξεων, στην οδό των Εξοχών, στην οδό που ο πρωταγωνιστής του μυθιστορήματος καλείται να μας απογυμνώσει φιλοδοξίες και πόθους, μα πιο πολύ την πληγή μιας αγάπης που τον κατατρέχει σαν σκιά.

Αυτή η σκιά γίνεται μια προσκολλημένη σκέψη στα κύτταρα του μυαλού του, γίνεται στόχος, караδοκεί σε κάθε του βήμα, γίνεται μνήμη, αφόρητος πόνος, μα εν τέλει λόγος ύπαρξης. Κι αν άλλες σκιές τον περιτριγυρίζουν, κι αν άλλες γυναικείες φιγούρες, χορεύουν γύρω του, αυτός τις αρπάζει για ένα σύντομο χορό, άλλοτε τυχοδιωκτικό ή συντροφικό κι άλλοτε απλώς για έναν χορό σαρκικού πάθους, μα τα βήματά του πάντοτε λοξοδρομούν απ' αυτές, γίνονται μοναχικά, αλλάζουν πορείες, για να κρατήσουν λίγη απ' τη δύναμή τους, ώστε να σταθούν ισάξια κάποτε, ενώπιον εκείνου του μοιραίου προσώπου που καθορίζει τον ψυχισμό του και του θίγει την ελλειμματικότητα του, είτε υλική, είτε συναισθηματική.

Η γυναίκα όμως, η όψη του γοητευτικού θηλυκού... είναι αυτή που τον φέρνει μπροστά στην πιο μεγάλη δοκιμασία... τον **πόλεμο**, είναι αυτή που παραδίδει το νήμα στο επόμενο στάδιο, σ' αυτή την πασίγνωστη μανιώδη τρέλα των ανθρώπων. Ο έρωτας πρόσκαιρα του ανοίγει τις πύλες της κολάσεως και ο Λευτέρης φτάνει, σαν άλλος Ιάσωνας να βρει το χρυσόμαλλο δέρας της ζωής του, στην παραζάλη του εμφύλιου ρωσικού πολέμου, των μπολσεβίκων, της ανατροπής.

Ο συγγραφέας φέρνει τον ήρωα του αντιμέτωπο με τον πόλεμο, με τον ρώσικο εμφύλιο πόλεμο, με μια ιστορι-

Μαρία
Καρατζογιάννη

κή αλήθεια και γίνεται αυτή η πρώτη δοκιμασία για τον ήρωα μας, θυμίζοντας μας εκείνη την **αφηγηματική τεχνοτροπία των παραμυθιών**, πώς για κάθε βήμα προσωπικής προόδου του δοκιμαζόμενου ή τέλος πάντων της ανέλιξης ακόμη και ολόκληρων λαών, «για να γυρίσει ο τροχός» της ζωής, χρειάζεται αίμα, μάχη και πόνος, αναμετρήσεις με ορατούς και αόρατους εχθρούς ή έστω **η επιτυχής περάτωση μιας υπεράνθρωπης δοκιμασίας**.

Το μυθιστόρημα μέσω του Λευτέρη Ζεύγου που γίνεται ένας στρατιώτης του Συμμαχικού Στρατού στα 1918, μας πληροφορεί ιστορικά:

Οι Συμμαχικές δυνάμεις, αποτελούμενες από οκτώ ξένα έθνη καλούνται να ανατρέψουν τον ορμητικό **Ερυθρό Στρατό** που επιχειρεί να εγκαθιδρύσει στη χώρα της Ρωσίας, την μπολσεβίκικη μορφή του σοσιαλισμού και να εξοβελίσει κάθε πιθανότητα μοναρχισμού και καπιταλισμού. Η σύγκρουση είναι αιματηρή και η εμπλοκή ξυπνά τα άγρια ένστικτα των αντικρουόμενων, **ο ήρωας μας τρομοκρατείται**. Οι Συμμαχικές Δυνάμεις ηττώνται από τις Λευκές ένοπλες Δυνάμεις της Νότιας Ρωσίας στην Ουκρανία και ειδικότερα στη Σιβηρία του 1919, μάχες και αψιμαχίες συνεχίζονται έως στα 1924, ενώ 7.000.000 έως 12.000.000 ανθρώπων ήταν οι απώλειες του ρωσικού εμφύλιου πολέμου, ο ήρωάς μας ξεφεύγει και διασώζεται.

Και έτσι, ο φιλίστωρ συγγραφέας μας φανερώνει τον πραγματικό αντίκτυπο αυτών των ιστορικών πληροφοριών, μέσω του τυχοδιωκτικού του ήρωα. Οι αριθμοί, οι ημερομηνίες και τα γεγονότα δεν μοιάζουν πια με μια ψυχρή καταχώρηση, δεν ηχούν στα αυτιά μας, σαν μια ιστορική σημείωση στο χρονοδιάγραμμα μιας ακόμη πολεμικής σύγκρουσης. Απεναντίας, γίνονται

απλές υποσημειώσεις, σχεδόν περιττές λεπτομέρειες, μπροστά στο βίωμα του ήρωα, καθώς εκεί αποκαλύπτεται ο πυρήνας της ιστορίας, στην αναμέτρηση των ανθρώπων με τα γεγονότα που υποχρεώνονται να αντιμετωπίσουν, και στη χαλεπότητα των συνθηκών που αγκαλιάζει ολάκαιρη την ύπαρξή τους και καλούνται να την αποτινάξουν.

Η αγριότητα του πολέμου, οι υλικές και ανθρώπινες απώλειες, η βίαιη αποκοπή από τα όνειρα, από την εξέλιξη, αποκτούν «σάρκα και οστά» μέσα από την περιγραφική ένταση του κειμένου που συγκλονίζει και προβληματίζει, ενώ θέτει το εξής ερώτημα:

«Μέχρι ποιο σημείο δύναται να φτάσει η βαρβαρότητα του πολέμου;» μα κι απ' την άλλη «Πώς, με ποια δύναμη ο άνθρωπος αναγεννιέται μέσα από τα ερείπιά του και αναζητά την επαναφορά του στη ζωή;»

Και να που ο ήρωας απ' τις «**μία και λίγες νύχτες**» απαντά: «Χρόνια αργότερα ο Λευτέρης Ζεύγος θ' αναρωτηθεί πολλές φορές πώς επέζησε εκείνων των ημερών, ποιος άγγελος με μαύρα φτερά τα είχε απλώσει προστατευτικά και τον είχε γλιτώσει απ' τα εγκλήματα του λευκού του χιονιού που ήταν βαρύ σαν χαλίκι, του χιονόλευκου ορίζοντα, του ίδιου του ήλιου πίσω απ τα σύννεφα που είχε χάσει το χρώμα του εγκαταλείποντας το περίφημο κίτρινο και τώρα τον αντίκριζες κατάματα χωρίς να φοβάσαι...»

Μα ποιος άλλον, λοιπόν, απ' το **άγγελο του έρωτα για την ίδια τη ζωή**, θα σκεφτόταν ο αναγνώστης. Αυτός επιτρέπει στον Λευτέρη Ζεύγο να ελπίζει, αυτός επιτρέπει στην Κλωθώ, να ξετυλίξει το νήμα της απερίσπαστη και να εξορίσει την Άτροπο, έστω και πρόσκαιρα, έως ότου ο ήρωας να βρει την ορθή πορεία του ξανά. Όσο ξετυλίγεται αυτό το νήμα, άλλο τόσο υφαίνε-

ται και η ιστορία του Λευτέρη Ζεύγου που παραδίδεται ξανά στον έρωτα του χρήματος, της φιλοδοξίας του, της κοινωνικής ανέλιξης, σχηματίζοντας τα σκαλοπάτια εκείνα που θα τον φέρουν στην πολυπόθητη θέση να αγγίξει τη μορφή του πραγματικού έρωτα, στο πρόσωπο μιας γυναίκας.

Και είναι αυτή η σκηνή που τον αποκαλύπτει...

«Μπήκε στο σπίτι του φορτωμένος με το πακέτο απ' το μαγαζί του Εβραίου. Σκέφτηκε πως θα μπορούσε να είναι ένα δώρο ακόμη γι' αυτήν και ταυτόχρονα, ένα σύμβολο, μια υπενθύμιση του χαμένου τους χρόνου. Ο κούκος ένα πουλί μοναχικό, που δεν κουράζεται να στέλνει τις γρίλιες του στην ερημιά. Αυτός ο ίδιος ήταν ένας κούκος, ένας μοναχικός άνδρας της αποδημίας ρυθμισμένος σε κείνο το παλιό του όνειρο να βγαίνει κάθε τόσο και να το διαλαλεί – ότι πάντα σκόπευε να πλουτίσει, να γίνει νοικοκύρης της συνοικίας των Εξοχών και να γεράσει μαζί της δίπλα σε αποξηραμένα άνθη, δαντέλες και γαλλικά μυθιστορήματα.»

Εν κατακλείδι, ο Ισίδωρος Ζουργός, ως ένας εξάισιος επόπτης της ανθρώπινης ψυχολογίας, ως ένας ακριβής ανιχνευτής των κινήτρων της ανθρώπινης δράσης, ως ένας δημιουργός μυθιστορήματος που αναμειγνύει εξαιρετα την ιστορική αλήθεια με τον μύθο, πραγματι και επιβεβαιωμένα **δεν μοιάζει με τον παραμυθά του αραβικού κόσμου, ούτε πλάθει ιστορίες σαν και εκείνες της Σεχραζάντ για να γοητεύσει και να ξεγελάσει τον Πέρση βασιλιά**, μα πάρα μόνο στέκει γνώμονας και οδηγός, μια τερπνή γραφή για να μας αποκαλύψει με τρόπο μαγευτικό τη θολή πολλές φορές αλήθεια της ζωής, μέσα από την περιπέτεια ευάλωτων και γήινων ηρώων. ■

ΗΜΕΡΑ ΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΠΕΝΤΑΝΔΡΟΝ

Την Παρασκευή 15 Δεκεμβρίου 2017, στις 18:00. αίθουσα ΧΑΝ Αθηνών, Ακαδημίας 36 και Ομήρου η Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών απένειμε ειδικό βραβείο στην εκδοτική ομάδα του Σωματίου μας ΠΕΝΤΑΝΔΡΟΝ με το σκεπτικό ότι «βρίσκεται δίπλα στους Δημιουργούς καθώς εκδίδει ΔΩΡΕΑΝ τα έργα τους, τα οποία αναρτά στο Διαδίκτυο, για να διαβαστούν ελεύθερα, από το αναγνωστικό κοινό».

ΕΥΦΗΜΟΣ ΜΝΕΙΑ

ΣΤΟΝ ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ ΔΗΜΩΦΕΛΕΙΑ 2017

Εύφημο μνεία στον ποιητικό διαγωνισμό «Ο Έρωτας στα χρόνια του φόβου» ΔΗΜΩ-ΦΕΛΕΙΑ 2017, απηύθυνε το μέλος του Ομίλου Φθιωτών Λογοτεχνών και Συγγραφέων κ. Μπάμπης Τσέλος, Λογοτέχνης και Εικαστικός.

Βρίσκεσαι στα χρόνια,
που φοβάσαι να ονειρευτείς.
Τα όνειρά σου προσκρούουν
στον ορίζοντα της πραγματικότητας.
Το μέλλον σου αβέβαιο
κι αντίπαλος ο εαυτός σου.
Στο αδιέξοδο της εποχής
μοναδικό διέξοδο, ο έρωτας.
Χρέος στην ύπαρξή σου,
στη φύση και στον άνθρωπο.
Ο έρωτας αγνοεί τα περιττά
και ξεκολλά τις μάσκες του φόβου.
Είναι η συνέχεια της δημιουργίας.
Η τάση του θνητού προς την αθανασία.
Να ξέρεις. Είναι ορμητικός.
Μακάρι να σε ξεβράζει
στην απεραντοσύνη.
Η αφή του υπογράφει με πάθος
τις πιο μυστικές συμφωνίες.
Μια στιγμή του αξίζει πιο πολύ
απ' την αιώνια αδιαφορία.

Θα τον καταλάβεις όταν νιώσεις
τη δική του αιωνιότητα.
Μια ματιά του μπορεί να κατακλύσει
ολόκληρο τον κόσμο του μυαλού σου.
Τα τείχη σου με την καρδιά γκρεμίζει.
Αποκαλύπτει τα λουλούδια
στα δέντρα της αυλή σου.
Δίνει φτερά στα χελιδόνια
να σπαθίζουν τον ορίζοντα
φόβους να διασχίζουνε
και να ξυπνάς στ' αστέρια.

Μπάμπης Τσέλος ■

ΠΑΡΟΔΙΟΣ ΣΤΟΑ

Στωικώς δρώντες!

Κωνσταντίνος
Μπάσιος

Αυτή η, γνωστή, φράση: «ουδέν μονιμότερον του προσωρινού» έχετε, διερωτηθεί μήπως δεν περιγράφει μόνο χαρακτηριστικά της νεοελληνικής εμπειρίας, αλλά ότι ενδεχομένως υπόγεια και δόλια **επικαθορίζει** και, ίσως, προτρέπει σε μια **ελεγχόμενη μορφή αδράνειας**; Με τον τρόπο αυτό και δεν γίνεται ποτέ κάτι και αν παραδόξως τύχει να συμβεί (δηλαδή να μην επιδιωχθεί ή να μην προγραμματισθεί), σχεδόν αυτοματοποιημένα να καταταχθεί σε μια αέναη **φάση προσωρινότητας**...

Αν, λοιπόν, η προαναφερθείσα συνθήκη συνδυασθεί με τη χρονική συγκυρία της εποχής μας, η οποία αναδίδει συνεχώς μια **αίσθηση φθοράς και παρακμής**, προφανώς αντιλαμβάνεσθε την αδιόρατη ανάγκη για μια κάποια **αντίστιξη** ως προς όλα αυτά που ελέχθησαν.

Η κομβική θέση του πανεπιστημιακού κτηρίου στις συμβολές των οδών Αιόλου – Κολοκοτρώνη – Βασιλικής, μέσα στο ιστορικό/εμπορικό τρίγωνο της Αθήνας, ωστόσο, δεν υποστηριζόταν από τον τρόπο που οι ισόγειοι χώροι παρέμεναν «ανεκμετάλλευτοι», μια λέξη-κλειδί, για το πώς αντιμετωπίζεται, ακόμα και ένας ακαδημαϊκός χώρος, που έχει από την κατασκευή του όλη την προφανή διάταξη όγκου για να λειτουργήσει ως κατάστημα.

Από τον Απρίλιο του 2014, που ορίσθηκα με Πράξη Πρύτανη (μετά από πρόταση του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης) Επόπτης στο συγκεκριμένο κτήριο, θεώρησα ότι η παντελής **έλλειψη** φροντίδας, καθαριότητας, σήμανσης και φωτισμού δεν αφορούσε μόνο τους ισόγειους χώρους. Αντιθέτως **επηρέαζε** την όλη **αί-**

σθηση, την **εντύπωση**, το **ρόλο** και την **αποστολή** που έχει ένα πανεπιστημιακό κτήριο στο κέντρο της πόλης.

Σταδιακά αλλά και συστηματικά οι επιμέρους προβληματικές όψεις των ισογείων άλλαξαν. Εδώ, μάλλον θα πρέπει να επεξηγηθεί ότι λόγω των οικοδομικών κανονισμών της μεταπολεμικής περιόδου, το συγκεκριμένο οικοδόμημα, το οποίο ανεγέρθη στη θέση δυο νεοκλασικών, όχι μόνο είναι πολυώροφο, αλλά διαθέτει και μια εγγεγραμμένη **τριμέτωπη Παρόδιο Στοά** (εξ ου και ο τίτλος), η οποία παρακολουθεί όλο το κτήριο, κατά μήκος των τριών οδών όπου ανοικοδομήθηκε.

Φέτος, προς το τέλος της Άνοιξης, όταν καθαρίστηκαν τα taggings (οι γνωστές υπογραφές-σημάνσεις που ένα τμήμα της νέας γενιάς έχει ανάγκη να εκφράσει με spray παντού πλέ-

© Φωτογραφιών: Κωνσταντίνος Μπάσιος

ον -προφανώς ελλείπει άλλων τρόπων εκδήλωσης μιας **ιδιοπροσωπίας** και ενός **αυτοπροσδιορισμού...**) από τους πεσσούς της Στοάς, ήταν η κατάλληλη χρονική συγκυρία να προκύψει μια ουσιαστική **παρέμβαση** ως προς τη λειτουργία της Παροδίου Στοάς: αφού το περιεχόμενο, που είναι αποθηκευμένο μέσα στα, επί χρόνια, κλειστά καταστήματα, δεν μπορούσε να μετακινηθεί, στην κυριολεξία καλύφθηκε από ένα λευκό ύφασμα. Τότε προέκυψαν και αναδείχθηκαν οι εννέα μεγάλες-ενιαίες προθήκες. Από εκεί και μετά, όλα σχεδόν εξελίχθηκαν με ρυθμούς καταιγιστικούς. Η **Λία Σταμοπούλου**, μια ιδιαίτερος αξιόλογη ζωγράφος, δέχθηκε με ενθουσιασμό να εκθέσει πίνακες της. Οπότε η **υπόδειξη**, με την **αλλαγή του παραδείγματος**, επισυνέβη.

Οι επιπτώσεις από τη συγκεκριμένη μετασκευή είναι μάλλον πολύ σοβαρές, για να μείνουν ασχολίαστες.

1) Τίθεται το ζήτημα της **λειτουργίας** των πανεπιστημιακών κτηρίων, κατ' αρχάς και στο σύνολό τους. Ο εξωραϊσμός είχε καταστεί πρόφαση για την **ουδετεροποίηση** και **απονέκρωση** ζωντανών κοινωνικών **κινηματικών χώρων**, όπως είναι τα πανεπιστήμια. Αλλά από την άλλη πλευρά, έχει ήδη διαμορφωθεί μια πολιτική κουλτούρα και συμπεριφορά, η οποία έχει στην κυριολεξία **ακυρώσει** κάθε άλλη πιθανή προσλαμβάνουσα παράσταση και διαχείριση ως προς το **δημόσιο χώρο**. Κάτι που είναι μάλλον προβληματικό.

2) Διαμορφώνεται μια άλλη, πιο δυναμική αντίληψη ως προς τη λειτουργία της τέχνης, κάτι που ακούστηκε όλη αυτήν την περίοδο, που έχουμε την έκθεση της **Λίας**. Στην κυριολεξία «βγαίνει στον δρόμο», προσφέροντας ένα **αδιαμεσολάβητο διάλογο** με τον

θεατή. Η **από-ιδρυματοποίηση** και η **από-μουσειοποίηση** είναι ένα τεράστιο ζήτημα και ταυτόχρονα επιφυλάσσει ένα δημιουργικό αιφνιδιασμό στον άνθρωπο που τυχαίνει να περάσει από την περιοχή, χωρίς να έχει επηρεασθεί από μια προηγούμενη σκέψη: «θα πάω σε μια έκθεση».

3) **Εκφεύγει του εμπορευματικού χαρακτήρα** των ιδιωτικών γκαλερί, η οποία προφανώς είναι μια τομή στα εικαστικά πράγματα. Τις όποιες μακροπρόθεσμες **επιρροές**, όμως, θέλουμε ακόμα χρόνο για να εκτιμήσουμε και να αναστοχασθούμε.

Λία Σταμοπούλου **«Σαν μια αναπάντεχη έκπληξη»**

1) **Ζωγράφος είναι ο τελειόφοιτος της σχολής καλών τεχνών ή εκείνος που τον διακατέχει το δαιμόνιο της εικαστικής δημιουργίας;**

Πιστεύω ότι κάποιος γεννιέται ει-

καστικός, δηλαδή ζωγράφος, και αυτό είναι ένα με την ψυχοσύνθεσή του, αν ευνοηθεί από το περιβάλλον του και το εξωτερικεύσει τότε ισχύει το δεύτερο, διακατέχεται.

2) **Πώς το παρόν ως ανύπαρκτο χρονικό γεγονός επιδρά στην εικαστική έκφραση;**

Το παρόν είναι πάντα εκεί και σαφώς επηρεάζει.

3) **Τι είναι πρωτότυπο, διαφορετικό, ουσιώδες, τι εφήμερο, διαχρονικό, πώς το ξεχωρίζετε και πώς το εντάσσετε στο έργο σας;**

Στη δική μου τέχνη εφήμερο δεν υπάρχει, μόνο διαχρονικό. Τα υπόλοιπα, ουσιώδες, πρωτότυπο, διαφορετικό, είναι μέρος του έργου του κάθε εικαστικού.

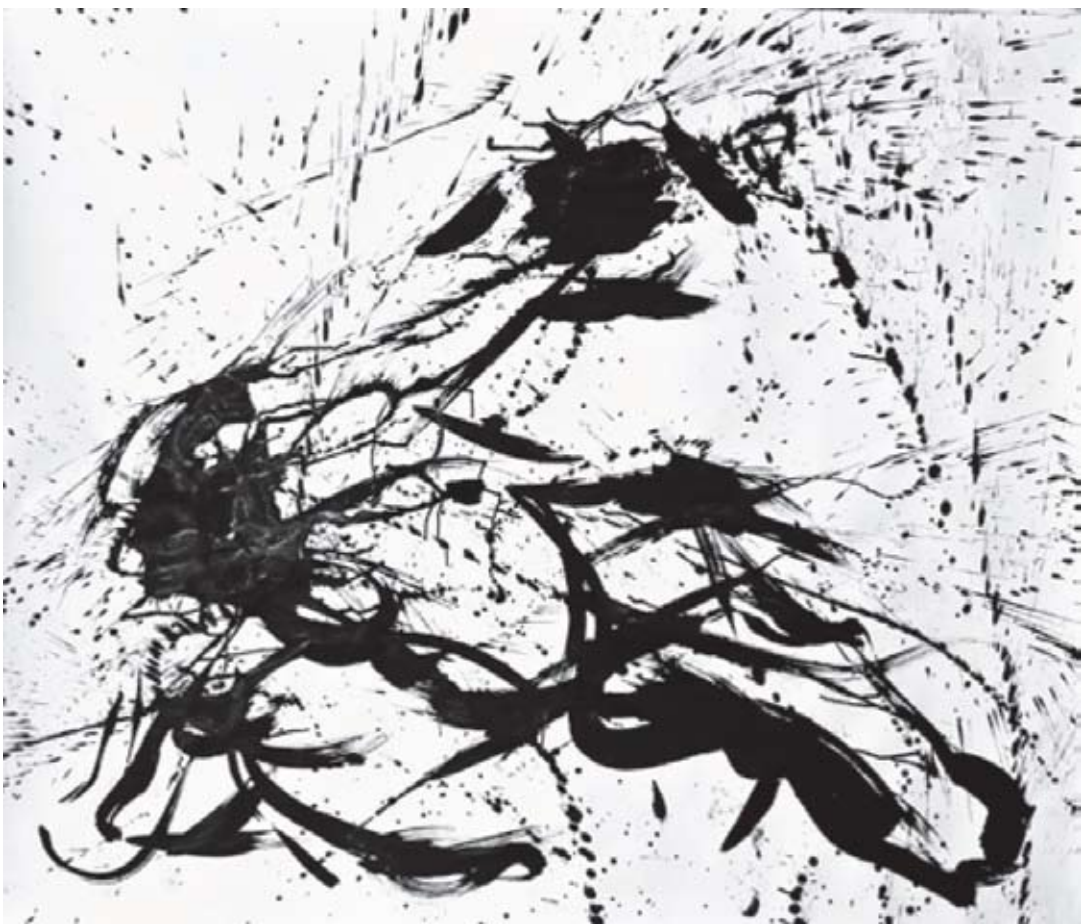
4) **Η επανάσταση στην τέχνη είχε ως πρωτοστάτες την Ζωγραφική και την**

ΠΑΡΟΔΙΟΣ ΣΤΟΑ

Μονοχρωματική δύναμη

Ρητά σχήματα

Αφηρημένη εκδοχή

Ποίηση. Σήμερα υπάρχει χώρος για κάτι τέτοιο;

Μόνο χώρος υπάρχει. Αρχέγονες ιστορίες, όπως το σχήμα «οικογένεια».

5) Υπάρχει στην τέχνη «Άγιο Δισκοπότηρο» ή είναι άλλος ένας γοητευτικός μύθος που όσο υπάρχει το ανθρώπινο είδος κληροδοτείται από γενιά σε γενιά;

Θα προτιμούσα να ενώσω τον γοητευτικό μύθο και το Άγιο Δισκοπότηρο και να πω ότι είναι ένα. Όσο υπάρχει το ανθρώπινο είδος, θα μεταφέρεται πάντα και θα αποτελεί τις παραδόσεις που στηρίζεται η τέχνη.

6) Ποιο το νόημα ή ο σκοπός του έργου σας στα παρηκμασμένα κοινωνι-

κά ή και πολιτικά δρώμενα;

Η τέχνη έχει τέτοια αυτονομία που δεν μπορεί να επηρεαστεί, αλλά πολλές φορές τρέφεται από αυτά τα παρηκμασμένα κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα.

7) Η ψηφιακή εποχή μας πόσο σας συντροφεύει, επεμβαίνει ή αντίκειται στην τέχνη σας;

Είναι ένα τεράστιο βοηθητικό στοιχείο που μόνο ωφελεί και προσφέρει.

8) Ποιοι καλλιτέχνες παλιοί ή σύγχρονοι είναι σημαντικοί για σας και ποιοι σας επηρέασαν στο έργο και στη ζωή σας;

Επηρεάστηκα από τους αφηρημένους εξπρεσιονιστές και θεωρώ σημαντικούς όσους έφτασαν στην κορυφή.

9) Θα ζωγραφίζατε κατά παραγγελία μία σύνθεση ή θα προτιμούσατε να απορρίψετε μία καλή αμοιβή για χάρη της τέχνης;

Εννοείται ότι δεν μπορώ να ζωγραφίσω κατά παραγγελία και εννοείται ότι το αληθινό έργο δεν έχει τιμή. Μόνο συμβολικές ανταλλαγές.

10) Πόσο σας καθοδηγεί η ποίηση, η φιλοσοφία και η φύση στην έμπνευσή σας;

Θεωρώ ότι όλα ισχύουν στην έμπνευση του καλλιτέχνη και η ποίηση και η φιλοσοφία και η φύση.

11) Ποιο είναι το μήνυμα των έργων σας, ποια είναι η επιδίωξή σας;

Μήνυμα. Επιδίωξη. Ας απαντήσω στο δεύτερο. Επιδίωξη. Από τη στιγμή που τελειώνει το έργο η επιδίωξη είναι

η απλή επικοινωνία και το μήνυμα είναι αυτή η καθευατή επικοινωνία.

12) Ζωγραφίζετε υπό συναισθηματική φόρτιση όπως ένας ποιητής γράφει ένα ποίημα ή αφιερώνετε ώρες υποχρεωτικά κάθε μέρα σαν να πηγαίνατε σ' ένα γραφείο;

Το δημιουργικό έργο έχει τελείως διαφορετικούς κανόνες από την καθημερινή υποχρέωση σε ένα γραφείο, παρόλα αυτά ξέρω πολλούς καλλιτέχνες που το συμμερίζονται. Αντιθέτως σε εμένα παίζει μεγάλο ρόλο η συναισθηματική φόρτιση που αυτή καθορίζει τους κανόνες και εμπεριέχει μια ελευθερία που καθιστά τον καλλιτέχνη απόλυτα υπόδουλο αυτής της ελευθερίας.

13) Πώς βλέπετε να εξελίσσονται τα έργα σας με τον χρόνο;

Βλέπω την φυσική ροή των πραγμάτων. Όσο μεγαλώνω ωριμάζει το έργο όπως ωριμάζω και εγώ.

14) Σας επηρεάζουν τα παγκόσμια γεγονότα, τα απεικονίζετε στην τέχνη σας ή προτιμάτε να τα αφήνετε απ' έξω;

Άθελά μου. Αφού υπάρχει συναισθημα επηρεάζεται το έργο μου από τα γεγονότα.

15) Τι προσφέρει σήμερα η τέχνη στους υπόλοιπους, σ' εμάς τους «κοινούς θνητούς»;

Αντιπαρέρχομαι τον όρο «κοινός θνητός». Συμφωνώ όμως ότι αν ο καλλιτέχνης είναι πραγματικός, τότε το έργο του «ζει και βασιλεύει», το ότι ζει συνάμα προσφέρει.

16) Το διαδίκτυο έχει φέρει την τέχνη

πιο κοντά στο κοινό, με εικονικές επισκέψεις σε μουσεία και στα προσωπικά site των καλλιτεχνών. Ποια είναι η άποψή σας γι' αυτόν τον τρόπο έκθεσης-παρουσίασης άλλα και διαφήμισης της τέχνης;

Έχει και τα αρνητικά του και τα θετικά του. Πάντα με γοήτευε να με ανακαλύπτουν, με αυτήν την έννοια χάνεται αυτό το στοιχείο. Παρόλα αυτά το Διαδίκτυο προσφέρει τεράστια αναγνώριση.

17) Σε αρκετά έργα σας διαπιστώνουμε μια αυστηρά χαοτική με σχεδόν αρχιτεκτονικό τρόπο δοσμένη δομή. Σε τι εξυπηρετεί αυτό ως προς το συμβολισμό του έργου σας;

Χωρίς καμιά έπαρση, ο αρχιτεκτονικός τρόπος που βλέπετε είναι ότι ξέρω πολύ καλό σχέδιο, γι' αυτό ίσως τόλμησα τον αφηρημένο εξπρεσιονισμό. Το χαρτί είναι ένα υλικό που έχει πολλές μορφές. Ανάλογα με το ζωγραφικό υλικό διαφοροποιείται. Ο συμβολισμός θα έλεγα είναι ότι θέλω να δοκιμάσω όλα τα υλικά ζωγραφικής. Ίσως να καταλήξω κάπου ή μπορεί και όχι.

18) Ποιο έργο σας θα ταίριαζε στους στίχους: «Όταν ματώνει η θάλασσα απελπισία κι άρνηση φυτρώνει. Ήμωνα ήρωας κι επαίτης δεσ, κατάντησα της ειμαρμένης. Ήμουν ηγέτης κι έρμαιο το ριζικό με θέλει. Μα όταν τ' αστέρια καταρρέουν μες στο χρόνο, πέρα απ' τα όνειρά μου η Εξιλέωση θα φτερουγίσει, γιατί με μύρα η μοίρα θα με λούσει και τα φτερά μίας σειρήνας ντροπαλής στους σιαμαίους μου αδελφούς κληροδοτεί»;

Αυτή η ποίηση είναι μόνη της και πρέπει να παραμείνει, δεν θέλει ταίρι. Είναι τέχνη. Και η τέχνη είναι μοναχική. ■

Θέματα επί...σκηνής!

Αλέξης Δεληβοριάς

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΗ ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΥΛΗ #2

Σε γενικές γραμμές, ωστόσο, υπάρχουν δύο «οικογένειες» σκοτεινής ύλης: η βαρυονική και η μη βαρυονική. Η βαρυονική σκοτεινή ύλη είναι συνηθισμένης μορφής ύλη, όπως πλανήτες, δορυφόροι, αστεροειδείς κ.λπ., καφέ και κόκκινοι νάνοι, μαύρες τρύπες καθώς και άλλα «κλασικά» ουράνια σώματα, τα οποία δεν μπορούμε να δούμε είτε επειδή εκπέμπουν ελάχιστη ακτινοβολία, είτε επειδή βρίσκονται πολύ μακριά μας, είτε επειδή κρύβονται μέσα σε νέφη σκόνης. Συλλογικά, αυτά τα ουράνια σώματα ονομάζονται **MACHOs** (MAssive Compact Halo Objects, δηλαδή Μεγάλης Μάζας Συμπαγή Αντικείμενα της Άλλω). Όλες οι έρευνες όμως που έχουν διεξαχθεί ως τώρα απορρίπτουν τη πιθανότητα να αποτελούν αυτά την κυρίαρχη μορφή σκοτεινής ύλης.

Αντιθέτως, οι περισσότεροι επιστήμονες συμφωνούν ότι η σκοτεινή ύλη αντιστοιχεί σε στοιχειώδη σωματίδια που δεν έχουν ακόμα ανιχνευθεί, τα οποία απαρτίζουν την μη βαρυονική ύλη, όπως είναι τα **WIMPs** (Weakly Interacting Massive Particles, δηλαδή Ασθενώς Αλληλεπιδρώντα Σωματίδια με Μάζα) και τα αξιό-

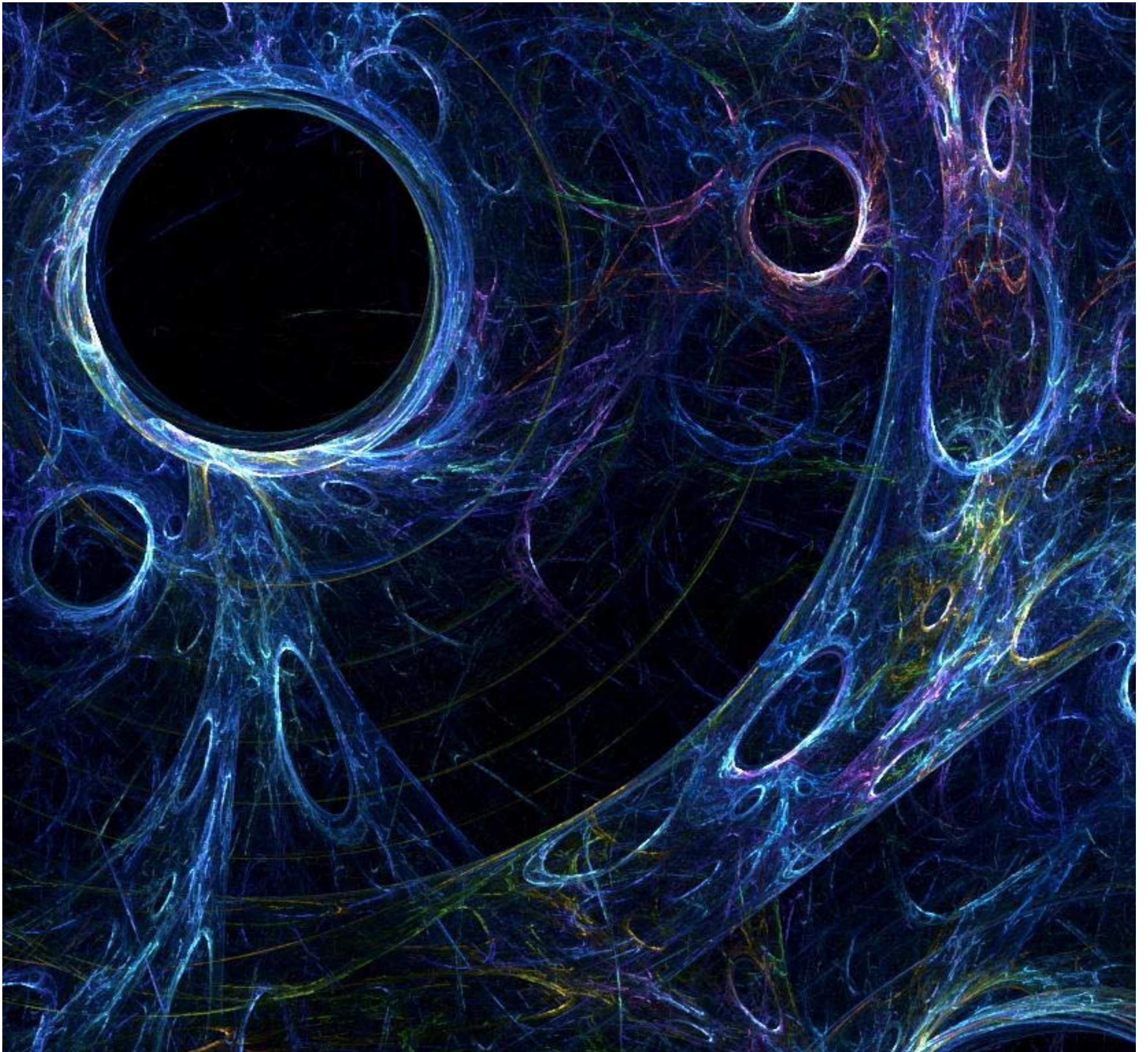
νια. Η ύπαρξη των WIMPs προβλέπεται από ορισμένες θεωρίες που επιχειρούν να διευρύνουν το Καθιερωμένο Πρότυπο της φυσικής των στοιχειωδών σωματιδίων και, θεωρητικά τουλάχιστον, η παραγωγή τους μετά τη Μεγάλη Έκρηξη είναι αυτή που απαιτείται για να εξηγήσει τη σκοτεινή ύλη. Το πρόβλημα με τα WIMPs είναι ότι δεν αλληλεπιδρούν με τη βαρυονική ύλη παρά μόνο διά μέσου της ασθενούς και της βαρυτικής αλληλεπίδρασης και κατά συνέπεια, εάν όντως υπάρχουν, είναι εξαιρετικά δύσκολο να ανιχνευθούν. Τα αξιόνια από την άλλη είναι κι αυτά υποθετικά μέχρι στιγμής σωματίδια, με ουδέτερο φορτίο και απειροελάχιστη μάζα, γεγονός που καθιστά την ανίχνευσή τους εξίσου δύσκολη.

Μήπως, όμως, όλα αυτά είναι τελικά μία «αυταπάτη»; Μήπως, με άλλα λόγια, οι γνώσεις μας για την βαρύτητα, την ασθενέστερη απ' όλες τις αλληλεπιδράσεις της φύσης, είναι εντέλει ελλιπείς, παρά τα όσα είπαμε ως τώρα; Όπως μας έδειξε και η περίπτωση του περιηλίου του Ερμή, θεωρητικά τουλάχιστον, η πιθανότητα αυτή δεν μπορεί σε καμία περίπτωση

να αποκλειστεί. Οι προβλέψεις, ωστόσο, της ΓΘΣ έχουν επιβεβαιωθεί πειραματικά τόσες φορές και το θεωρητικό αυτό οικοδόμημα είναι τόσο ευφύες, που η συντριπτική πλειονότητα των επιστημόνων θεωρεί ότι η πιθανότητα αυτή δεν έχει μεγάλη βάση. Ορισμένοι επιστήμονες, εντούτοις, έχουν ήδη στραφεί προς αυτή την κατεύθυνση, προτείνοντας εναλλακτικές θεωρίες βαρύτητας.

Το 1983, για παράδειγμα, ο Mordechai Milgrom παρουσίασε ένα τροποποιημένο μοντέλο της Νευτώνειας δυναμικής, το οποίο μπορούσε να εξηγήσει τις ταχύτητες περιφοράς των άστρων στους γαλαξίες, χωρίς την σκοτεινή ύλη. Το μοντέλο αυτό, που ονομάστηκε **MOND** (MOdified Newtonian Dynamics, δηλ. Τροποποιημένη Νευτώνεια Δυναμική), τροποποιεί τον τύπο του Νεύτωνα, ώστε υπό ορισμένες συνθήκες η βαρυτική δύναμη μεταξύ δύο σωμάτων να μειώνεται πιο «ήπια» από το αντίστροφο τετράγωνο της μεταξύ τους απόστασης.

Όπως αποδείχτηκε, όμως, η MOND αδυνατούσε να ερμηνεύσει τις παρατηρήσεις που σχετίζονται με τα γαλαξιακά

σμήνη και υπερσμήνη. Πολύ περισσότερο, δεν μπορούσε να ερμηνεύσει κανένα από την πληθώρα των σχετικιστικών φαινομένων που έχουν αποδειχθεί ξανά και ξανά ότι βρίσκονται σε εξαιρετική συμφωνία με την ΓΘΣ. Πέραν αυτού, όλες οι κοσμολογικές παρατηρήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα, από την αρχέγονη πυρηνοσύνθεση μέχρι τις διακυμάνσεις της κοσμικής ακτινοβολίας υποβάθρου και την εξέλιξη των δομών μεγάλης κλίμακας, είναι συμβατές μ' ένα σύμπαν, το οποίο εμπεριέχει σκοτεινή ύλη και μάλιστα σε πενταπλάσια ποσότητα σε σχέση με την βαρυονική ύλη.

Περίπου 20 χρόνια αργότερα, ο Jacob Bekenstein, βασιζόμενος στην MOND του Milgrom, παρουσίασε το 2004 τη σχετικιστική εκδοχή της, γνωστή ως TeVeS, η οποία εξηγούσε αρκετά από τα σχετικιστικά φαινόμενα που προαναφέραμε. Ωστόσο, η ανακάλυψη όλο και περισσότερων διπλών αστρικών συστημάτων που αποτελούνται από πάλσαρ ή και αστέρες νετρονίων ή και λευκούς νάνους δίνει για πρώτη φορά την ευκαιρία να ελεγχθούν οι προβλέψεις των δύο θεωριών σε συνθήκες ακραίας βαρύτητας και

μάλιστα με μεγάλη ακρίβεια.

Καθώς τα αστρικά λείψανα αυτών των συστημάτων στροβιλίζονται το ένα γύρω από το άλλο, εκλύουν βαρυτικά κύματα και η επακόλουθη μείωση της συνολικής τους ενέργειας εξαναγκάζει τις τροχιές τους να συρρικνώνονται. Μέχρι στιγμής, οι σχετικές μετρήσεις δείχνουν ότι η συρρίκνωση αυτή βρίσκεται σε εξαιρετική συμφωνία με τις θεωρητικές προβλέψεις της ΓΘΣ, όχι όμως και της TeVeS.

Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τα ως τώρα δεδομένα, η σκοτεινή ύλη πρέπει να υπάρχει, παρόλο που εξακολουθούμε να αγνοούμε την φύση της. Γι' αυτό και οι προσπάθειες για την ανίχνευση των σωματιδίων που την απαρτίζουν συνεχίζονται. Την πρόκληση αυτή καλείται να αντιμετωπίσει η νέα γενιά των υπόγειων ανιχνευτών σκοτεινής ύλης, σε συνδυασμό με τα νέα πειράματα που διεξάγονται στον Μεγάλο Αδρονικό Επιταχυντή (LHC) και αλλού και με τη βοήθεια των υπέργειων και διαστημικών μας τηλεσκοπίων.

Δεν χρειάζεται να πούμε ότι η οριστική ανίχνευση κάποιων από την πληθώρα των «εξωτικών» σωματιδίων που έχουν

προταθεί προκειμένου να εξηγήσουν την σκοτεινή ύλη θα αποτελέσει ορόσημο στην εξέλιξη των φυσικών επιστημών και θα ανοίξει τον δρόμο σε νέα, ανεξερεύνητα ακόμα, πεδία έρευνας, πέρα από το Καθιερωμένο Πρότυπο, που περιγράφει τον μικρόκοσμο των στοιχειωδών σωματιδίων. Ποιο από αυτά θα αποδειχτεί ότι αποτελεί τον κύριο όγκο της σκοτεινής ύλης εξακολουθεί να αποτελεί αντικείμενο έντονης έρευνας. Ή, ίσως εντέλει, οι επιστήμονες που επιμένουν ότι το λαμπρό οικοδόμημα της ΓΘΣ θα πρέπει να αναθεωρηθεί να έχουν δίκιο. Κανείς δεν ξέρει ακόμη με βεβαιότητα. Γι' αυτό, καλό θα ήταν ίσως να θυμόμαστε την προτροπή του μεγάλου μυθιστορηματικού ντετέκτιβ Sherlock Holmes: «Όταν θα έχεις αποκλείσει το αδύνατο, οτιδήποτε παραμένει, όσο απίθανο και να είναι, πρέπει να είναι η αλήθεια». ■

(βλ. περισσότερα: <http://www.eugenfound.edu.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=28&state=archive&return=28>)

Η ΜΑΓΕΙΑ ΤΩΝ ΟΛΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Τα ολογράμματα δεν είναι κάτι το καινούργιο, ο εφευρέτης τους Dennis Gabor είχε περιγράψει τη δυνατότητα παραγωγής τους από το 1948 (πήρε μάλιστα και βραβείο Νόμπελ γι' αυτό), αρκετά χρόνια μάλιστα πριν εφευρεθεί το laser (1960) που αποτέλεσε την ιδανική πηγή της απαιτούμενης μονοχρωματικής ακτινοβολίας.

Πριν δούμε όμως πώς λειτουργεί η ολογραφία, είχαι χρήσιμο να δούμε πως λειτουργεί το laser και τι είναι το φαινόμενο της συμβολής. Το **laser** (Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation), είναι μια οπτική συσκευή που παράγει μονοχρωματική ακτινοβολία, δηλαδή φως ενός πολύ συγκεκριμένου μήκους κύματος.

Είναι γνωστό ότι το φως είναι ηλε-

κτρομαγνητική ακτινοβολία, και επίσης ότι το «λευκό» φως αποτελείται από ένα μείγμα διαφορετικών χρωμάτων (τα βασικά είναι τα γνωστά επτά του ουράνιου τόξου), στα οποία όπως έδειξε ο Νεύτωνας μπορεί να αναλυθεί το λευκό φως χρησιμοποιώντας ένα πρίσμα (εικ. 1).

Όμως, η κάθε απόχρωση του φωτός αντιστοιχεί σε διαφορετική συχνότητα του ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, και αυτό δεν επιτρέπει να πάρουμε μια ξεκάθαρη εικόνα σε μια διάταξη συμβολής, για την οποία θα μιλήσουμε παρακάτω.

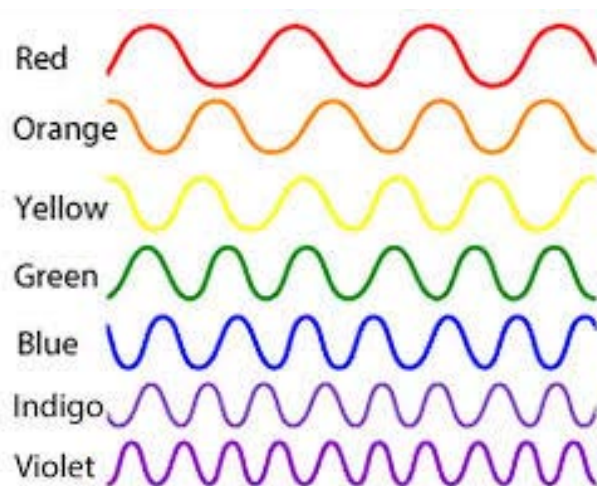
Το βασικό πλεονέκτημα του laser είναι ότι εξαιτίας του τρόπου που παράγεται η φωτεινή δέσμη του (με εκπομπή της ενέργειας αποδιέγερσης των ηλεκτρονίων των ατόμων του αερίου που περιέχει, η οποία είναι συγκεκριμένη και χαρακτηριστική για κάθε αέριο), το φως του απο-

τελείται από μονοχρωματική ακτινοβολία, δηλαδή μιας μόνο συχνότητας (εικ. 3). Αφού λοιπόν εξασφαλίσουμε την πηγή του μονοχρωματικού φωτός, ας δούμε τι είναι το φαινόμενο της συμβολής.

Όμως πριν απ' αυτό, πρέπει να δούμε τι είναι περίθλαση.

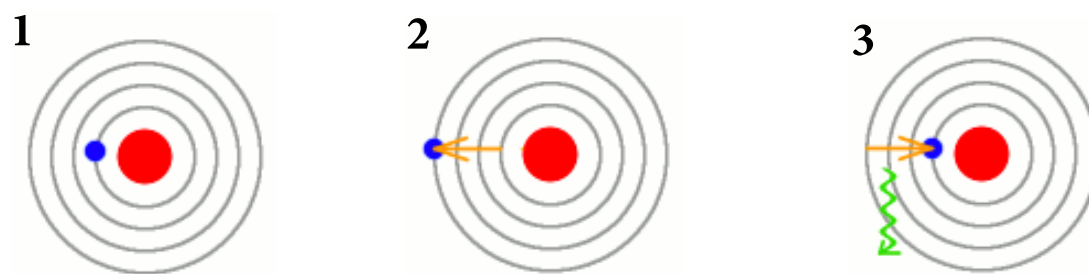
Το φαινόμενο της **περίθλασης** (όπως και της συμβολής) αναφέρεται σε κύματα οποιασδήποτε μορφής, αλλά τα πιο χαρακτηριστικά και εύκολα παρατηρήσιμα είναι τα κύματα της θάλασσας, που όταν περάσουν μέσα από ένα στενό άνοιγμα «ανοίγουν» δημιουργώντας ένα τόξο προς τα έξω (εικ. 4)..

Αν τώρα έχουμε δύο ανοίγματα, δημιουργούνται δύο φαινόμενα περίθλασης που συνδυάζονται μεταξύ τους ώστε να δημιουργήσουν ένα «μοτίβο» κορυφών και κοιλάδων, καθώς σε άλλα σημεία το

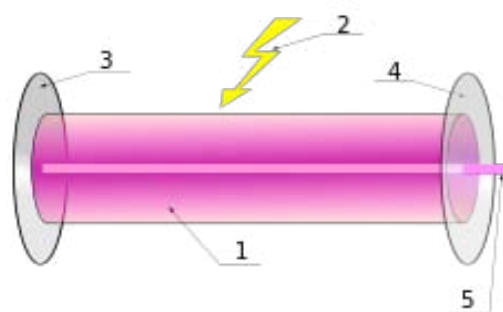
Εικ. 1

Φαίνονται καθαρά οι διαφορετικές συχνότητες των διαφόρων χρωμάτων που αποτελούν το λευκό φως.

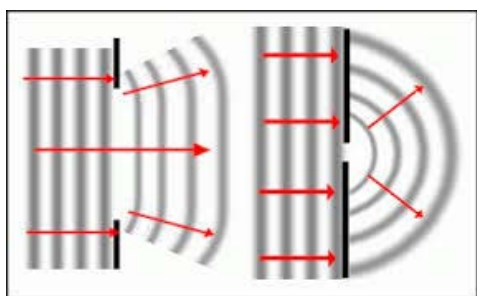
Εικ. 2

Πώς μία διέγερση (από εξωτερική πηγή ενέργειας) ενός ηλεκτρονίου ώστε να μεταπηδήσει σε τροχιά υψηλότερης ενέργειας προκαλεί στη συνέχεια την αυτόματη επαναφορά του ηλεκτρονίου στην προηγούμενη ευσταθέστερη κατάσταση, εκπέμποντας την πλεονάζουσα ενέργεια σαν φωτόνιο. Επειδή τα άτομα είναι του ίδιου στοιχείου, τα φωτόνια που εκπέμπονται έχουν την ίδια ενέργεια, δηλαδή την ίδια συχνότητα, άρα και χρώμα. Η δέσμη αυτή μπορεί να γίνει πολύ στενή και να διατηρηθεί έτσι για χιλιόμετρα, επιτρέποντας τη μεγάλη συγκέντρωση φωτεινής (και θερμικής) ενέργειας σ' ένα σημείο, και απ' αυτή την ιδιότητα προκύπτουν οι πιο γνωστές χρήσεις των lasers.

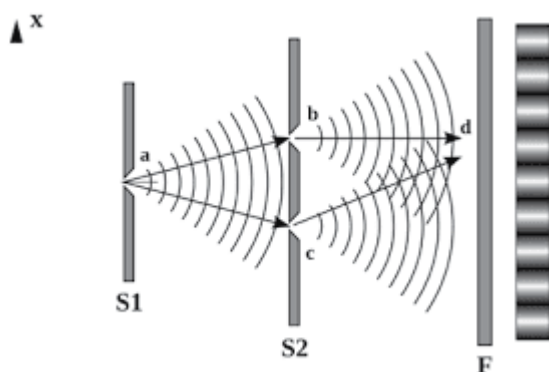
Εικ. 3

Αρχή λειτουργίας του laser: (1) Ενεργό υλικό του laser, (2) προσφερόμενη ενέργεια άντλησης, (3) υψηλής ανακλαστικότητας κάτοπτρο, (4) διάταξη εξόδου δέσμης, (5) δέσμη laser.

Εικ. 4

Περίθλαση κυμάτων. Όσο πιο μικρό το άνοιγμα, τόσο πιο έντονη η περίθλαση.

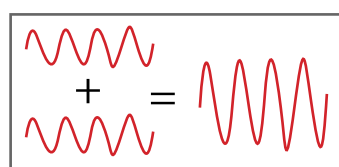

Εικ. 5

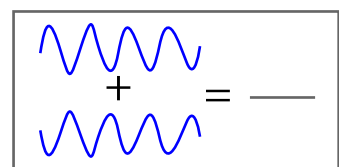
Συμβολή δύο κυμάτων. Το ενδιαφέρον είναι ότι καθώς το αρχικό κύμα (και στη συνέχεια τα δύο κύματα που δημιουργούνται με την περίθλαση) προχωρούν, αν πέσουν πάνω σε κάθετη και σταθερή επιφάνεια αφού έχουν συμβάλλει, δημιουργούν μόνιμα σημεία υψηλής και χαμηλής έντασης.

αποτέλεσμα είναι να προστίθενται και σε άλλα μηδενίζεται (εικ. 5, 6). Αυτή είναι η εικόνα της **συμβολής** δύο κυμάτων από αρχική κοινή πηγή, αλλά μπορεί το ίδιο να συμβεί και με δύο διαφορετικές πηγές που έχουν ακριβώς την ίδια συχνότητα και βρίσκονται σε φάση. Τώρα λοιπόν αφού έχουμε εξασφαλίσει μια πηγή laser και καταλάβαμε και την αρχή της συμβολής, μπορούμε να στήσουμε τη διάταξή μας για πάρουμε μια ολογραφική εικόνα (εικ. 8).

Το πιο «ευαίσθητο» σημείο, είναι να επιτύχουμε την απόλυτη ακινησία της διάταξης, επειδή εξαιτίας του πολύ μικρού μήκους κύματος του φωτός (γύρω στο 0,5

Constructive Interference

Destructive Interference

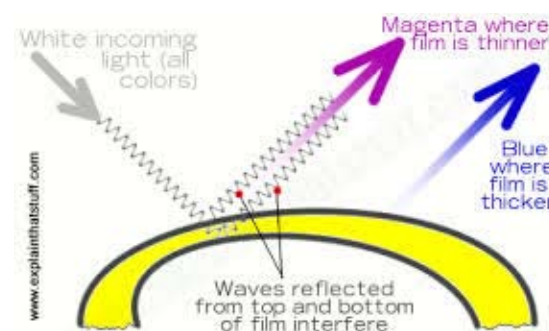
Εικ. 6

Πώς δημιουργούνται οι έντονες και ασθενείς περιοχές στη συμβολή. Πάνω ενισχυτική συμβολή όταν οι κορυφές συμπίπτουν, δηλαδή τα κύματα βρίσκονται σε φάση, και κάτω ακυρωτική συμβολή όταν η κορυφή του ενός κύματος συμπίπτει με το κοίλωμα του άλλου, δηλαδή τα κύματα βρίσκονται σε διαφορά φάσης 180 μοιρών.

μm), και η παραμικρή διαταραχή (δονήσεις από διερχόμενα αυτοκίνητα, ομιλίες, ρεύματα αέρα κ.λπ.) θα παραμόρφωνε την εικόνα της συμβολής.

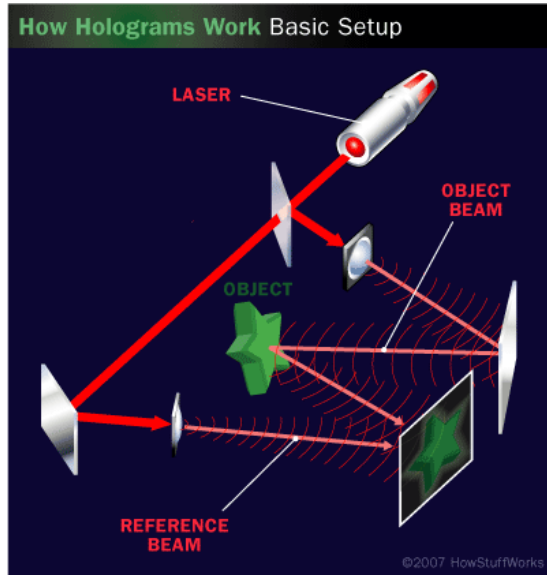
Εάν μάλιστα το laser δεν είναι πολύ ισχυρό, ο χρόνος έκθεσης πρέπει είναι της τάξης των μερικών λεπτών, που κάνει την απαίτηση της απόλυτης ακινησίας ακόμη δυσκολότερη.

Η φωτοευαίσθητη επιφάνεια αποτελείται από υλικό παρόμοιο με το φωτογραφικό φιλμ, αλλά με πολύ πυκνότερο κόκκο (πολλά περισσότερα pixel θα λέγαμε αν επρόκειτο για ψηφιακή κάμερα), που στερεώνεται επάνω σε γυάλινη ή πλαστική διάφανη επιφάνεια. ■

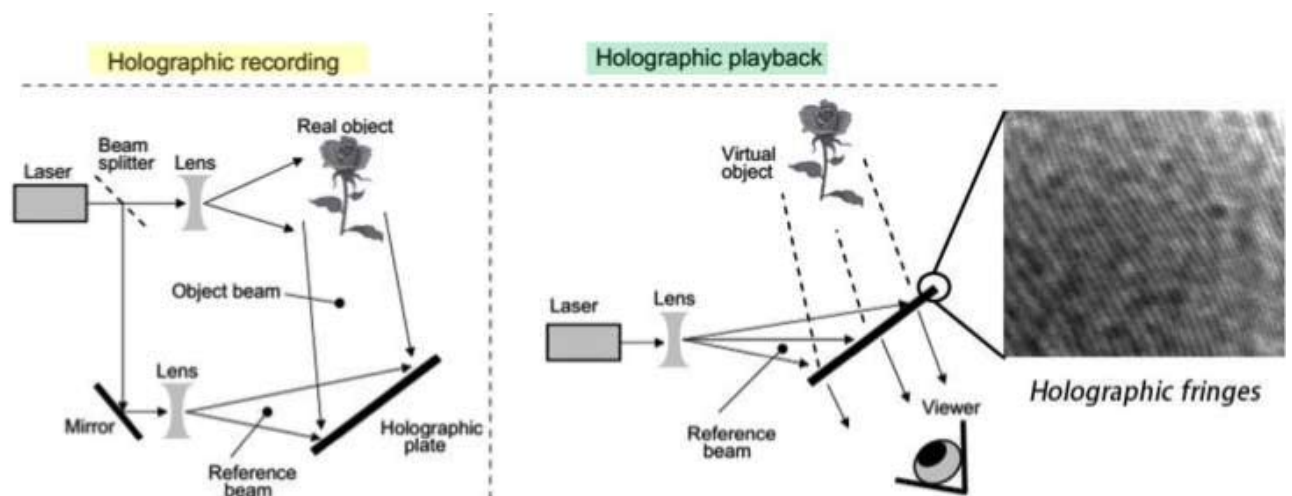
Εικ. 7

Ένα απλό παράδειγμα διαφορετικών βαθμών συμβολής είναι οι ιριδισμοί στις φυσαλίδες των απορυπαντικών ή πολύ λεπτών στρωμάτων λαδιών, πετρελαίου κ.λπ. (εικ. 7). Ανάλογα με την γωνία παρατήρησης και το πάχος της μεμβράνης, δηλαδή το βάθος της ανάκλασης, ορισμένες συχνότητες (δηλ. χρώματα του φωτός) συμβάλλουν ενισχυτικά, ενώ άλλες συχνότητες συμβάλλουν ακυρωτικά. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και με τους δίσκους των CD και DVD, που ιριδίζουν στο φως.

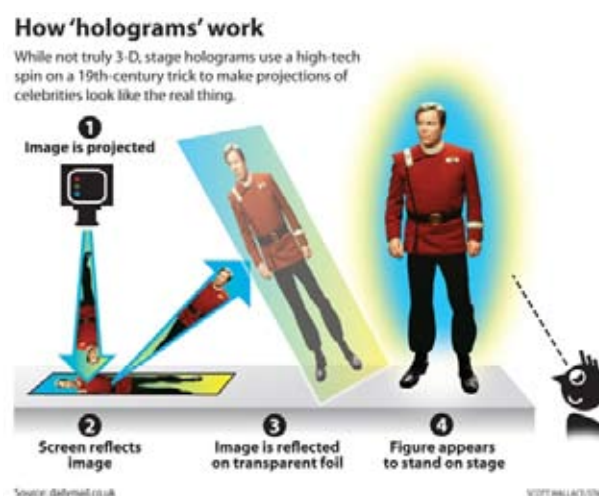
Εικ. 8

Η αρχή της ολογραφίας βασίζεται στη συμβολή δύο φωτεινών δεσμών από κοινή πηγή μονοχρωματικής ακτινοβολίας, που μέσω καθρεπτών πέφτουν επάνω σε φωτοευαίσθητη επιφάνεια, η μία κατευθείαν και η άλλη αφού έχει ανακλαστεί επάνω στο αντικείμενο που μας ενδιαφέρει. Επειδή η αρχική δέσμη του laser είναι πολύ στενή, φακοί την «ανοίγουν» ώστε να μπορέσει να φωτίσει όλο το αντικείμενο. Η συμβολή των δύο «διευρυμένων» δεσμών μονοχρωματικού φωτός θα δώσει επάνω στη φωτοευαίσθητη επιφάνεια φωτεινές και σκούρες περιοχές σαν αποτέλεσμα της συμβολής τους, η εικόνα όμως θα μπορέσει να φανεί μόνο εφόσον η φωτοευαίσθητη επιφάνεια (μετά την επεξεργασία για τη σταθεροποίησή της) φωτιστεί από μια δέσμη με τα ίδια χαρακτηριστικά συχνότητας και αντίστοιχη θέση με τη δέσμη αναφοράς (REFERENCE BEAM).

Εικ. 9

Καταγραφή και αναπαραγωγή μιάς ολογραφικής εικόνας. Δεξιά φαίνεται μία μεγέθυνση τμήματος της εικόνας που αντιπροσωπεύεται από τις σκούρες και φωτεινές περιοχές (όχι από τις γραμμές που φαίνονται). Οι περιοχές αυτές όμως δεν έχουν καμμία σχέση με την πραγματική εικόνα κάτω από κοινό φως, και «αποδίδουν» την πληροφορία τους μόνο αν φωτιστούν με το αρχικό laser και από την ίδια γωνία, οπότε θα δούμε και το τρισδιάστατο «φάντασμα» του αντικειμένου στην αντίστοιχη αρχική του θέση.

Εικ. 10

Τι ΔΕΝ είναι ολογραφία, παρά αντανάκλαση μιας εικόνας (κανένα πρόβλημα να είναι και κινούμενη) σε ημιπερατό καθρέφτη, που χρησιμοποιείται συχνά σε θέατρα σήμερα και παλαιότερα για «εμφανίσεις» φαντασμάτων. Παρόμοια μέθοδος που ονομάζεται HUD (Head Up Display) χρησιμοποιείται και για την προβολή εικόνων στο παρμπρίζ μαχητικών αεροπλάνων ή και ορισμένων αυτοκινήτων, ώστε να μην αποσπάται η προσοχή του χειριστή από τον εξωτερικό χώρο όταν πρέπει να ενημερωθεί με σημαντικές πληροφορίες (εικόνα δεξιά).

ΧΑΟΣ

Η ΤΟΙ ΜΕΝ ΠΡΩΤΙΣΤΑ ΧΑΟΣ ΓΕΝΕΝ'...

Ιστορικά

Ήταν το 1961 όταν ο Έντουαρντ Λόρεντζ, ο οποίος εργαζόταν στην Αμερικανική Αεροπορία στο τμήμα της Υπηρεσίας Πρόγνωσης του Καιρού, όταν σε μία εργασία που πραγματοποιούσε και η οποία αφορούσε μία ακολουθία αριθμών, μετά από μία βιαστική πληκτρολόγηση των αριθμών στον υπολογιστή άνοιξε τις πύλες - όχι της ενόρασης κατά τον Μπλέκ¹ - αλλά ενός νέου κόσμου σχεδόν ανεξερεύνητου. Θα αναρωτηθείτε βέβαια πώς; Θα σας εξηγήσουμε με δύο λόγια.

Η εργασία του Ε. Λόρεντζ πάνω σε ακολουθίες αριθμών έδιδε ως αποτέλεσμα κάποιες καμπύλες και σχήματα. Με τα συγκεκριμένα αριθμητικά δεδομένα λοιπόν έπρεπε οι καμπύλες καθώς και τα σχήματα που συμβόλιζαν προβλέψεις καιρού να είναι πάντα ίδιες. Αυτό όμως δεν είχε συμβεί.

Αφού έλεγξε την ορθή λειτουργία του υπολογιστή, και όλα λειτουργούσαν εντάξει, έλεγξε τα αριθμητικά δεδομένα που έδωσε στον υπολογιστή του και διαπίστωσε το λάθος του. Κάποιους απ' τους αριθμούς που είχε πληκτρολογήσει τους είχε στρογγυλοποιήσει για λόγους συντομίας χρόνου. Έτσι λοιπόν από ένα λάθος της τάξης του ενός δεκάκισ του χιλιοστού προέκυπτε πρόβλεψη καιρού διαφορε-

τική απ' αυτή που έπρεπε να είναι βάσει των μη στρογγυλοποιημένων αριθμών.

Ο Λόρεντζ κατέληξε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι ακόμη και το ανεπαίσθητο τρέμισμα των φτερών μιας πεταλούδας, είναι ικανό να δημιουργήσει ή να προκαλέσει έναν κυκλώνα².

Το νέο μοντέλο αποτέλεσε μία νέα πραγματικότητα, μία νέα δομημένη πλήρως γεωμετρικά πραγματικότητα. Αυτή είναι η επιστήμη του Χάους. Μίας νέας επιστήμης όπου σήμερα τόσο τα μεγάλα κράτη όπως οι Η.Π.Α, όσο και στρατιωτικοί συνασπισμοί (ΝΑΤΟ), ή οικονομικές κοινότητες (Ε.Ο.Κ) επιχορηγούν με όλο και μεγαλύτερα κονδύλια τις χαοτικές εξερευνήσεις για τα μη γραμμικά δυναμικά συστήματα.

² Σε παρόμοιο συμπέρασμα κατέληξαν και οι ανεξάρτητα απ' τον Λόρεντζ συνεργαζόμενοι D. Ruelle και F. Takens, οι οποίοι μελετώντας το φαινόμενο του στροβιλισμού κατέληξαν ότι αν ένα σύστημα διαταραχτεί από κινήσεις που διέπονται από τρεις ανεξάρτητες συχνότητες τότε το σύστημα θα οδηγηθεί στην αστάθεια, στην αταξία. Και από τις δύο περιπτώσεις συμπερασμάτων καταλαβαίνουμε ότι η χαοτική συμπεριφορά ενός συστήματος μπορεί να προέλθει από πολύ απλές, σχεδόν απρόσμενες ή απρόβλεπτες μεταβολές. Τόσο ιστορικά (στάσις του Νίκα), οικονομικά (Μαύρη Δευτέρα), κοινωνικά (σεξουαλική απελευθέρωση '60), όσο και άλλου είδους παραδείγματα συνηγορούν πάνω σ' αυτό. Έτσι λοιπόν σήμερα έχει γίνει αποδεκτό ότι η ύπαρξη χάους και μάλιστα αιτιοκρατικού αποτελεί πραγματικότητα και μάλιστα σε φυσικές καταστάσεις που ελέγχονται απόλυτα.

Ορισμός του χάους

Η λέξη Χάος, ελληνικότατη -άρα και μοναδική- δηλώνει την πλήρη αταξία, την ανομία, αλλά και την ινδαλματοποίηση του τυχαίου. Όμως, παρ' ότι θα μπορούσε και στην περίπτωση μας να είναι έτσι, υπάρχουν κάποιοι νόμοι που διέπουν τη χαοτική αταξία, ανομία, τυχαιότητα, συμπτωματοτικότητα.

Το χάος το συναντούμε παντού γύρω μας, μέσα μας. Τα άτακτα, σχηματικά σύννεφα, οι καυτές διαδρομές στον ουρανό απ' τις αστραπές, ο παφλασμός των κυμάτων, ο κυματισμός της σημαίας, ο καπνός του τσιγάρου που αναλύεται σε δίνες, οι χιλιάδες φίλαθλοι σ' έναν αγώνα, η κίνηση των υγρών μεσ' τους σωλήνες, η κίνηση των αυτοκινήτων, αλλά και η κυκλοφορία των υγρών του σώματος μας, οι σταγόνες και τα σταγονίδια του νερού καθώς εκτοξεύονται από ένα σωλήνα και χιλιάδες άλλα παραδείγματα που θα μπορούσα να αναφέρω, αποτελούν λίγα απ' τα παραδείγματα που αρκούν ώστε να καταλάβουμε ότι το χάος είναι παντού, είναι παντού γύρω μας αλλά και μέσα μας, στον ίδιο τον οργανισμό μας.

Το χάος ως επιστήμη

Απ' τις αρχές της δεκαετίας του '70 στην αρχή κάποιοι αλλά αργότερα όλο και περισσότεροι επιστήμονες ανά τον κόσμο άρχισαν να ερευνούν, να ασχολούνται σε επιστημονική βάση με την

¹ Ουίλιαμ Μπλέκ (1757-1827). Μέγας Άγγλος μεταφυσικός ποιητής.

CHAOS

τυχειότητα, με τα συμπτωματικά φαινόμενα, με νόμους ανόμοιους στη βάση τους, προσπαθώντας να βρουν και να καταγράψουν εκείνους τους γενικότερους νόμους που καθορίζουν τέτοιου είδους καταστάσεις. Στην πορεία του χρόνου το χάος μετουσιώθηκε σε σύνθημα σύμβολο σε μόδα³ αλλά και σε ερευνητικά κέντρα, σε επιστήμη.

Γύρω στα 1985 το Χάος αποτέλεσε μαθηματική θεωρία. Μια μαθηματική θεωρία η οποία μελετά τα μη γραμμικά συστήματα, τη δυναμική αυτών, γνωρίζοντας και έχοντας μάλλον συνειδητοποιήσει (οι εκφραστές και μελετητές της), ότι είναι αδύνατον να ελέγξει το πλήρες φάσμα αυτής της αταξίας. Το χάος καθώς η κβαντομηχανική και η θεωρία της σχετικότητας θεωρούνται και ίσως δικαίως του λόγου, ως οι μεγαλύτερες κατακτήσεις του πνεύματος στον αιώνα που διανύουμε.

³ Χάρη στην εταιρεία K-OS, μιας εταιρείας που καθώς λένε οι διοικούντες της, η φιλοσοφία τους ανήκει στη θεωρία του χάους, που κατασκευάζει μπλουζάκια χάος. Τα μπλουζάκια αυτά περιλαμβάνουν μία εικόνα φράκταλ εμπρός, ενώ στο μανίκι συνήθως μια εξίσωση. Στο πίσω μέρος τους περιλαμβάνει μία εξήγηση του τι σημαίνει φράκταλ. Εξ' αυτού βλέπουμε ότι το Χάος στις μέρες μας - μπορεί αν και όχι τόσο στη χώρα μας - λαμβάνει μέγεθος κοινωνικής ειρηνικής επανάστασης αλλά πάντα μέσα στα πλαίσια των επιστημών.

Περίληπτική θεώρηση της θεωρίας του χάους

Μέχρι σήμερα η κινητήριος δύναμη της επιστημονικής εξέλιξης και εν γένει του ανθρώπινου είδους αλλά και της κοινωνίας του, υπήρξε ο Ντετερμινισμός⁴. Εύλογο λοιπόν είναι ότι κάθε τι που συμβαίνει έχει και ένα αίτιο. Αυτό, μπορούσε (μέχρι σήμερα) να καθοριστεί, αρκεί να διαθέτει κάποιος στοιχεία, που συνέλεξε και κατά μία μέθοδο τα επεξεργάστηκε.

Όμως σήμερα αυτή την αντίληψη έχει διαδεχτεί μία νέα εξαιτίας της πολύ σοβαρής ανακάλυψης του Λόρεντζ. Η **τυχειότητα** ως συμπεριφορά μπορεί να χαρακτηρίσει συστήματα ουσιαστικά αιτιοκρατικά, συστήματα με περιορισμένο αριθμό στοιχείων. Όμως ακόμη και αν συλλεχθούν επιπλέον στοιχεία προκειμένου αυτή η τυχειότητα να πάψει να υφίσταται, δεν θα είναι αυτό το τελικό και (ίσως) επιθυμητό αποτέλεσμα.

Αυτή λοιπόν την τυχειότητα που δημιουργείται ή εμφανίζεται κατά τον τρόπο που προαναφέραμε έχει ονομαστεί **Χάος**. Όμως θα λέγαμε ότι το χάος βρίσκεται

⁴ Ντετερμινισμός: η ιδιότητα μιας τάξεως γεγονότων, στην οποία κάθε στοιχείο εξαρτάται από ορισμένα άλλα κατά τέτοιο τρόπο που μπορεί να προβλεφθεί, να παραχθεί, να εμποδιστεί.

σε αντιδιαστολή με την ουσία του, μιας και γεννιέται μέσα από συγκεκριμένους κανόνες και αίτια που δεν διέπονται από τους νόμους της τύχης.

Η ανακάλυψη του χάους έχει οριοθετήσει εκ νέου την επιστημονική λογική και όλες τις επιστήμες, θέτοντας γερά θεμέλια σε ένα καινού πρότυπο που επιτρέπει στη νοητική μας ικανότητα να πραγματοποιεί προβλέψεις σε πολλά τυχαία φαινόμενα ή συστήματα. Έτσι μπορούμε να πούμε ότι το χάος μας επιτρέπει να βρούμε τάξη -οξύμωρο σχήμα- σε τυχαία συστήματα εντελώς διαφορετικά μεταξύ τους, όπως ατμοσφαιρικά οργανικά φυσικά κ.λπ..

Ας εξετάσουμε τώρα το ποιες είναι οι αρχές τυχειότητας που διέπουν τη συμπεριφορά ενός συστήματος. Έτσι λοιπόν αρκετά φαινόμενα που παρουσιάζουν χαρακτηριστικά **τυχειότητας** διέπονται απ' την αρχή της συνύπαρξης ή διαδοχής μεγάλου αριθμού ανεξάρτητων στοιχειωδών δράσεων. Διερωτόμα-

⁵ Η Αρχή της Απροσδιοριστίας του Heisenberg οριοθετεί την προβλεψιμότητα με την εξής θέση: «Δεν μπορεί κάποιος να προσδιορίσει και τη θέση και την ταχύτητα ενός υποατομικού σωματιδίου με απόλυτη ακρίβεια, διότι όσο μεγαλύτερη ακρίβεια προσδιορισμού έχουμε της μιας, τόσο μικρότερη είναι της άλλης».

στε βέβαια αν αυτό συμβαίνει σε κάθε φαινόμενο ή μήπως σε κάποια φυσικά φαινόμενα όπου το αποτέλεσμα της μίας δράσης καθορίζει το αποτέλεσμα μίας άλλης, της επόμενης κοκ.

Όπως προείπαμε ο 20^{ος} αιώνας είναι ο αιώνας των μεγάλων ανα-καλύψεων-κατακτήσεων αλλά είναι και ο αιώνας όπου η Κβαντική μηχανική με την *Αρχή της Απροσδιοριστίας* του Heisenberg⁵, θέτει όρια προβλεψιμότητας και έτσι η αιτιοκρατία του 19^{ου} αιώνα καταρρίπτεται.⁶ Το χάος ισχύει στην καθημερινότητα τόσο καθαρά που θα αποτελούσε στρουθοκαμηλισμό να το κρύβουμε. Ισχύει στη καθημερινότητα, στη ζωή, αλλά και στη φύση. Το χάος φέρνει μία καινούργια αντίληψη τόσο στον κόσμο μας όσο και στις αισθητικές μας κρίσεις, στην αισθητική μας εν γένει, αλλά και στον τρόπο που αντιμετωπίζουμε την τέχνη.

Η αταξία, η ανομία, η ασυμμετρία έχουν τη δική τους αισθητική που ναι μεν μπορεί να βρίσκεται στον αντίποδα αυτής της κλασικής που σήμερα ισχύει, όπου η συμμετρία, το ωραίο, η λιτότητα και η απλότητα καθορίζονται με νόμους αυστηρούς, όμως στις μέρες μας συγκινεί τον άνθρωπο κι αυτό διότι του προξενεί

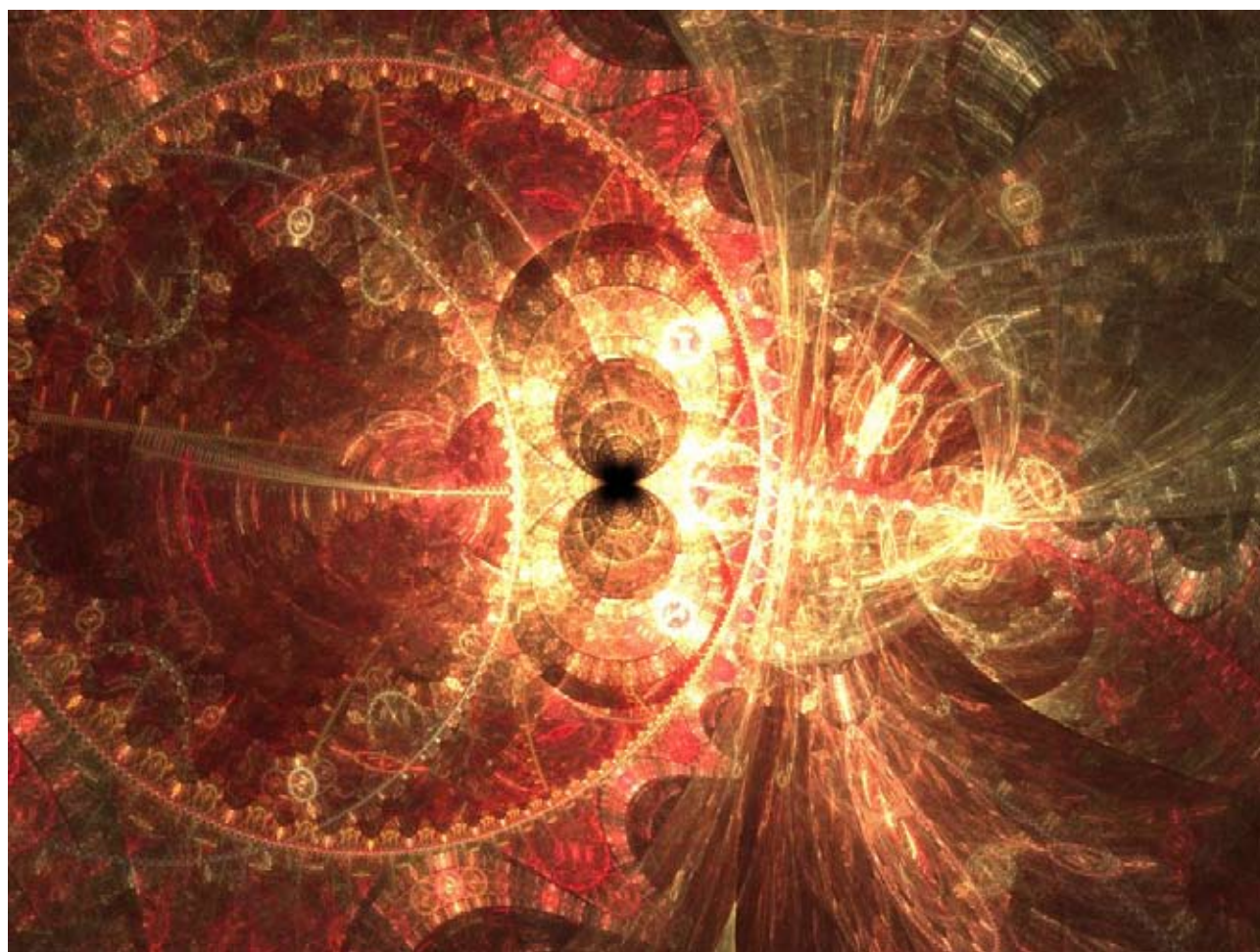
την έκπληξη, την έλλειψη προσδιοριστικότητας.

Τέτοιες εικονικές παραστάσεις του μικρόκοσμου αλλά και του μακρόκοσμού με εντυπωσιακή πολυπλοκότητα με πλαστική αταξία που δομούνται είτε απ' την ίδια τη φύση ή απ' τον ίδιο τον άνθρωπο είναι τα Φράκταλς⁷. Εντυπωσιακά σύνολα, με απρόσμενες ιδιότητες, γεωμετρικές αντιφάσεις όπου στη μεν φύση συναντώνται ως, οι γαλαξίες, τα σύννεφα, οι κορυφογραμμές, οι παραθαλάσσιες γραμμές, οι φλοιοί των δέντρων, οι χιονοστιβάδες αλλά και οι νιφάδες του χιονιού, οι ζωϊκοί ιστοί, τα κοράλλια και πολλά άλλα σύνολα, απ' όπου κομίζουμε αυτοαντιφατικές έννοιες όπως την τάξη μέσα στην αταξία ή το αντίθετο.

Η γεωμετρία των Φράκταλς σήμερα παρουσιάζει εκπληκτικές εφαρμογές ή τουλάχιστον προοπτικές εφαρμογής σε τομείς όπου αφορά τη συμπίεση και κωδικοποίηση ψηφιακής εικόνας όταν μάλιστα αυτή παρουσιάζει χαρακτηριστικές ιδιότητες αυτομοιότητας.

Τελειώνοντας αξίζει να πούμε πως ο άνθρωπος ανέκαθεν έβλεπε γύρω τους Φράκταλς, αλλά δεν τα παρατηρούσε, με εξαίρεση τους ζωγράφους, τους ποιητές και τους φιλοσόφους.

Σας προσφέρουμε μερικά ενδιαφέροντα τεχνικά - κατασκευασμένα δηλαδή από τον ίδιο άνθρωπο φράκταλς - προκειμένου να αποκτήσετε την εκπληκτική εμπειρία που ακούει στο όνομα ΧΑΟΣ-ΦΡΑΚΤΑΛΣ. ■

⁶ Κύριος εκπρόσωπος της αιτιοκρατίας κατά τον προηγούμενο αιώνα ο P.S. Laplace πίστευε ότι θα μπορούσε να προβλέψει το μέλλον για πάντα αν μπορούσε να διαθέτει τη θέση και την ταχύτητα κάθε σωματιδίου στο σύμπαν. Αυτή του η θέση οδήγησε και στη φιλοσοφικό θεωρία ότι «θέληση ελεύθερη δεν υπάρχει».

⁷ Στα ελληνικά, διότι πάντα πρέπει να γνωρίζουμε και την ελληνική ορολογία, ο όρος «φράκταλς», έχει αποδοθεί ως θραυσματοφόρα σύνολα ή ως μορφολασματικά σύνολα. Τα Φράκταλς τα ανακάλυψε ο Μάντελμπορτ και αυτός αποτελούσε ουσιαστικά την αιτία όπου Φράκταλ και Χάος πάνε μαζί.

Β.Τ. Αμαξηλάτης

Η ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ

Μεγαλώσαμε όλοι μας, ειδικά στην Ελλάδα, με το όνειρο της «ευκαιρίας». Θυμάμαι που λέγαμε για μετανάστες που ταξίδεψαν στην άλλη άκρη της γης και «άρπαξαν» την ευκαιρία. Βασίστηκαν στην οξυδέρκεια τους, στην διάθεσή τους για δουλειά, το πείσμα τους και στον τυχοδιωκτισμό τους και πολλές φορές μεγαλούργησαν. Βέβαια πολλές φορές που δεν τα κατάφεραν δεν το μάθαμε μια και δεν είχε αξία σαν είδηση και έτσι δεν διαφημίστηκε ανάλογα. Τελικά όμως αυτοί που τα κατάφεραν και ήρθαν πίσω, με την τεράστια για τα δικά μας δεδομένα, αγοραστική δύναμη, δημιούργησαν τον μύθο της «Χώρας της Ευκαιρίας» ειδικά για τις Ηνωμένες Πολιτείες αλλά και για την Αυστραλία και τον Καναδά και άλλα μέρη.

Αλλά και στην Ελλάδα ζήσαμε την εποχή της ευκαιρίας. Ειδικά μετά την ένταξη στην τότε «Ευρωπαϊκή Κοινότητα» και την συρροή ευρωπαϊκών κεφαλαίων αλλά και στην συνέχεια με το άνοιγμα των αγορών και την παγκοσμιοποίηση, αρχίσαμε να ζούμε το όνειρο. Δημιουργήθηκαν ευκαιρίες και τις άρπαξαν και εδώ κάποιοι. Βέβαια πολλοί από αυτούς που τα κατάφεραν αποδείχθηκε ότι δεν δούλεψαν τόσο με τον ζήλο όσο με τον... δόλο και την διαπλοκή. Τελικά όμως ακόμα και η Ελλάδα φάνηκε να επιβραβεύει τους τολμηρούς και να τους ανταμείβει με πλούτο.

Τελευταία όμως το όνειρο ενός κόσμου που συνεχώς θα εξελίσσεται τεχνολογικά και ως εκ τούτου οι κάτοικοί του θα αναπτύσσονται οικονομικά έχει καταντήσει εφιάλτης. Οι πόροι εξαντλούνται και ο Πλανήτης έχει αρχίσει να δείχνει τα όριά του. Η ανάπτυξη δημιούργησε τελικά μερικούς προνομιούχους, στον ανεπτυγμένο κόσμο ως επί το πλείστο, που έχουν συγκεντρώσει τον πλούτο αλλά δεν έχουν πια που να επενδύσουν και πολλά εκατομμύρια πεινασμένους στον υπόλοιπο πλανήτη. Η κοινωνία «της ελευθερίας, των ίσων δυνατοτήτων και των ευκαιριών» που στήριξε το όραμα του καπιταλισμού και συντήρησε αυτούς που είχαν «φιλοδοξίες και όρεξη για δουλειά» έχει σταματήσει να αποτελεί

τον υπέρτατο σκοπό και οι φιλοδοξίες εξατμίσθηκαν μαζί με τις ευκαιρίες.

Μήπως θα έρθουμε σύντομα αντιμέτωποι με μια νέα «επανάσταση» όπως η βιομηχανική με τη θεμελίωση, ειδικά μετά τον δεύτερο πόλεμο, του σημερινού καπιταλιστικού συστήματος; Μήπως αντίθετα θα έρθουμε αντιμέτωποι με μία επανάσταση όπως η Γαλλική, με την αλλαγή της καθεστηκυίας τάξης και την καρμανιόλα; Μήπως λοιπόν βρισκόμαστε, σε μία ιστορική καμπή, που από παρόμοιες περνά σπάνια η ανθρωπότητα, και που τότε τα θεμέλια, οι αρχές που στηρίζεται, ραγίζουν και αρχίζει να καταρρέει το οικοδόμημα; Πού βρίσκεται η αιτία αυτής της επαπειλούμενης κοσμογονίας;

Η αιτία βρίσκεται στις παραδοχές που έχουμε στηρίξει το σύστημα και σε αυτά που επιφέρουν σαν αποτέλεσμα. Δεχθήκαμε ότι οι πόροι είναι ανεξάντλητοι. Ακούγαμε φωνές βέβαια να λένε για την εξάντληση του πετρελαίου σε «Χ» χρόνια, για το φαινόμενο του θερμοκηπίου, για την αύξηση της στάθμης της θάλασσας σε «Υ» χρόνια, αλλά δεν έμπαιναν στην εξίσωση καθότι δεν είχε γίνει σαφής η επίδρασή τους στον επόμενο παράγοντα¹.

Δεχθήκαμε σιωπηλά ότι στην κοινωνία της ευκαιρίας θα υπάρχει αέναη οικονομική ανάπτυξη. Αυτό επιβεβαιώθηκε μέχρι σήμερα και σε αυτό βοήθησαν οι συγκυρίες αλλά και η τεχνολογική ανάπτυξη. Οι πόλεμοι του προηγούμενου αιώνα και το χτίσιμο του κόσμου από την αρχή, οι μεγάλες τεχνολογικές ανακαλύψεις (αυτοκίνητο, ραδιόφωνο, τηλεόραση, κινητό τηλέφωνο), οι νέοι αναπτυσσόμενοι πληθυσμοί (Κορέα, Ταϊβάν, χώρες του Ανατολικού Block, Κίνα, Ινδία Βραζιλία) που αθροίζονταν τελικά στο καταναλωτικό και παραγωγικό κοινό, είναι μερικά από αυτά. Φτάσαμε να εκφράζουμε την ροπή, την τάση ευημερίας μιας κοινωνίας, σε εμπιστοσύνη σε ροπή του «καταναλωτή» (έχει αντικαταστήσει την λέξη άνθρωπος) προς την κατανάλωση.

¹ Στην ανάγκη του καπιταλισμού για αέναη ανάπτυξη.

Η εξίσωση είναι σωστή αλλά απλά δεν είναι η λύση του προβλήματος. Όσο μεγαλώνει η κατανάλωση, είτε επειδή αυξάνεται η ζήτηση νέων προϊόντων που δημιουργούν καταναλωτικές ανάγκες, είτε επειδή αυξάνεται το καταναλωτικό κοινό, τόσο αυξάνεται ο συναλλασσόμενος πλούτος. Σ' αυτό συντελεί και η μείωση των τιμών στα υπάρχοντα προϊόντα, είτε με την αυτοματοποίηση είτε με τα φτηνά εργατικά, που τα κάνει προσβάσιμα σε μεγαλύτερη κατηγορία πληθυσμού. Έτσι διατηρείται ένα επίπεδο ευημερίας στην μεσαία τάξη και μία μικρή αφρόκρεμα που σωρεύει και ανακυκλώνει στην συνέχεια το κεφάλαιο. Όσο ο πλούτος ξοδεύεται σε σπίτια και καταναλωτικά αγαθά για τους πρώτους και σε επικερδείς επενδύσεις για τους δεύτερους η μηχανή δουλεύει και παράγει και νέο πλούτο που μπορεί να μοιραστεί σε περισσότερους και να συσσωρευτεί σε... πλουσιότερους.

Ζήτω λοιπόν η κοινωνία της... ελευθερίας της ευκαιρίας; Γιατί να μην παράγουμε συνέχεια όλο και περισσότερα και να καταναλώνουμε όλο και περισσότερα για να δουλεύει η μηχανή και να είμαστε άλλος λιγότερο, άλλος περισσότερο, όλοι τελικά ευχαριστημένοι;

Η απάντηση είναι απλή. Το σύστημα στηρίζεται στην διόγκωση της κατανάλωσης. Η εξίσωση είναι εκθετική και όχι γραμμική. Ο αριθμός των καταναλωτικών αναγκών και των καταναλωτών που πρέπει να προστίθεται για να δουλεύει το σύστημα πρέπει να αυξάνει όλο και πιο γρήγορα. Από το δέκα στο εκατό και από το εκατό στα χίλια. Συνεπακόλουθα όλο και μειώνεται ο χρόνος που χρειάζεται για να διαδοθεί να κορεστεί και τελικά να κλείσει ένας καταναλωτικός κύκλος.

Αυτό μπορούμε να το καταλάβουμε καλύτερα αν δούμε την διάρκεια των διαφόρων φάσεων του καπιταλιστικού συστήμα-

τος Η βιομηχανική επανάσταση διήρκεσε ίσως 150 χρόνια, του δανεισμού 40, η καταναλωτική επανάσταση της κινητής τηλεφωνίας και των νέων φαρμάκων 15 χρόνια, το «.com» μόλις 8 με 10 χρόνια.

Σε αυτό έρχονται και τα περιβαλλοντολογικά προβλήματα. Η «προφητεία» της εξάντλησης των πόρων έχει γίνει βεβαιότητα που κάνει ακόμα πιο απαγορευτική την αύξηση της κατανάλωσης. Τώρα πλέον ξέρουμε ότι αν επιδιώξουμε την επιπλέον αύξηση της κατανάλωσης με τον ίδιο τρόπο που καταναλώναμε μέχρι σήμερα τότε θα καταστραφεί το περιβάλλον πολύ σύντομα. Δεν ξέρουμε βέβαια αν θα γλιτώσουμε αν σταματήσει!

Όταν όμως δεν υπάρχει αύξηση των καταναλωτών και των καταναλωτικών αναγκών τότε επικρατεί ο ανταγωνισμός της διακράτησης των κεφαλαίων. Ποιος πλούσιος θα δώσει τον πλούτο του για να ξεκινήσει μία επένδυση που τελικά θα του δεσμεύσει τα κεφάλαια και δεν θα του παράξει (ή δεν θα είναι αρκετά πιθανό να του παράξει) περισσότερο πλούτο; Κανένας ή σχεδόν κανένας! Και ποιες είναι οι επενδύσεις που παράγουν πλούτο όταν μειώνονται οι καταναλώσεις; Καμία ή σχεδόν καμία! Ποιος «εργατικός και φιλόδοξος» νέος μπορεί να μοχλεύσει τις ιδέες του και να παράξει νέο πλούτο και έτσι να μπει στο «club» των λίγων; Κανένας ή σχεδόν κανένας!

Έχει λοιπόν οριστικά τελειώσει η εποχή της ευκαιρίας;

Όχι, απλά το σύστημα έφτασε στα όρια. Η ευκαιρία βρίσκεται αλλού. Φυσικά πάντα θα υπάρχουν άνθρωποι που θα ξεχωρίζουν και θα διακρίνονται στο χώρο τους αλλά αυτό διαφέρει από το να πούμε ότι είμαστε στην εποχή της ευκαιρίας που μπορούσε κάποιος να με πολύ θέληση και λίγη τύχη να αλλάξει «οικονομική τάξη». ■

Νικόλαος
Σίμος

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΗΣ ΥΠΟΚΡΙΣΙΑΣ

Όσα χρόνια θυμάμαι τον εαυτό μου, άκουγα ότι τα Χριστούγεννα είναι μέρες αγάπης. Μάλιστα, πολλές φορές σχολιαζόταν αρνητικά αυτή η «έκρηξη» αγάπης και φιλανθρωπίας, ειδικά ότι κανείς τη συνέκρινε με την αδιαφορία των υπολοίπων ημερών του έτους.

Ήταν φυσικά κοινό μυστικό ότι πίσω από όλα αυτά κρυβόταν ένα κύμα υπερκατανάλωσης, μια τόνωση της αγοράς και μια ικανοποίηση του εθισμού μας στο shopping. Έστω όμως κι έτσι, έστω και γι αυτές τις λίγες ημέρες, υπήρχε κλίμα αρμονίας και διάχυτης καλοσύνης!

Φέτος κάτι άλλαξε, ή ίσως κάτι άλλαξε μέσα μου. Αφορμή (και όχι αιτία) ήταν η απίστευτη κίνηση του πλανητάρχη –όχι του Μπουγά, του άλλου, του Τραμπ– να αναγνωρίσει την Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσα του Ισραήλ, πετώντας ουσιαστικά ένα αναμμένο σπέρτο σε καζάνι γεμάτο βενζίνη.

Απρονόητος –ή μήπως όχι;– πυροδότησε μια ήδη τεταμένη κατάσταση προκαλώντας αναταραχές και δεκάδες θανάτους, την ίδια στιγμή που εντελώς υποκριτικά εύχεται Ευτυχισμένα Χριστούγεννα και επί της γης ειρήνη, και επιδεικνύει την μεγαλοψυχία του σώζοντας τη ζωή μιας γαλοπούλας!!! Οποία κοροϊδία!!!

Ο άνθρωπος που ακυρώνει τις συμφωνίες/συν-

θήκες για την προστασία του περιβάλλοντος προκειμένου να μεγιστοποιούνται τα κέρδη των βιομηχανιών, ο άνθρωπος που δεν διστάζει να προκαλεί τον ημίτρελο ηγέτη της Βόρειας Κορέας Κιμ Γιονγκ Ουν με τα πυρηνικά όπλα στα χέρια, ο άνθρωπος που καταργεί την περίθαλψη σε ανασφάλιστους, ο άνθρωπος που δεν υπολογίζει τον άνθρωπο(!), εύχεται Καλά Χριστούγεννα και αγάπη...

Την ίδια στιγμή, τρομοκρατικές επιθέσεις ανά τον λεγόμενο δυτικό κόσμο σπέρνουν αν μη τι άλλο τρόμο και πολλές φορές θάνατο με χτυπήματα μέσα σε κατάμεστες από ανυποψίαστους πολίτες αγορές.

Και ως επιστέγασμα –το κερασάκι στην τούρτα που λέμε– χιλιάδες πολίτες ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, άστεγοι, παγωμένοι, πεινασμένοι ή αντιμέτωποι με κατασχέσεις των κατοικιών τους...

Σε μια υφήλιο έτοιμη να εκραγεί και να αυτοκαταστραφεί με επικίνδυνους ηγέτες όπως ο Τραμπ, ο Γιονγκ Ουν, ο Ερντογάν και πολλούς άλλους (βλέπετε, είναι πολλοί αλλά είναι σκόρπιοι), αλλά και με ανθρώπους που στέκονται σε ουρές για ώρες προκειμένου να αποκτήσουν το νέο iPhone X των 1.200€, το μήνυμα των Χριστουγέννων έχει πάρει λάθος δρόμο και δεν φτάνει ποτέ... ■

ΑΠΟΨΕΙΣ

Μιχάλης
Μεταξάς

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

2018 χρόνια και η θηριωδία είναι απρόσωπη και χωρίς ταυτότητα η κτηνωδία. Η ανθρωποθυσία δεν έχει χρώμα και ούτε είναι χαρακτηριστικό ενός έθνους. Η αιματοχυσία δεν διακρίνει ηλικία, φύλλο και ανθρωπιστικές αξίες,

Αυτές είναι οι όψεις του διπρόσωπου σύγχρονου Ιανού(;) που η μία αντιπροσωπεύει τον πολιτισμό και η άλλη την βαρβαρότητα.

Οι απεικονιζόμενες όψεις της τρέλας, που η ανθρωπότητα πολλές φορές έχει ζήσει και σε όλες έχει πρωταγωνιστήσει.

Ο αιμοδιψής πολιτισμός του Homosapiens, διακτινίζεται στα πέρατα του σύμπαντος, μοιράζεται τη σοφία του απλόχερα, και νόμιζε ότι κατέκτησε το «εν οίδα ότι ουδέ οίδα». Ο πολιτισμός των διδακτορικών, των σοφών καθηγητών, των μεγάλων σχολείων, των κοινωνικών δικτύων, του διαδικτύου, της παγκοσμιοποίησης, των νέων επιστημών, των τεχνολογικών θαυμάτων, των ΜΜΕ και των θαυμάσιων κοσμολογικών Αρχών.

Ο πολιτισμός στον 21^ο αιώνα, πολιτισμός εκπληκτικών ανακαλύψεων και εφευρέσεων, μεγαλουπόλεων, Διεθνών Οργανισμών, συμβουλίων, συμφωνιών, ειρηνευτικών δυνάμεων μεγαλεπήβολων σχεδίων, λόγων και έργων.

Ο πολιτισμός της μοντέρνας σκέψης, της πολιτικής, της οικονομίας, της σύγχρονης σκέψης, των φιλοσοφικών συμποσίων και των διεθνών εκθέσεων, της τέχνης και της ουμανιστικής κουλτούρας, ο πολιτισμός των παρήγορων διπλωματικών λόγων και της ανέχειας του τρίτου κόσμου, της σαρκοφάγου πείνας, των έξυπνων επιχειρημάτων και της εξαθλίωσης, της δυστυχίας και της ευδαμονίας, της εκμετάλλευσης και του «ο θάνατος σου η ζωή μου», ο πολιτισμός του «διαίρει και βασιλεύει», των απόλυτων θέσεων και επιχειρημάτων των μεγάλων και μικρών συμφερόντων, των βραβείων Νόμπελ και όλων των άλλων τιμητικών διακρίσεων.

Ο πολιτισμός των γενοκτονιών, των ολοκαυτωμάτων και των εθνοκαθάρσεων, της δημοκρατίας(;) αλλά και του πυρηνικού και χημικού πολέμου, του φασισμού αλλά και του σπαθιού και της κονσέρβας, ο πολιτισμός της αέναης ακολουθίας του ουρουβόρου σπαραγμού.

Σε τι άραγε διαφέρει σ' αυτήν την παρωδία που ονομάζουμε βαρύγδουπα πολιτισμό, η ζωή απ' την τραγωδία, ο θάνατος απ' την κωμωδία, η πίστη και η φιλία απ' την εμπορευματοποίηση της εμπιστοσύνης και της παιδικής αγνότητας;

Σε τι άραγε διαφοροποιεί ο πολιτισμός των ανισοτήτων το παρόν ανθρώπινο γένος από εκείνο των σπηλαιόβιων προγόνων μας;

Με ποια άραγε ιδανικά μορφώνει τον άνθρωπο ως ον ανώτερο από τις κατώτερες μορφές ζωής κι απ' τις μορφές εκείνες που δεν κατανοούμε ή και που ενδόμυχα φοβόμαστε;

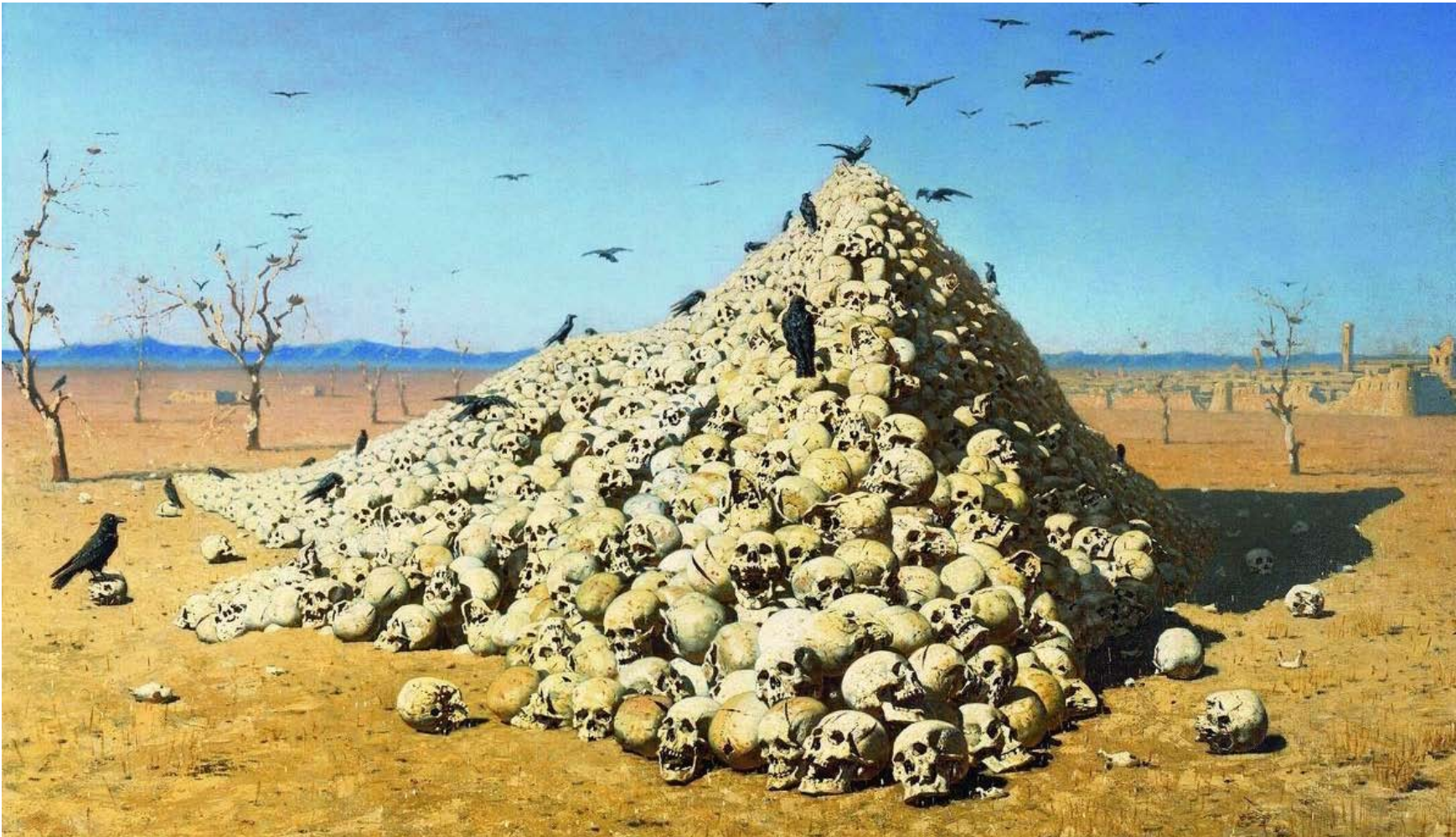
Με ποια παιδεία και με ποια κουλτούρα μάς καθοδηγεί σαν ευσεβής ιεραπόστολος στον βωμό της ανώφελης, αναίτιας και άσκοπης θυσίας ο πολιτισμός των ενστίκτων και της διαφθοράς;

Με ποιο κριτήριο μας πείθει όλους να πιστεύουμε ότι είμαστε καλύτεροι ή αξιότεροι από άλλους όταν ο δοσμένος χρόνος μας σ' αυτόν τον πλανήτη, σ' αυτήν την ζωή είναι δανεικός και η υστεροφημία μας το μηδενικό επιτόκιο αυτού του άδικου δανείου;

Πώς οριοθετεί ο πολιτισμός μας την αγριότητα με την αγιότητα, ποια είναι τα ινδάλματα, οι αξίες και τα όνειρα που η γενιά μας, αλλά και οι μέλλουσες θα κληθούν να απαξιώσουν και να προσπεράσουν;

Ποιος είναι ο Νέος Κόσμος που πρέπει να οικοδομήσουν και ποιες οι βάσεις, αλλά και η τετράγωνη λογική που θα στηριχθούν, όταν δεν υπάρχουν Ηγέτες-Σοφοί-Εργάτες, παρά μη μόνο αναποτελεσματικοί διεκπεραιωτές και ανθρωπίδες, έρμαιοι

Η αποθέωση του πολέμου - Vasily Vereshchagin (1871)

!εξίσιονισίτε.../συντονισίτε

των εφήμερων πιστεύω τους, τους οποίους χειρίζονται εγωπαθείς σύμβουλοι και εξυπηρετούν τα αρρωστημένα τους συμπλέγματα;

Όταν τα πάντα έχουν ως παρονομαστή τον Μαμωνά και τα όποια μεγέθη του, όταν όλα εξαρτώνται απ' την τιποτένια σοβαρότητα του πολιτικού ύφους που καθοδηγεί ευνουχισμένους λαούς και παραδόσεις, όταν οι επικυρίαρχοι του πλανήτη μας ορμώνε από τα ταπεινά τους συμφέροντα παραδίδουν στη φωτιά κράτη και λαούς, δεν είναι δυνατόν να προσμένουμε έργα ή πράξεις με διαχρονικό χαρακτήρα.

Προφανώς διάγουμε έναν πολιτισμό με ημερομηνία λήξης άμεση; Στηρίζουμε τον κανιβαλισμό μεταξύ λαών, μεταξύ εθνοτήτων, μεταξύ συμφερόντων, μεταξύ ομοεθνών, μεταξύ πολιτισμικών οντοτήτων και αντιθέσεων;

Η απάντηση είναι απλή και εξίσου μονότονη. Σίγουρα ΝΑΙ!

Υπάρχουμε με απάθεια και αναισθησία, δεν μας αγγίζει καμία σκέψη, δεν υπάρχουν σκέψεις παρά σε αυτο-

συντήρησης. Αναπαράγουμε τον πολιτισμό του Κενού, εφευρίσκοντας νέες μορφές αυτοκανιβαλισμού.

Υπάρχουμε αναλωνόμενοι ανόσια σε ακόρεστες επιθυμίες, σπαταλώντας το είναι μας σε εφήμερες αλήθειες. Επιζητούμε το ψέμα στρουθοκαμηλίζοντας στους προαιώνιους φόβους μας και προσπερνούμε την πραγματικότητα με ταχύτητα ανασηκώνουμε αδιάφορα τους ώμους μας στην διαφθορά.

Παρήλθε ο καιρός της Ελπίδας και η απεραντοσύνη του σπαραγμού και της μισαλλοδοξίας ξανοίγεται μπροστά μας με χορηγούς την αυταπάτη και την απαισιοδοξία, την λήθη και την ψυχική ευθανασία.

Κι αυτό διότι ο πολιτισμός μας είναι μία οφθαλμαπάτη. Μια οφθαλμαπάτη που στηρίζεται στις ιαχές της έριδας, στις ακαταμάχητες διαθέσεις και στο μένος της αυτοκαταστροφής που σαν ευσυνείδητες ερινύες ποδηγετούν το ανθρωπινό ον σ' αυτό το σύντομο ταξίδι του στον Χρόνο, στον Πολιτισμό των Πολέμων, των καυτών δακρύων και της νεκρικής Αγαλλίασης. ■

Γιώργος
Ρέππας

ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ

Ξέρω πως έχει χιλιοειπωθεί αλλά όχι αδίκως, μιας και είναι σημείο αναφοράς για τη γενιά μου και τις προηγούμενες γενιές. Αναφέρομαι στην αλάνα, μιας και μαθητής μου με ρώτησε με αφέλεια τι σημαίνει κι αν ήταν κάποια καφετέρια της εποχής...

Τι να του πρωτοπείς και τι να καταλάβει μιας κι αν δεν έχεις ζήσει κάτι τόσο έντονα όσες περιγραφές κι αν κάνεις δύσκολα θα αποτυπώσεις ό,τι θέλεις να εκφράσεις κι όποια εικόνα να θες να περιγράψεις.

Από πού άραγε να ξεκινήσω... Θα ξεκινήσω λοιπόν απ' τα άτυπα, τα μη κανονισμένα ραντεβού, τα χωρίς ρολόι που όμως ήταν τα πιο ακριβή ραντεβού. Πάντα συμβαίνει σε οποιαδήποτε ραντεβού πολλών ανθρώπων κάποιος να πηγαίνει πρώτος και κάποιος ή κάποιοι λίγο αργότερα. Έτσι λοιπόν και στο καθιερωμένο ραντεβού της αλάνας ο πρώτος που έφτανε (πεζός ή με το ποδήλατο) έδινε το έναυσμα για την έναρξη της δικής μας καλύτερης ώρας. Μέσα σε λίγα λεπτά λες κι είμαστε σε σημείο εκκίνησης φτάναμε και οι υπόλοιποι πανέτοιμοι κι ορεξάτοι. Δεν είχε πολλά-πολλά, με τα μάτια είχε προαποφασιστεί ήδη το παιχνίδι μας. Ποδόσφαιρο, βόλτες με τα ποδήλατα κι αργότερα κρυφτό.

Πολλές φορές έρχονται στο μυαλό μου εκείνα απογεύματα και πράγματι τα θυμάμαι ατέλειωτα,

χορταστικά, έντονα. Γραμμένα στη μνήμη όλα τα γέλια, τα κλάματα, οι τσακωμοί, οι φιλίες. Ξένοιαστα ρουφούσαμε κάθε στάλα του καλοκαιριού κι η αλάνα μας ήταν το καλύτερο μέρος για διακοπές. Δε μας νοιάζανε τα νησιά, τα ξενοδοχεία, τα all inclusive κι όλα τα σημερινά είδη διακοπών. Οι γονείς αμέριμνοι και ήσυχοι λες και μας είχαν στην καλύτερη φύλαξη. Σήμερα πηγαίνουμε τα παιδιά μας επί πληρωμή για να παίξουν ποδόσφαιρο κάτι που εμείς το κάναμε ευτυχισμένα και δωρεάν...

Τώρα βέβαια ως ενήλικες τα καλοκαίρια μας κρατάνε λίγο, περνάνε γρήγορα μια κι η καθημερινότητα κι η ρουτίνα δεν μας αφήνουν να απολαύσουμε τον χρόνο μας όπως θα θέλαμε και θα έπρεπε. Λέγοντας καμιά φορά να ξαναγινόμασταν παιδιά αυτή τη ξενοιασιά ζηλεύουμε, την αγνότητα και την παιδική αφέλεια. Αυτή ανακαλούμε στη μνήμη κι ας είχαμε λιγότερα υλικά αγαθά που δεν μπορούν να συγκριθούν με σήμερα.

Τον πλούτο του τότε ίσως δεν τον νιώσουν τα παιδιά μας κι ας έχουν τα καλύτερα κινητά και τα ακριβότερα παπούτσια.

Ένα πράγμα μας μελαγχολούσε τότε... το σουρούπο κι έπειτα η αγωνία για μια νέα Ανατολή, για ένα ακόμα ραντεβού στην αλάνα μας... ■

Νίκος
Σταμέλος

ΟΤΑΝ Ο ΦΑΡΟΣ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟΝ ΔΡΟΜΟ

«Βλέπω τα πλήθη που αδικούνται και πεινούν να χιμούν στο στρωμένο τραπέζι όπου οι αφεντάδες κάθονται ναρκωμένοι από το βαρύ φαγοπότι. Η χίμαιρα φλογίζει τα πρόσωπα που κάνουν έφοδο· οι άλλοι, εκείνοι που κάθονται, γρικόουν ξάφνου τη βουή και στρέφονται· στην αρχή γελούν, ύστερα χλωμιάζουν, σκύβουν ανήσυχοι κάτω και διακρίνουν - οι δούλοι τους και οι δούλες, οι κολίγοι, οι εργάτες, οι ξυπόλυτοι ανεβαίνουν. Ιερή στιγμή! Οι μεγαλύτεροι άθλοι στη σκέψη, στην τέχνη και στην πράξη γεννήθηκαν στ' ορμητικό ετούτο ανηφόρισμα του ανθρώπου.

Συντάζονται οι αφεντάδες να αντισταθούν, αντιστέκονται· μα όλη η φόρα του καιρού μας είναι ενάντιά τους - έφαγαν, ήπιαν, δημιούργησαν έναν πολιτισμό, ξεθύμαναν, έφτασε η στερνή μορφή του χρέους τους: να εξαφανιστούν.

Ευτύς ως στρωθούν τα καινούρια τραπέζια, θ' αρχίσουν κι οι δούλοι να παχαίνουν και να ναρκώνονται. Κι άλλα πλήθη τυραννισμένα θα σηκωθούν πάλι από το χώμα, και θα πηγαίνουν πάλι μπροστά η Πείνα κι η Χίμαιρα, οι αρχηγίνες των ψυχών. Κι έτσι, αιώνια, ρυθμικά, ακατάπαυτα.

Αυτός είναι ο νόμος, έτσι μονάχα η ζωή μπορεί ν' ανανεωθεί και να προχωρήσει. Κάθε ζωντανός οργανισμός - και ζωντανοί οργανισμοί είναι οι ιδέες και οι πολιτισμοί - νιώθει ακαταμάχητη μέσα του την ανάγκη, κι ακόμα πιο πολύ: το χρέος, ν' αρπάξει και ν' αφομοιώσει ό,τι μπορεί, τον κόσμο. Δεν υπάρχει πιο λιμασμένο και πιο αρπαχτικό θεριό από την καινούρια ιδέα.

Μα συνάμα αρχίζει να δουλεύει κι ο ανήλεος νόμος: όσο περισσότερο ο ζωντανός οργανισμός εκτελεί το χρέος του ν' απλωθεί και να κυριαρχήσει, τόσο και περισσότερο ζυγώνει στην καταστροφή του. Η ύβρις είναι το μόνο ίσως αμάρτημα, που η παγκόσμια αρμονία το θεωρεί θανάσιμο και δεν το συγχωράει· η αποκορύφωση της δύναμης ενός οργανισμού γεννάει μοιραία τον όλεθρό του.»

Νίκος Καζαντζάκης
«Αναφορά στο Γκρέκο», απόσπασμα.

Έτσι έγραψε πριν από πολλά χρόνια, οραματιζόμενος το αύριο, αυτός ο τεράστιος οραματιστής και πνευματικός άνθρωπος. Τεχνίτης του λόγου και με εξαιρετη σκέψη ο Καζαντζάκης, μας άφησε

μέσα στο έργο του τον τρόπο για να ελπίσουμε, να υπομονεύσουμε αλλά και να αγωνιστούμε. Μας δείχνει το Αύριο μέσα από τον ξεπεσμό και την αέναη «αλλαγή» των ομάδων που διαφεντεύουν το κάθε Σήμερα καθώς και τη νομοτέλεια που διέπει κάθε προσπάθεια εξουσίας. Γιατί το κακό Σήμερα ήταν ένα ελπιδοφόρο Χθες και ένα επάρατο Αύριο.

Ας κρατήσουμε στη σκέψη μας αυτά τα λίγα λόγια και ας αναρωτηθούμε τι θέλουμε και τι μπορούμε, ώστε να προσθέσουμε και μεις ένα λιθαράκι στο οικοδόμημα της Ζωής.

ΥΓ.: Σε όλες τις εποχές οι πνευματικοί άνθρωποι και οι ιδέες τους οφείλουν να αποτελούν τον αναμφισβήτητο Φάρο που καθοδηγεί τους αμήνητους, τους αδύναμους,

τους μη έχοντες τη δυνατότητα να κινηθούν στα πεδία της γνώσης και της σκέψης αυτόνομα.

Στο Χτες ακουμπήσαμε σε πνευματικούς ταγούς που ασχολήθηκαν μαζί μας, έγραψαν, μίλησαν, πάλεψαν για μας και τις περισσότερες φορές δεν είχαν, στην εποχή τους, την αναγνώριση που τους έπρεπε.

Στο Σήμερα, οι πνευματικοί οδηγοί εξαφανίστηκαν, είτε ανίσχυροι, είτε βολεμένοι, είτε απαθείς. Μας άφησαν μόνους να παλέψουμε, χωρίς Φάρο, χωρίς Πυξίδα, απέναντι στο Ψεύδος, την Αλλοτρίωση, και τη Βλακεία.

Σίγουρα θα καταφέρουμε να βρούμε μόνοι μας το Φως –το χρωστάμε άλλωστε στα παιδιά μας–, αλλά θα χρειαστούν θυσίες και υπομονή για να αποκτήσουμε Πίστη, Ελπίδα και Αγάπη .

Και οι πνευματικοί άνθρωποι ας αγνοούνται. ■

Αριστοτέλης
Αλεξόπουλος

ΜΟΝΑΔΕΣ (ΣΤΑΘΜΟΙ) ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ: ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ (Β' ΜΕΡΟΣ)

Όμως συνταγματική προστασία απολαμβάνει και το οικιστικό περιβάλλον σύμφωνα με το άρθρο 24(2), (5) όπου προβλέπεται προστασία της χωροταξικής αναδιάρθρωσης και πολεοδομικής ανάπτυξης της χώρας. Η οργάνωση της Ελληνικής επικράτειας σύμφωνα με τα πρότυπα χωροταξίας πρέπει εντός εύλογου χρονικού διαστήματος να βασίζεται στις μορφές εθνικού χωροταξικού σχεδίου και περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων. Επομένως άλλα σχέδια που καθιερώνουν προηγούμενοι νόμοι που αναφέρθηκαν, λ.χ. γενικά πολεοδομικά σχέδια, ΖΟΕ, αποτελούν προσωρινά υποκατάστατα που δεν πρόκειται να συμμορφώνονται προς τις επιταγές του άρθρου 24(2) (Τάχος, 1998).

Ο Ν. 1650/86 «Περί Προστασίας του Περιβάλλοντος» αποτελεί το αναμενόμενο για πολλά χρόνια θεσμικό πλαίσιο, δηλαδή τον εκτελεστικό νόμο του άρθρου 24(1) του Συντάγματος. Σκοπός του νόμου είναι η θέσπιση θεμελιωδών κανόνων και η καθιέρωση κριτηρίων και μηχανισμών για την προστασία του περιβάλλοντος¹. Περιλαμβάνει ένα πληρέστερο ορισμό του περιβάλλοντος και δίνει για πρώτη φορά ερμηνεία των όρων «ρύπανση», «μόλυνση», «υποβάθμιση» του περιβάλλοντος και αναφέρει τον όρο «προστασία του περιβάλλοντος». Από αυτήν την άποψη γίνεται προσπάθεια για την κωδικοποίηση όλων των πηγών ρύπανσης και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων που είναι πιθανόν να προκαλέσουν ανεπανόρθωτες ζημιές στο περιβάλλον.

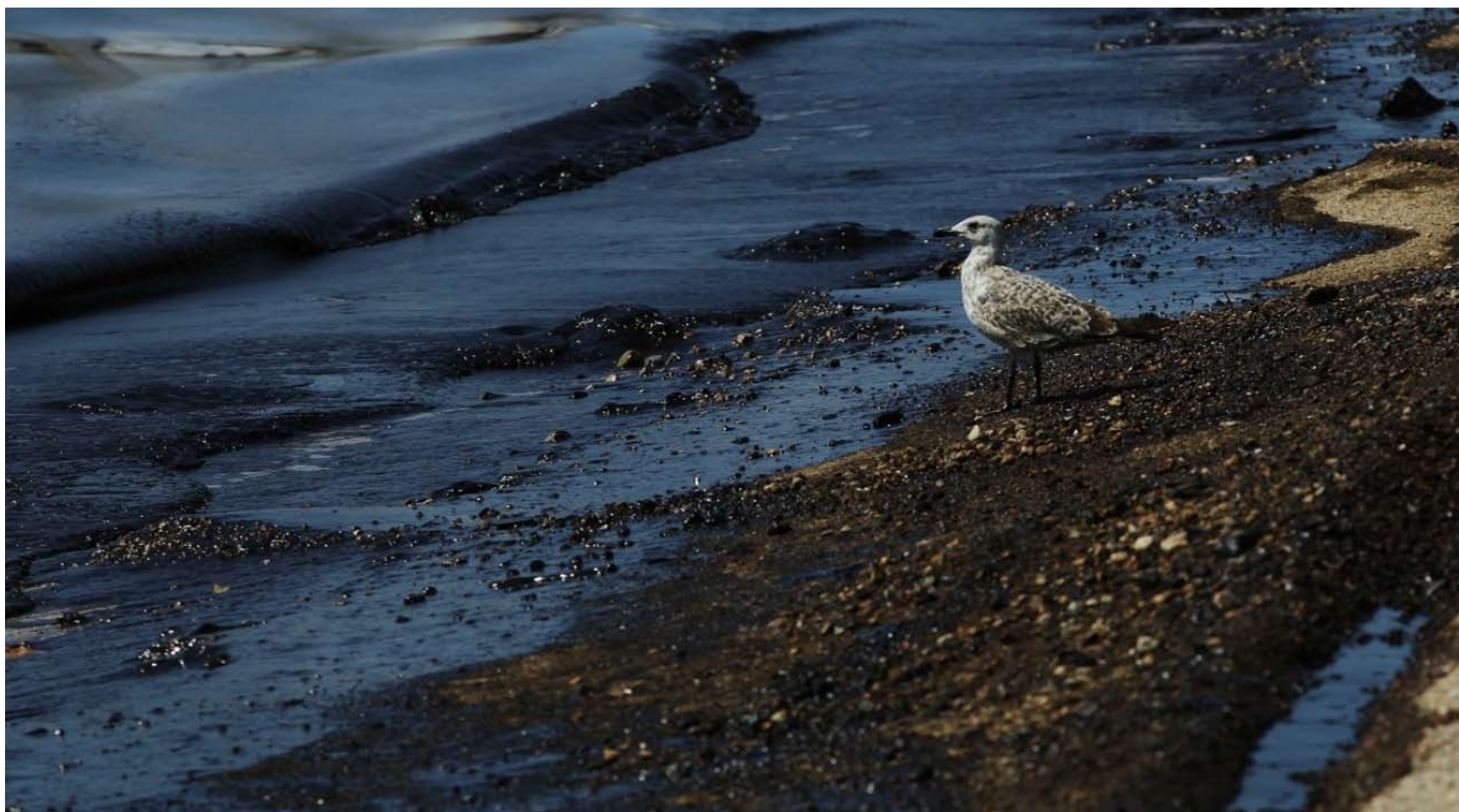
Είναι γεγονός ότι ο νόμος αυτός δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές από την πλευρά της δομής και του ευρύτερου περιεχομένου σχετικά με την

προστασία του περιβάλλοντος, στοιχείο που έλειπε στην Ελλάδα και διαθέτει μία καινοτομία όσον αφορά την αποσαφήνιση βασικών περιβαλλοντικών εννοιών που στο παρελθόν υπήρχε πρόβλημα διαχωρισμού και πολυπλοκότητας. Ωστόσο δεν περιορίζεται στην προστασία του περιβάλλοντος αλλά προβλέπει και οικονομικού περιεχομένου ρυθμίσεις όπου οι συνθήκες το επιβάλλουν (άρθρο 19). Επίσης, υπάρχει πρόβλεψη για τη δημιουργία ειδικών ζωνών περιβαλλοντικών ενισχύσεων και ζωνών ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων (άρθρα 23-24).

Θεωρητικά ο νόμος αυτός είναι ο αρτιότερος σε δομή και περιεχόμενο αλλά με τη σειρά του δεν μπόρεσε να εφαρμοστεί σε επιθυμητό επίπεδο παρά την έκδοση νομοθετικών πράξεων (Π.Δ. και Υ.Α.) που ήταν απαραίτητες για την ενεργοποίησή του².

¹ Ειδικότερα για το θαλάσσιο περιβάλλον (άρθρο 1 παρ. 2 εδ. ε) αναφέρεται ως σκοπός η προστασία των ακτών των θαλασσών, των νησίδων και του βυθού αυτών ως φυσικών πόρων, ως στοιχείων οικοσυστημάτων και ως στοιχείων τοπίου.

² Σημασία φαίνεται να είχε η Υ.Α. 25.10.90 (ΦΕΚ678Β') μετά από απαίτηση της Ε.Κ. Συγκεκριμένα: (α) επιβαλλόταν η σύναψη ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης, τόσο για τα έργα που πρόκειται να εκτελεστούν όσο και για αυτά που έχουν ήδη εκτελεστεί (β) γινόταν προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας στις αντίστοιχες απαιτήσεις της Ε.Κ. (γ) όλες οι δραστηριότητες του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα χωρίζονταν σε δύο κατηγορίες όπου στην πρώτη υπάγονταν 90 περίπου δραστηριότητες με σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον και στη δεύτερη όλες οι υπόλοιπες δραστηριότητες που θεωρείτο ότι είχαν ελάχιστες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Ο πρωταρχικός σκοπός του νόμου, δηλαδή η προστασία του περιβάλλοντος ως έννομο αγαθό, δε φαίνεται να επιτυγχάνεται διότι υπάρχει αντίφαση μεταξύ του σκοπού και των μεθόδων που υιοθετεί ή δεν υιοθετεί (Τάχος, 1998). Αυτό που γίνεται γρήγορα αντιληπτό είναι ότι ο νόμος σκοπεύει ταυτόχρονα σε πρόληψη των ενδεχόμενων ζημιών στο περιβάλλον με βάση το σχεδιασμό της οικονομικής ανάπτυξης. Ορθότερα, εκτός από την προστασία του περιβάλλοντος υπάρχει πρόβλεψη για την προστασία της οικονομικής ανάπτυξης.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι το σχετικό θεσμικό πλαίσιο χωροταξίας και περιβάλλοντος αντιμετωπίζει δυσεπίλυτα προβλήματα εφαρμογής και ουσιαστικά δεν συντελεί στην αναγκαία συνθήκη ισορροπίας μεταξύ χωροταξικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού με ταυτόχρονη παρουσία της οικονομικής ανάπτυξης. Ας μην λησμονούμε ότι σήμερα το περιβάλλον δεν νοείται ως ελεύθερο αγαθό αλλά ως συντελεστής της παραγωγής σε ανεπάρκεια και τούτο σημαίνει ότι η χρήση αυτού

του συντελεστή στην παραγωγική διαδικασία έχει ένα κόστος όπως και οι υπόλοιποι συντελεστές παραγωγής. Ενώ στοχεύουμε προς μία ενιαία διαχείριση του χώρου και του περιβάλλοντος οι νέες τάσεις, ιδιαίτερα από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, αφορούν στην εξασφάλιση της βιώσιμης (ή αειφόρου ή αυτοσυντηρούμενης)³ ανάπτυξης που έχει ως κύριο και άμεσο στόχο την καλύτερη οργάνωση και ορθολογικότερη διαχείριση του περιβάλλοντος.

(Στο τεύχος Φεβρουαρίου θα παρουσιαστεί το τρίτο μέρος του άρθρου. Ολόκληρο το άρθρο θα δημοσιευθεί στο site του Σωματίου μας, www.athlepolis.gr). ■

³ Η επιτροπή Brundtland (1987) όρισε ότι με το δόγμα της βιώσιμης ανάπτυξης εξασφαλίζεται η διατήρηση της συνολικής ποσότητας της ζωής, η διαρκής αξιοποίηση των φυσικών πόρων και αποτρέπεται η πρόκληση περιβαλλοντικών ζημιών.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΝΤΜΙΤΡΙ ΧΒΟΡΟΣΤΟΦΣΚΙ

Βαρύς ο τόνος από το τελευταίο χειροκρότημα στον «τραγουδιστή του κόσμου» Ντμίτρι Χβοροστόφσκι.

Ταξίδεψε σε άλλα λυρικότερα θέατρα... (16 Οκτωβρίου 1962 – 22 Νοεμβρίου 2017).

«Είχα μια καταπληκτική καριέρα. Τη συνεχίζω. Η φωνή μου είναι μέρος της υπόθεσης που υπηρετώ. Της τεράστιας υπόθεσης του τραγουδιού, το οποίο συνεχίζω να υπηρετώ και χωρίς αυτό η ζωή μου δεν μπορεί να υπάρξει. Ωστόσο, κατανιώ, τα χρόνια της νιότης περνάνε, η φωνή αποδυναμώνεται. Συνεχίζω να παλεύω με την αρρώστια και να ελπίζω».

Η πρώτη προϋπόθεση για την αθανασία είναι ο θάνατος έγραψε κάποτε ο Stanislaw Jerzy Lec. Στην περίπτωση όμως του Ντμίτρι Χβοροστόφσκι αυτό τελικά δεν είχε ισχύ. Γιατί ο ίδιος, φρό-

ντισε από νωρίς να εκθέσει τον εαυτό του σε μια περιοπτη θέση στο πάνθεον των αθανάτων.

Όταν το 1989 στο διαγωνισμό του BBC «Cardiff Singer of the World» ο 27χρονος Ντμίτρι κέρδισε την 1^η θέση, η αυλαία θα σηκώνονταν για τον ίδιο με πολύ θεαματικό τρόπο και ο δρόμος για την διεθνή αναγνώριση και παγκόσμια προβολή του θα άνοιγε οριστικά.

Πολλοί, σπουδαίοι και πάνω απ' όλα διάσημοι διευθυντές ορχήστρας (Κλάουντιο Αμπάντο, Λόριν Μάαζελ, Τζέιμς Λιβάιν, Μπερνάρντ Χάιτινκ, Γιούρι Τεμρκάνοφ, Βαλέρι Γκέργκιεφ) συνεργάστηκαν με τον εξόχως εντυπωσιακής εμφάνισης και σκηνικής παρουσίας βαρύτονο από τη Σιβηρία, στα μεγαλύτερα και σημαντικότερα λυρικά θέατρα του κόσμου (Φενίτσε της Βενετίας, Λυρική Όπερα του Σικάγου, Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης, Βασιλική Όπερα του Λονδίνου-Κόβεντ Γκάρντεν,

Κρατική Όπερα του Βερολίνου, Σκάλα του Μιλάνου).

Γεννημένος στο Κρασνογιάρσκ της Σιβηρίας, σπούδασε στο λυρικό θέατρο της γενέτειράς του όπου μάλιστα έκανε και το ντεμπούτο του με το μικρό ρόλο του Μαρούλο στο «Ριγκολέτο». Οι εμφανίσεις στο Λονδίνο και στην Νέα Υόρκη πραγματοποιούνται ήδη από τη διετία 1989-1990. Η ερμηνεία του στον ομώνυμο ρόλο της όπερας του Tchaikovsky "Ευγένιος Ονιέγκιν" θα μείνει αλησμόνητη σε πολλούς, προτρέποντας τους μουσικοκριτικούς να απευθύνουν διθυράμβους και τους New York Times να παραδεχθούν ότι ο Χβοροστόφσκι ήταν «γεννημένος για να ερμηνεύει τον ρόλο».

Έκτοτε, πολυάριθμες ήταν οι συμμετοχές του σε όπερες, όπως «I puritani» του Bellini που ερμήνευσε στη Βιέννη το 1994, στην όπερα «La Favorite» του Donizetti στην Νέα Υόρκη το 2001, στον «Faust» του Gounod, στους «Pagliacci»

του Leoncavallo, στην «Cavalleria rusticana» του Mascagni, στους «Γάμοι του Φίγκαρο» του Mozart. Ερμήνευσε πολλάκις Tchaikovsky, ενώ αμέτρητες ήταν οι εμφανίσεις του σε έργα του Verdi όπως «Un ballo in maschera», Don Carlos, Ernani, I masnadieri, Rigoletto, Simon Boccanegra, La traviata, Il trovatore.

Με παρρησία τον Ιούνιο του 2015 ανακοινώνει ότι πάσχει από καρκίνο του εγκεφάλου και αποσύρεται από την σκηνή. Το πάθος όμως για την δουλειά του είναι ασίγηστο και παρά τις συνέπειες της σοβαρής ασθένειας που αντιμετωπίζει συνεχίζει να εργάζεται και μάλιστα πυρετωδώς. Επιστρέφει στη σκηνή της

Μετροπόλιταν Όπερα τον Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου προκειμένου να ερμηνεύσει τον Κόμη ντι Λούνα στον "Τροβατόρε" με συμπρωταγωνίστρια την επίσης ρωσίδα σούπερ σταρ σοπράνο Άννα Νετρέμπκο, αποσπώντας εγκωμιαστικές κριτικές και σχόλια.

Όταν δόθηκε στη δημοσιότητα η ανακοίνωση ότι τα ξημερώματα της 22ας Νοεμβρίου 2017 σε κλινική του Λονδίνου ο Ντιμίτρι Χβοροστόφσκι εξέπνευσε, οι θαυμαστές του βυθίστηκαν στο πένθος και μαζί τα εκατομμύρια των φιλότεχνων και φιλόμουσων θρηγούν την πρόωρη έξοδο.

«Ο θάνατος του Ντιμίτρι Χβοροστόφσκι

αποτελεί τεράστια απώλεια όχι μόνο για τη Ρωσία, αλλά για όλον τον κόσμο», δήλωσε ο Πρόεδρος της Ρωσίας Βλαδίμιρ Πούτιν. Η κηδεία του τελέστηκε στη Μόσχα στις 27 Νοεμβρίου 2017 με την πρόπουσα επισημότητα και τη συμμετοχή συνεργατών και δεκάδων φίλων του από όλον τον κόσμο.

– «Ποια είναι η φιλοδοξία σου στη ζωή;»

– «Να γίνω αθάνατος και μετά να πεθάνω». «Devenir immortelle, et puis mourir»...

...ακούγεται στην ταινία «Με κομμένη την ανάσα» του Ζαν Λυκ Γκοντάρ, που γυρίστηκε το 1960. ■

ZLATNI RAT:

ΜΙΑ ΠΑΡΑΛΙΑ ΠΟΥ... ΚΙΝΕΙΤΑΙ!

Εκτός από τη φυσική ομορφιά της, που είναι, βέβαια, αδιαμφισβήτητη, η παραλία «Golden Horn» («Zlatni Rat» στα Κροατικά) ή «Χρυσό Κέρα» της Κροατίας είναι γνωστή ανά τον κόσμο για ένα μοναδικό χαρακτηριστικό:

Η άκρη της «κινείται» και αλλάζει σχήμα και θέση ανάλογα με τον άνεμο. Πώς γίνεται αυτό;

Η παραλία Golden Horn είναι στην ουσία μια «γλώσσα» γης που εισχωρεί στη θάλασσα, η άκρη της οποίας αποτελείται από λεπτή, λευκή άμμο. Έτσι οι αλλαγές της κατεύθυνσης του ανέμου υπαγορεύ-

ουν τη θέση και το σχήμα που θα πάρει κάθε φορά η «μύτη» της παραλίας.

Ίσως μία από τις πιο εντυπωσιακές παραλίες του κόσμου, η Golden Horn βρίσκεται στο μικρό χωριό Bol, στο νησί Brač, που είναι το μεγαλύτερο της Κροατίας, απέναντι ακριβώς από τη γνωστή Makarska Riviera.

Το συνολικό μήκος της φτάνει σχεδόν τα 580 m μήκος, ενώ –λόγω της θέσης της– προσφέρει διάφορα θαλάσσια σπορ στους λουόμενους, αποτελώντας, επίσης, έναν από τους πλέον αγαπημένους προορισμούς στους σέρφερς.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ

ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΚΑΤΑΔΥΟΜΕΝΟ!

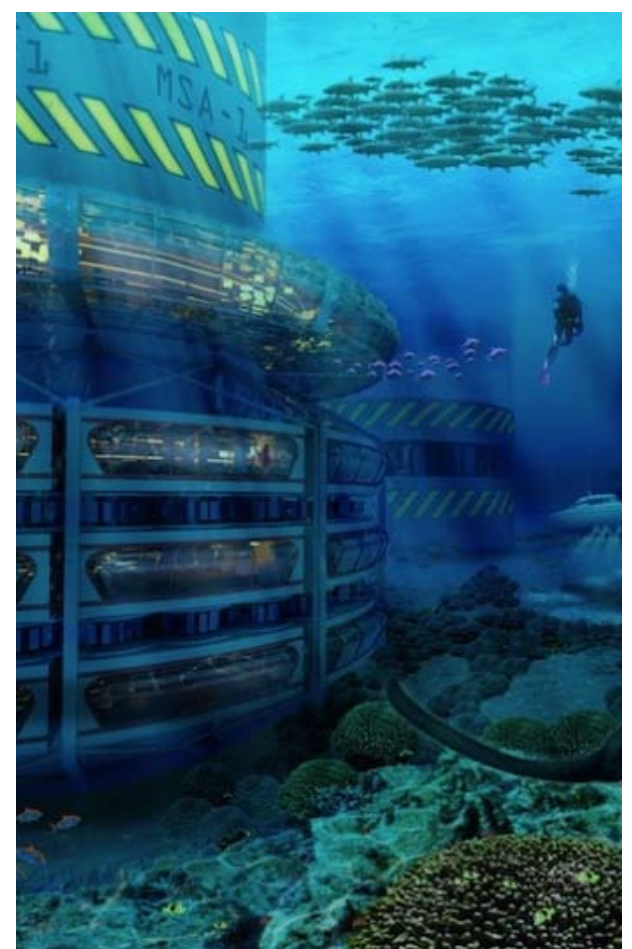
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΙΤΕ...

Στην παραλιακή πόλη Κανκούν στο ΝΑ Μεξικό ο αρχιτέκτονας Richard Moreta Castillo ετοιμάζεται να κάνει πραγματικότητα τα σχέδιά του. Ποια είναι αυτά; Ένα εντυπωσιακό υποθαλάσσιο ξενοδοχείο που αναδύεται και καταδύεται στο νερό, ένας πραγματικός θρίαμβος του φουτουριστικού design. Πιο ευγекριμένα το Grand Cancun, όπως ονομάζεται, διαθέτει ειδικό μηχανισμό ανάδυσης και κατάδυσης που επιτρέπει στους

επισκέπτες να απολαύσουν την ομορφιά του βυθού και τη θαλάσσια ζωή, ενώ μπορούν να χαρούν παράλληλα τον ήλιο της μέρας και τις δραστηριότητες της ξηράς.

Ειδικά φυτά θα φυτευτούν τριγύρω, τα οποία είναι ανθεκτικά στο αλμυρό νερό, ενώ εξωτερικές και εσωτερικές πισίνες θα προσφέρουν ώρες χαλάρωσης και διασκέδασης. Πολλά γυάλινα ανοίγματα σε δωμάτια και εστιατόρια δίνουν τη δυνατότητα ανακάλυψης των

μυστικών του βυθού όταν το ξενοδοχείο θα είναι βυθισμένο. «Με τη λογική του περισκοπίου που διαθέτει το υποβρύχιο αποφάσισα να δημιουργήσω ένα παρόμοιας φιλοσοφίας ξενοδοχείο, το οποίο θα μπορεί να μαπίνει και να βγαίνει στο νερό, προσφέροντας στους επισκέπτες του μια μοναδική εμπειρία διαμονής», λέει ο αρχιτέκτονας. Η κατασκευή του Grand Cancun αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στα επόμενα χρόνια... ■

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΣΕ ΚΗΠΟΥΣ ΕΞΩΤΙΚΟΥΣ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΛΕΝΕ MAJORELLE

40 χρόνια χρειάστηκε ο Γάλλος ζωγράφος "οριενταλιστής", Jacques Majorelle, γιος διάσημου σχεδιαστή επίπλων Art Nouveau να δημιουργήσει με πολύ πάθος αυτόν τον παράδεισο στην καρδιά της κόκκινης πόλης του Μαρόκου, στο Μαρακές. Αφού έκανε το πέρασμά του από το Μαγκρέμπ, επισκέφτηκε το Αλγέρι και την Τυνησία και τελικά αποφάσισε να εγκατασταθεί στο Μαρόκο αγοράζοντας μια έκταση 10 στρεμμάτων, όπου έχτισε το ατελιέ του και άρχισε να φυτεύει τους κήπους του.

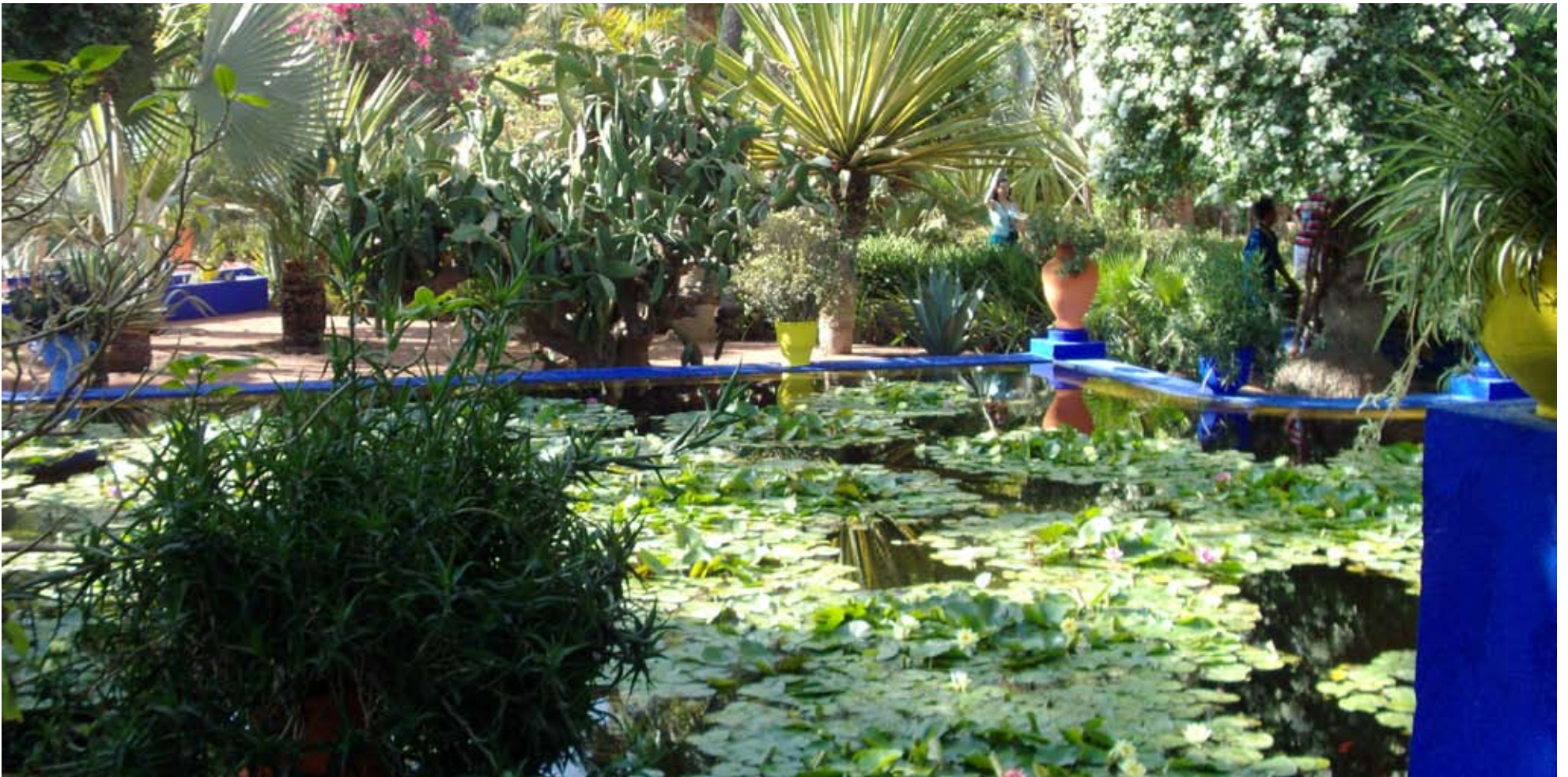
Σήμερα ο κήπος Μαζορέλ θεωρείται ένα από τα πιο επισκέψιμα μέρη στο Μαρόκο γιατί μέσα από τα σκιερά του μονοπάτια ο επισκέπτης περιπλανιέται ανάμεσα σε δέντρα από κοκοφοίνικες, μπανανιές και μπαμπού, καθώς και πολύχρωμα, εξωτικά φυτά, αντικρύζει νούφαρα μέσα σε λίμνες με λωτούς και αφήνεται στη σαγήνη του αέρα με τα εξωτικά αρώματα που δημιουργεί ένα γλυκό θρόισμα στο φύλλωμά τους που είναι γεμάτο πουλιά που αναζητήσαν και βρήκαν φιλόξενο καταφύγιο. Στον κήπο υπάρχει σπίτι που χτίστηκε σύμφωνα με την παραδοσιακή μαυριτανική αρχιτεκτονική και αργότερα κτίστηκε μια μοναδική βίλα σε έντονο μπλε χρώμα. Είναι το μπλε του κοβαλτίου που κυριαρχεί στους κήπους του και είναι κατοχυρωμένο ως Μπλε Majorelle γιατί ο Γάλλος ζωγράφος το χρησιμοποιούσε κατά κόρον σε πολλές ακουαρέλες που φυλάσσονται στη βίλα.

Στο ατελιέ του ζωγράφου στεγάζεται μουσείο Ισλαμικής τέχνης, ενώ σε μία μικρή αίθουσα εκτίθενται 40 περίπου γκραβούρες του Majorelle που απεικονίζουν τοπία του Μαροκινού Νότου.

Όταν ο ζωγράφος απεβίωσε το δημιούργημά του κινδύνευσε να πέσει στα χέρια φιλόδοξων κατασκευαστών που ήθελαν να χτίσουν ξενοδοχείο. Τότε ο διάσημος Γάλλος σχεδιαστής Υβ Σαιντ Λοράν με τον σύντροφο της ζωής του Πιερ Μπερζέ αγόρασαν τον κήπο με τα οικοδομήματά του μετατρέποντάς το σε

© Φωτογραφιών: Μαρία Μεταξά

ησυχαστήριό τους, αλλά και τόπο όπου ο σχεδιαστής περνούσε όλον τον ελεύθερο χρόνο του. Εξαιτίας του Λοράν το Μαρόκο, και ειδικά το Μαρακές, έγινε πόλος έλξης για πλούσιους επισκέπτες από πολύ υψηλούς κύκλους του Παρισιού και της Νέας Υόρκης με αποτέλεσμα ο τουρισμός πολυτελείας να γνωρίσει τεράστιες δόξες.

Τα χρώματα του Μαρόκου άσκησαν τεράστια γοητεία στο Γάλλο σχεδιαστή ο οποίος δεν δίστασε να ενσωματώσει την τόσο ιδιαίτερη κουλτούρα αυτού του τόπου στα χρώματα και στα σχέδιά του.

Συχνά έλεγε ότι: «αυτός ο πολιτισμός είναι και δικός μου», εκφράζοντας έτσι την αγάπη του για το Μαρόκο. Ήταν δε τόσο μεγάλος ο θαυμασμός του ώστε ζήτησε το σώμα του να αποτεφρωθεί και η στάχτη του να σκορπιστεί στους κήπους που τόσο πρόσεξε και φρόντισε.

Μέσα στον Κήπο σήμερα λειτουργεί το Μουσείο Βερβέρων, που στεγάζει την ανεκτίμητη συλλογή βερβέρικης τέχνης των Μπερζέ και Σεν Λοράν. ■

ΑΣΠΟΥΔΑΧΤΟΙ ΤΗΣ ΛΗΘΗΣ

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

ΓΛΕΝΤΖΕΣ - ΞΕΝΥΧΤΗΣ - ΓΥΝΑΙΚΑΣ - ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟΣ

Ο Ιωάννης Β. Οικονομόπουλος γεννήθηκε στο Δερβένι Κορινθίας το 1888 και πέθανε, στις 9 /9/1942. Μορφώθηκε από τον πατέρα του κατ' οίκον μιας και ήταν εκπαιδευτικός και στα 14 του εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Τέλειωσε το γυμνάσιο το 1902 στον Πειραιά και σπούδασε νομικά.

Από το 1903, μαθητής του Γυμνασίου ακόμη, άρχισε να συνεργάζεται με εφημερίδες και περιοδικά της εποχής («Νουμάς», «Ακρόπολις», «Πρόοδος», «Νέα Ελλάς», «Πατρίς» κ.ά.), όπου δημοσίευσε κυρίως χρονογραφήματα και παρουσιάσεις βιβλίων.

Ανδρώθηκε στο κλίμα των αλληπάλληλων πολέμων που συγκλόνισαν ολόκληρο το κόσμο και την Ελλάδα στις δυο πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αι..

Παρότι φριχτά μύωψ, υπηρέτησε στους Βαλκανικούς και μάλιστα τοποθετήθηκε στην πρώτη γραμμή στα χιόνια της Μανωλιάσσας εξαιτίας κρυοπαγημάτων, του έκοψαν δυο δάχτυλα του ποδιού. Τότε αποφάσισε να αυτοκτονήσει τον επινοημένο εαυτό του, τον Ρώμο Φιλύρα. Ο στρατιώτης λοιπόν Ιωάννης Οικονομόπουλος ανακοίνωσε με τηλεφώνημα στις εφημερίδες ότι ο ποιητής Ρώμος Φιλύρας αυτοκτόνησε. Πανικοβλήθηκαν οι γνωστοί και φίλοι ψάχνοντας τα αγγελτήρια θανάτου. Υπηρέτησε

επίσης ως ανθυπολοχαγός την περίοδο του Α' Παγκοσμίου πολέμου, ζει την οδύνη του πολέμου και προβλέπει την αστάθεια και τα αδιέξοδα των μελλούμενων καιρών. Το 1916 ως υπολοχαγός διορίζεται στη γραμματεία της στρατιωτικής δικαιοσύνης από όπου και απολύεται λόγω σχιζοφρενικών διαταραχών, και λίγο αργότερα, το 1922, υποβάλλει υποψηφιότητα ως ανεξάρτητος βουλευτής Κορινθίας και έπειτα Αθήνας.

Η εξωτερική του εμφάνιση, τα υπερμεγέθη γυαλιά με τους χονδρούς φακούς, η μπέρτα που φορούσε και η έξαλλη ματιά του τον καθιστούσαν συχνά αντικείμενο χλευασμών. Υπήρξε γυναίκας και γλεντζές, ξενύχτης, μποέμης, καταραμένος, ωραία φιγούρα της Αθήνας για να γίνει μετά το 1924 μπαίγνιο των γαβριάδων, αλλά και πολλών ισοβαρών λογίων και δημοσιογράφων της εποχής.

Ο πιο σημαντικός ποιητής μας μετά το 1910, με αναλογίες Ρεμπό, όπως τον χαρακτήρισε ο Βάρναλης, φιλολογικές κι ως ένα βαθμό της ζωής, ένας απ' τους προδρόμους του σουρεαλισμού με την ποιητική του συλλογή «Ρόδα στον Αφρό» εγκαινιάζει τον μετασυμβολισμό και τον νεορομαντισμό στην Ελλάδα. Ο Φιλύρας έγραψε συνταρακτικές αυτοβιογραφικές σελίδες όπως: το 1919 το αυτοβιογραφικό αφήγημα «Ο θεατρίνος

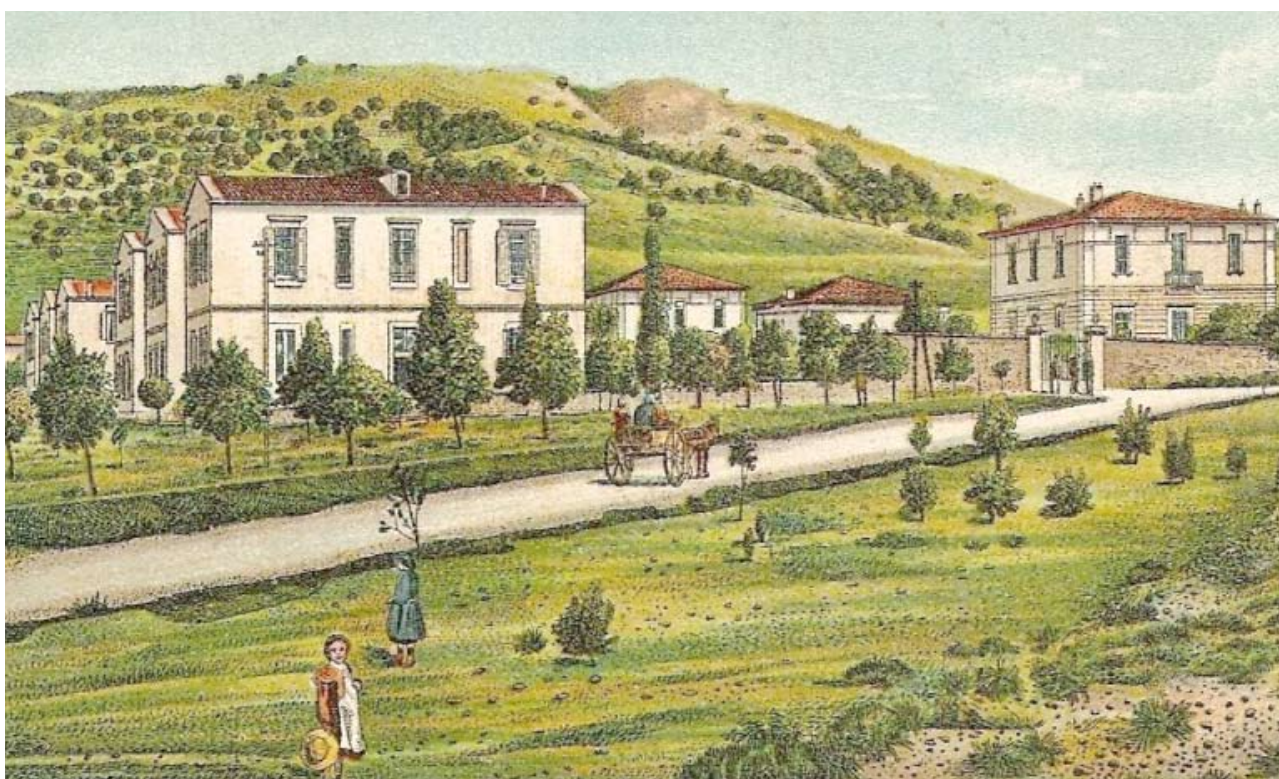
Ο Ρώμος Φιλύρας.

της ζωής μου» το 1927 «Η παράδοση αυτοβιογραφία του ποιητή Ρώμου Φιλύρα» στο περ. «Οικογένεια», και το «Η ζωή μου στο Δρομοκαΐτειο», που δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά σε συνέχειες στην «Καθημερινή» το 1929 με πρωτοβουλία του Αιμίλιου Χουρμούζιου.

Το 1920, υποκύπτει στην τρέλα και το 1927 έως το 1942 κλείστηκε στο Ψυχιατρείο, όπου δεν σταμάτησε να γράφει, άλλοτε καλά και στρωτά κι άλλοτε

Μιχάλης
Μεταξάς

Δαφνί Δρομοκαΐτειον.

παντελώς αλλοπρόσαλλα ποιήματα, τα οποία συνέγραφε σε χαρτί του ψυχιατρείου και τα χάριζε αφειδώς στους επισκέπτες, για να μην κατορθώσει να βγει ποτέ από 'κει.

Ο Φιλύρας θαύμαζε την ποίηση και τους ποιητές, τις γυναίκες που τις ανήγαγε σε μυθικά επίπεδα. Γι' αυτό στα ποιήματά του συναντάμε τόσες Δουλοισινέες, Μελαχρινές, Ξανθές, Τσιγγάνες, νεράιδες σε οργασμό.

Στο ζενίθ της σύφιλης και λίγο πριν τον κλείσουν στο Δρομοκαΐτειο γράφει τον Πιερότο. Δηλώνει το προσωπείο του ποιητή απέναντι στην επαπειλούμενη τρέλα. Αεικίνητος και περίεργος έχει μια αίσθηση του χιούμορ η οποία του προκαλεί προβλήματα στο τότε κοινωνικό περιβάλλον της Αθήνας αφού ενίοτε φτάνουν στη μεγαλομανία, χαρακτηριστικό σύμπτωμα του εκφυλισμού του νευρικού συστήματος λόγω της σύφιλης. Παρου-

σιάζεται στη Λέσχη των Αξιωματικών με ψεύτικες επωμίδες, τον αντιλαμβάνεται ένας στρατηγός κι αρχίζει να τον κυνηγάει στην οδό Ερμού.

Νομίζει, όσο τα συμπτώματά του οξύνονται, ότι είναι διάδοχος του θρόνου του Βυζαντίου, ότι διάφορες βασίλισσες και πριγκίπισσες τον ερωτεύονται, στέλνει γράμματα και τηλεγραφήματα στους βυζαντινούς προγόνους του.

Έγραφε: «Θέλουν να σας κάνουν καλά. Αλλοίμονο, εκεί φτάνει ο παραλογισμός των λογικών. Καλά, δηλαδή να γυρίσετε πίσω, έξω στην τέφρινη πραγματικότητα, να ξαναδείτε πίσω με την κρίσι του ακέραιου μυαλού την πιο αβάσταχτη, την πιο αρμολογημένη αλλόφρονη λογική της ζωής που σκοτώνει την ανθρώπινη καρδιά. [...] Μα τι θα βάλετε στη θέση του οράματος εσείς οι λογικοί; [...] Καλοπροαίρετοι γιατροί μου, αν επιμένετε να με γιατρέψετε από κάτι, γιατρέψτε με από την λογική». Αυτά έγραφε ο ποιητής Ρώμος Φιλύρας μέσα από το Δρομοκαΐτειο εκεί τελείωσε τις μέρες του, έχοντας τη μοίρα άλλων μεγάλων, του Βιζυηνού και του Μητσάκη.

Με την ποιητική του τόλμησε να διαφοροποιηθεί από το λογοτεχνικό κατεστημένο του Παλαμισμού και δεν ασχολήθηκε με νόμους, κανόνες μετρικής και

ΑΣΠΟΥΔΑΧΤΟΙ ΤΗΣ ΛΗΘΗΣ

Σάβανο Γελοίου

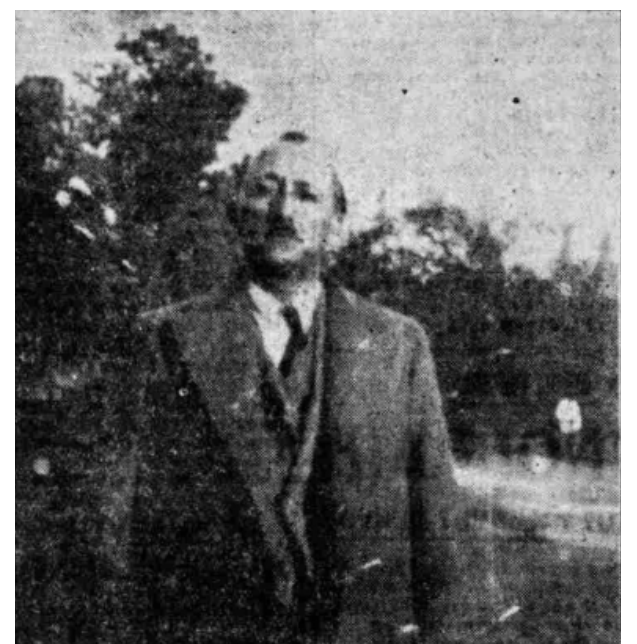
Στη φιλντισένια των δοντιών φραγή,
να τρέμει ο λόγος λαξευτός με σμίλη
κι' όταν μαζί το γέλοιο σου σμιγεί,
κι' οι νότες τρίζουν σκαστές στα χείλη

Οργάνου πλήχτρα ηχούν στη σμαραγή,
που δάχτυλα κινούν λόγια και γέλοια
κι' οι αρμονίες μηνούνε μια σφαγή,
παραφωνίες μάγες σ' άυλα τέλια.

Κι' η σιταρένια σου ώχρα κυλιστή
μονόχρωμα, σαν σκέπη, σαν αυλαία,
θαρρείς πως πέφτει στην καμπανιστή
Επάνω ανάκρουση την τελευταία,
-σάβανο τάχα μιας γλυκειάς οδύνης,
ενώ χαρά τρελλή μέσα σου κλείνεις.

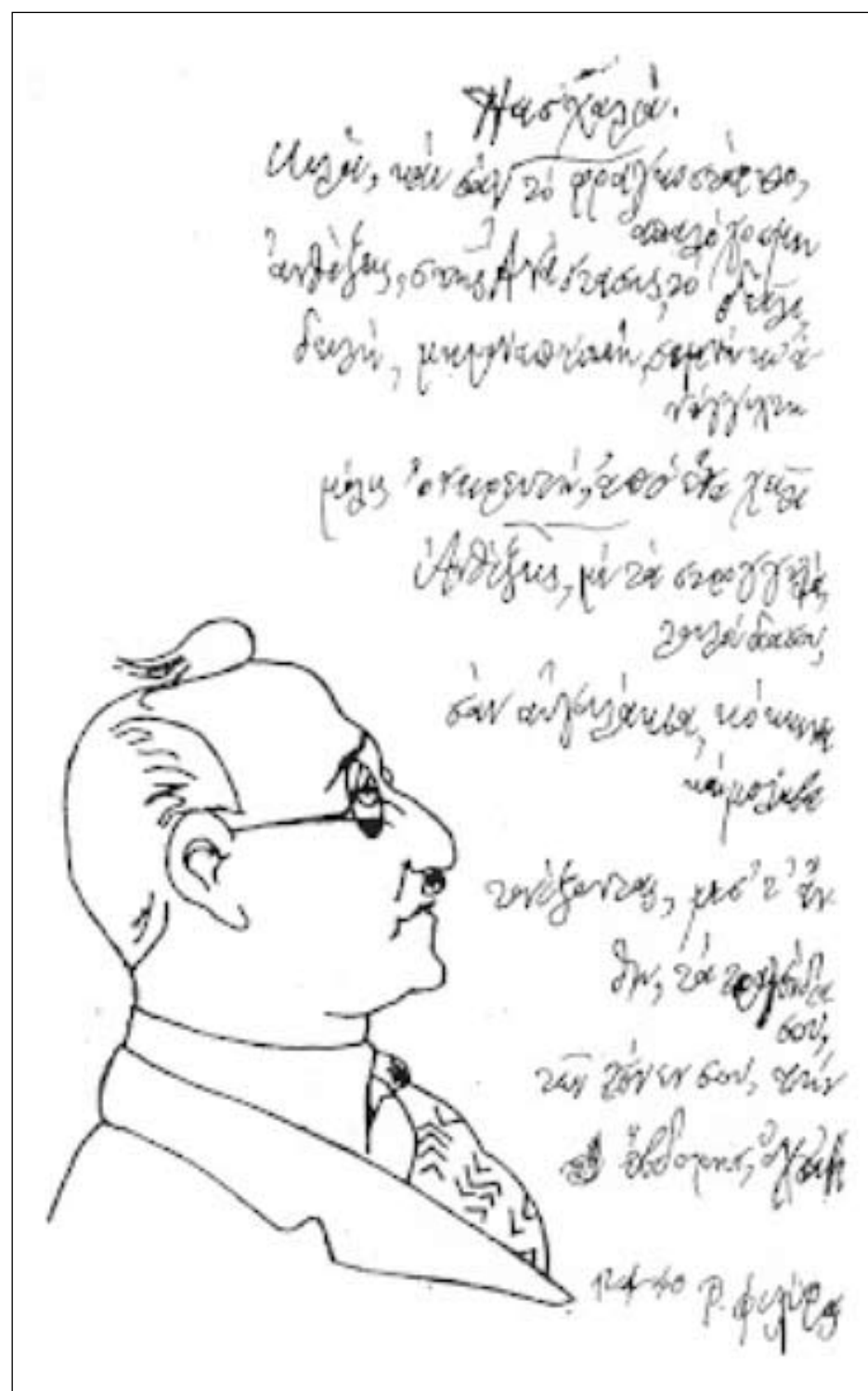
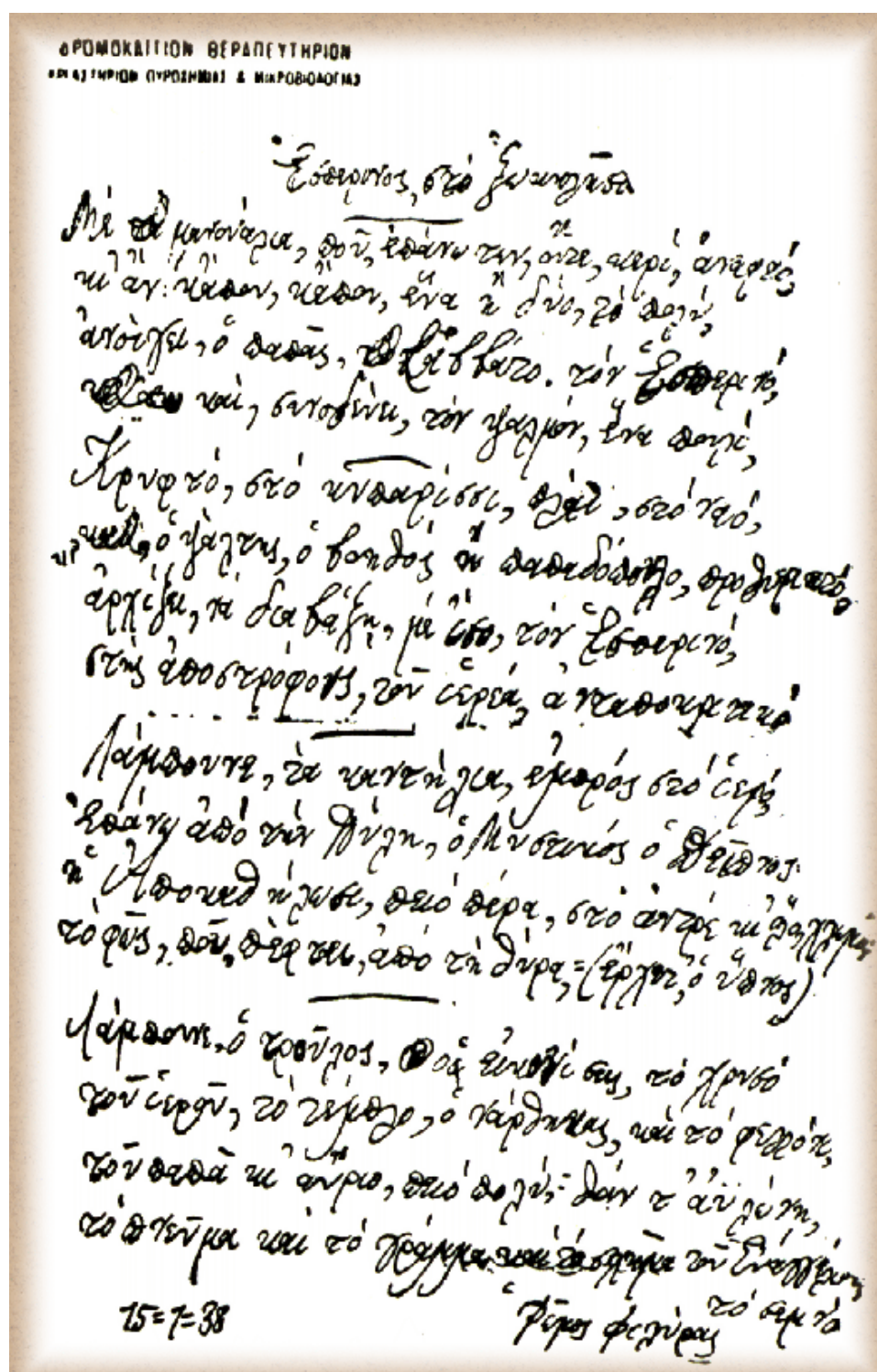
τεχνικής στίχου. Η γλωσσική του έκφραση είναι υποταγμένη στον συναισθηματισμό με έντονα εικονολογικά στοιχεία. Συνδυάζει τη θλίψη με την ειρωνεία την οραματική διάθεση με έντονο το μυθολογικό και παραμυθιακό στοιχείο. Συχνά τα όρια μεταξύ φαντασίας και πραγματικότητας στην ποίησή του είναι ρευστά. Η αναζήτηση του ιδανικού παραμένει ο πρώτος στόχος του. Ωστόσο, η ποίησή του έχει συνέπεια και ρυθμό εσωτερικό. Γράφει αρμονικά σονέτα γεμάτα λυρισμό και πεισιθανάτεια μελαγχολία σε πλήρη.

Και όπως έλεγε: «Ο μόνος που μας θυμάται συχνά είν' ο θάνατος. Ακούει τη μυστική μας επίκλησι, στο αργό ατελείωτο μέτρημα των ραθύμων στιγμών της βαρυθυμίας μας, την άφωνη εκ βαθέων ευχή μας, απάνω στον ταραγμένο ύπνο μας, κι έρχεται, παρηγορητής και γοργοεπήκοος, κομίζοντας τα υπέρτατα δώρα του τα γλυκόπιστα δυνατά βάλσαμά του, που μας χαρίζουν ό,τι δεν μπορούν να μας χαρίσουν η βερονάλη και η χλωράλη ούτε κανένα ναρκωτικό ή παυσώδυνο... την τελειωτική, την υπέρτατη κάλμα... τη γλυκιά δροσοπαροχή λύτρωσι... Πόσες φορές

«Ο ποιητής Ρώμος Φιλύρας, κατά φωτογραφίαν ληφθείσαν προ διημέρου εις το Δρομοκαϊττειον υπό του συντάκτου μας» (εφημερίδα «Καθημερινή», 1929).

δεν τον ονειρεύονται στον ύπνο του και στον ξύπνο, τα πολυβασανισμένα νευρόσπαστα των ψυχώσεων, στα τραγικά φωτεινά τους διαλείμματα, πόσες φορές δεν ονειρεύονται να τους χαμογελά, σα μια θαμπή ελπίδα γλυκοχαραυγής, ανάμεσα από την αχλύ και τον ζόφο, που τους σκεπάζει τα ταραγμένα τους λογικά... Και ξέρουν πως το γλυκό τους όνειρο, η ελπίδα κι η γλυκαπαντοχή των βασανισμένων, αργά ή γρήγορα, θα στέρξη μια φορά. Είνε κι αυτό μια παρηγοριά, η μοναχή εδώ μέσα παρηγοριά μας... Όλοι κι αν μας ξεχάσουν, αυτός θα θυμηθή...». ■

Γιώργος
Λαμπήρης

GHOST WRITER Ο ΑΟΡΑΤΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Ο πρώην Βρετανός πρωθυπουργός Άνταμ Λανγκ, έχει καταφύγει σε νησί των ΗΠΑ, κοντά στη Βοστώνη. Όταν ο άτυπος συγγραφέας της επικείμενης αυτοβιογραφίας του βρίσκεται μυστηριωδώς πνιγμένος, ένας άλλος συγγραφέας-φάντασμα, δίχως ιδιαίτερη πολιτική κατάρτιση, προσλαμβάνεται από μεγάλο εκδοτικό οίκο να «ρετουσάρει» το ήδη γραμμένο βιβλίο. Την ίδια στιγμή, ξεσπάει διεθνές σκάνδαλο γύρω από την απαγωγή τεσσάρων Πακιστανών, ύποπτων για τρομοκρατία, και τη παράδοσή τους στη CIA επί θητείας Λανγκ. Το κουβάρι του μυστηρίου που αρχίζει να ξετυλίγεται θα αποκαλύψει στρώματα ψεύδους, καιροσκοπίας, διαφθοράς και υπολογιστικής σεξουαλικότητας.

Μετά τον οσκαρικό Πιανίστα και τον «ανώδυνο» Όλιβερ Τούιστ, ο Πολάνσκι επιστρέφει στο είδος που του ταιριάζει καλύτερα: το θρίλερ μυστηρίου. Στα χνάρια του Chinatown, του Frantic και του Ninth Gate, ο ταλαντούχος δημιουργός μας δίνει άλλο ένα καλοφτιαγμένο φιλμ με μπόλικο σασπένς και ατμόσφαιρα που σε καθηλώνει. Ωστόσο, η δεξιοτεχνία του στη σκηνοθεσία και η αφηγηματική του δεινότητα δεν επαρκούν για να καλύψουν κάποια κενά-σε επίπεδο πλοκής και χαρακτήρων-που μοιραία προκύπτουν από μια εν τέλει ισχνή και κάπως απλοϊκή ιστορία.

Παρόλα αυτά, η ταινία κάθε άλλο παρά απρατήρητη περνάει. Όλα τα στοιχεία που συνιστούν τη θεματική του σπουδαίου σκηνοθέτη είναι εδώ: ο μικρός παίχτης απέναντι στα μεγάλα παιχνίδια όσων βρίσκονται στην εξουσία, η αναζήτηση της πραγματικής ταυτότητας του ανθρώπου πίσω από το ρόλο του και τα φαινόμενα, τα κρυφά συμφραζόμενα κάτω από τις «εμφανείς» αλήθειες, τα ταπεινά κίνητρα που κρύβονται πίσω και από τις πιο στοιχειώδεις πράξεις, η απεικόνιση ενός κόσμου ψυχρού, υπολογιστικού και κυνικού ως το κόκαλο. Ένας άξιος συνεχιστής του Άλφρεντ Χίτσκοκ, όπως έχει συχνά χαρακτηριστεί, κι εδώ οι επιρροές του μεγάλου δασκάλου είναι περισσότερο από προφανείς. Η μουσική του Alexandre Desplat παραπέμπει ευθέως στον Bernard Hermann.

Ο Άνταμ Λανγκ, τον οποίο ερμηνεύει ο Πιρς Μπρόσναν στη ταινία, φημολογείται ότι αποτελεί

πορτρέτο του Τόνι Μπλερ. Προσωπικά, δεν συμφωνώ. Οι αναφορές βεβαίως στις πρακτικές του Μπλερ στο πλαίσιο του πολέμου ενάντια στη τρομοκρατία είναι σαφείς. Όμως θεωρώ πως ο χαρακτήρας του Λανγκ εκφράζει μια γενικότερη εικόνα για όσους πολιτικούς μας κυβερνούν απερίσκεπτα, παίρνοντας αποφάσεις ζωής και θανάτου και μετά αποσύρονται χωρίς να λογοδοτούν ποτέ για τα ψέματά τους. Το φιλμ χρησιμοποιεί την επικαιρότητα για να καταδείξει, ανάμεσα σε άλλα, τις υπόγειες διαδρομές του συστήματος που κατευθύνοντας το μένος της κοινής γνώμης σε ένα μεμονωμένο αντιπρόσωπό του, τον πρώην Βρετανό πρωθυπουργό εν προκειμένω, εξασφαλίζει πάντα την συνέχεια των σχεδίων που καθορίζουν τις τύχες ολόκληρων κρατών.

Όπως και σε προηγούμενες ταινίες του Πολάνσκι, αυτό που κινεί τη δράση προς τα μπρος είναι η περιέργεια του κεντρικού ήρωα. Μια περιέργεια που του στοιχίζει πάντα ακριβά, όπως του Jake στο Chinatown ή του Corso στο Ninth Gate. Στο Ghost Writer το όνομα του συγγραφέα δεν αναφέρεται ποτέ. Όσοι έρχονται σε επαφή μαζί του, τεχνηέντως αποφεύγουν να τον ονοματίσουν-ο Λανγκ τον αποκαλεί συνεχώς «φίλε»-, αλλά και ο ίδιος ο συγγραφέας μοιάζει να αποφεύγει τις συστάσεις. Είναι πραγματικά ένα φάντασμα που παρεμβάλλεται για να σώσει τα προσχήματα και καταλήγει να ξύνει καλά κρυμμένες πληγές. Δεν έχει οικογένεια και αν ξαφνικά εξαφανιζόταν, το σίγουρο είναι πως δεν θα τον αναζητούσε κανείς. Διαθέτει εξυπνάδα και προσωπικότητα, διαπράττει όμως ύβρη όταν νομίζει ότι μπορεί να ξεσκεπάσει ίντριγκες και δολοφονίες, χωρίς επιπτώσεις. Κι εδώ ο Πολάνσκι θέτει το βασικό ζήτημα όλης της φιλομορφίας του: όποιος τα βάζει με την εξουσία είναι πολύ πιθανό να φάει τα μούτρα του και να παραμείνει αόρατος.

Η ταινία βραβεύτηκε με την Αργυρή Άρκτο Σκηνοθεσίας στο 60° Φεστιβάλ Βερολίνου. Δεν αποτελεί κορυφαία στιγμή του Πολωνού σκηνοθέτη όμως θεωρώ πως φανερώνει το αστείρευτο ταλέντο ενός ανθρώπου που στα 76 του εξακολουθεί να δημιουργεί με όρεξη και νεανική περιέργεια. Όχι τη περιέργεια που έχουν οι ήρωες των ταινιών του ελπίζω... ■

SIX SONGS

ΝΟΣΤΑΛΓΙΚΗ ΩΔΗ ΣΤΗΝ ΡΟΡ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΩΝ 00s

Νικόλας
Βασιλείου

Αχ, 00s φίλε! Ωραία εποχή και κυρίως ωραία περίοδος για τη μουσική. Ήταν η εποχή που το nu metal ανέβηκε πάρα πολύ, σύγχρονα συγκροτήματα όπως οι System of a Down, οι Disturbed, οι Linkin Park και πολλοί άλλοι έβγαλαν εξαιρετικούς δίσκους που άλλαξαν τον τρόπο που ακούμε μουσική ακόμα και σήμερα, αλλά και η εποχή που η pop δεν είχε ακόμα ξεπέσει στα επίπεδα του σημερινού εμετικού MTV των 300 ριάλιτι και της μίας ώρας σκατένιας εμπορευματοποιημένης μουσικής (ο Θεός να την κάνει). Σήμερα λοιπόν το Six Songs ξεφεύγει από τις συνηθισμένες του ταχύτητες και μας βουτάει στη νοσταλγία. Σήμερα θα θυμηθούμε 6 pop κομμάτια που αγαπούσαμε τότε, 6 pop κομμάτια που μεσουρανούσαν τα ραδιόφωνα και τα walk-man της εποχής και τα οποία αγαπάμε μέχρι σήμερα.

1) Daft Punk – One More Time: Ακούς την εισαγωγή του και σου μυρίζει το 2001 ρε φίλε. Έχουν περάσει 17 χρόνια από τότε και όμως η συγκεκριμένη κομματάρα παραμένει διαχρονικότερη! Από τον καλύτερο δίσκο των Daft Punk, το “Discovery”, δίπλα σε τρομερά χιτάκια όπως το Harder Better Faster Stronger, το One More Time είναι ένα από τα γνωστότερα τραγούδια της προηγούμενης δεκαετίας με ένα τρομερό βίντεο κλιπ και δεν θα ήταν υπερβολή να λέγαμε ότι σημάδεψε μία ολόκληρη γενιά ακροατών.

2) Modjo – Lady: Βρώμισε vintagίλα με τις εισαγωγάρες που βάζω και σήμερα. Όπως και οι Daft Punk, οι Modjo είναι Γάλλοι στην καταγωγή, ωστόσο δεν είχαν τη διάρκεια των συμπατριωτών τους. Συνηπήρξαν μόλις για 5 χρόνια και έβγαλαν έναν δίσκο που έκανε 2-3 χιτάκια, το Lady ωστόσο είναι πραγματικά το αριστούργημα τους και η παρακαταθήκη τους. Κολλητικό beatάκι, απλοί στίχοι, ωραίο βίντεο, όχι τόσο χορευτικό, όσο συναισθηματικό κομμάτι. Όμορφα πράγματα.

3) Ricky Martin – Livin’ La Vida Loca: Και με ρωτάει ο φίλος αναγνώστης «Ρε Νικ, κάτι χορευτικό της εποχής, δεν έχεις;» και του απαντάω «Βεβαίως, ΠΑΡΤΟ». Πριν γίνει γνωστό ότι ο Ricky Martin είναι ομοφυλόφιλος, οι γυναίκες έκοβαν φλέβες για πάρτη του και φυσικά ο ίδιος έκανε καριέρα Λατίνου γόη εραστή, ο οποίος σε αντίθεση με φθηνές κόπιες τύπου Enrique Iglesias που δεν κάνει ούτε για Πάνια, είχε ταλέντο. Γνωστότερο τραγούδι το πολυαγαπημένο και χορευτικότατο Livin’ La Vida Loca, ικανό να σε κάνει να γουστάρεις τη ζωή σου ακόμα και σε σημερινά παρτάκια με καλή μουσική. Απολαυστικότατο!

4) Madonna – Music: Και όχι το Madonna της Music όπως είχε πει και ένας τεράστιος θεούλης. Τα λόγια περισσεύουν. Η Madonna σε μία από τις καλύτερες φάσεις της καριέρας της, παίρνει μία beatάρα και ένα απίστευτα κολλητικό ρεφρέν και κάνει το pop χιτάκι της χρονιάς. Δεν ήθελε πολύ για να γίνει πασίγνωστο, όταν συνδυάζεται με ένα φοβερό video clip στο οποίο εμφανίζεται και ο Ali G, ένας από τους καλύτερους χαρακτήρες του Sacha Baron Cohen, γνωστού και από τον χαρακτήρα του Borat. Προσωπικά το αγαπημένο μου τραγούδι της Βασίλισσας της Ποπ.

5) Darude – Sandstorm: Ρε αναγνώστη, ειλικρινά πίστευες ότι θα ξέχναγα την trance σκηνή; Βασικά το πόσα καλά και κακά τρανσίδια έχουμε ακούσει τότε είναι γνωστό, αφού εδώ στην ψωροκώστaina μέχρι και ο Φοίβος προσπάθησε να τα ενσωματώσει στα τραγούδια του. Όπως και να ’χει ο Darude δημιούργησε μία τρομερή σύνθεση με ένα video clip που έχει μείνει χαραγμένο στη γενιά μας όσο μικροί και αν είμασταν (χαρακτηριστικά έδειχνα σε μία φίλη μου τα τραγούδια που θα μπουν στο άρθρο και με το που ξεκίνησε το video, το θυμήθηκε, όταν το έβλεπε παλιότερα και μου το περιέγραψε επακριβώς. Ίσως βέβαια όλα αυτά τα βίντεο κλιπ επαναλαμβάνονταν συνεχώς στις εκπομπές σε σημείο πλύσης εγκεφάλου).

6) Eiffel 65 – Blue: Οι στίχοι του και ειδικά το ρεφρέν του δε βγάζουν νόημα. Και; Άμα ψάχνεις νοήματα σε μια μπάντα που πήρε το όνομα της από ένα πρόγραμμα υπολογιστή και ένα κατά λάθος τυπωμένο διψήφιο αριθμό, τότε χάνεις το κόνσεπτ. Ο στίχος «I’m Blue da ba dee dabba da-ee» και η μελωδία του μας γαλούχησαν ρε φίλε, είναι ένα δείγμα ότι η καλή pop τότε αποτελούνταν από τραγούδια που είχαν συντελεστές με τρομερή όρεξη και μεράκι. Well done Eiffel 65!

Bonus: t.A.T.u – All The Things She Said: Μεγάλη λατρεία το συγκεκριμένο και απόλυτα κολλητικό.

Σίγουρα δεν έχω συμπεριλάβει αρκετά όπως το **Freestyler**, το **Lose Yourself**, το **In da Club** και πολλά άλλα. Περιμένω τις προτάσεις σας και ίσως ετοιμάσουμε και δεύτερο αφιέρωμα, είτε πάλι με pop είτε με πιο rock-metal θεματολογία. ■

Κωνσταντίνος
Ριζόπουλος

ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΝΟΗ

Όταν γίνεται λόγος για την εκμάθηση των πνευστών οργάνων όλοι συμφωνούν στο ότι η χρήση της «διαφραγματικής αναπνοής» είναι απαραίτητη. Η χρήση της είναι επίσης απαραίτητη στους τραγουδιστές αλλά και στους ηθοποιούς. Όμως ποια είναι η αναπνοή αυτή που τόσο λόγος γίνεται γύρω από το όνομά της, και γιατί είναι τόσο σημαντική;

Η αναπνοή είναι μια αυτόματη λειτουργία που πραγματοποιείται από τον οργανισμό μας χωρίς να χρειάζεται να το σκεφτούμε. Οι πνεύμονες προσλαμβάνουν μία ποσότητα αέρα από τον οποίο δεσμεύουν το οξυγόνο και αποβάλλουν διοξείδιο του άνθρακα. Διαστέλλονται με συνέπεια ο αέρας να εισέρχεται μέσα τους. Η ενέργεια αυτή ονομάζεται εισπνοή ενώ κατά την εκπνοή συμβαίνει το αντίστροφο, δηλαδή η συστολή των πνευμόνων εξωθεί τον αέρα προς το περιβάλλον. Ας δούμε όμως πως πραγματοποιείται η διαστολή και η συστολή των πνευμόνων.

Ο κορμός του ανθρώπου χωρίζεται σε δύο κοιλότητες, την θωρακική και την κοιλιακή. Η θωρακική περιέχει την καρδιά και τους πνεύμονες, ενώ η κοιλιακή μεταξύ άλλων περιέχει το στομάχι, το συκώτι, τα νεφρά κ.ά.. Ανάμεσα σε αυτές τις δύο κοιλότητες βρίσκεται το διάφραγμα. Είναι ένας μυς που τις διαχωρίζει και κινείται κάθετα. Κατά τη διάρκεια της εισπνοής το διάφραγμα συστέλλεται (κατεβαίνει) και οι μεσοπλευριοί (οι μυς που βρίσκονται ανάμεσα στα πλευρά μας) διευρύνουν τον θώρακα προς όλες τις κατευθύνσεις. Αυτή η λειτουργία αναγκάζει τους πνεύμονες να διασταλούν προκαλώντας την είσοδο του αέρα.

Κατά τη διάρκεια της θωρακικής αναπνοής γεμίζει με αέρα το πάνω μέρος των πνευμόνων. Παρατηρούμε τον θώρακα να διογκώνεται και να ανασπώνεται. Αυτός ο τρόπος αναπνοής έχει

ως αποτέλεσμα την πρόσληψη μικρής ποσότητας αέρα.

Κατά την διάρκεια της «διαφραγματικής αναπνοής» γίνεται αισθητή η διόγκωση της κοιλιάς, ενώ γεμίζει με αέρα το κάτω μέρος των πνευμόνων. Η ποσότητα του αέρα που προσλαμβάνεται από τους πνεύμονες είναι σαφώς μεγαλύτερη. Πρόκειται για μια «βαθιά» ανάσα με τους μυς της κοιλιάς να παίζουν πρωτεύοντα ρόλο.

Για να ενεργοποιήσουμε τη «διαφραγματική αναπνοή», χρησιμοποιούμε το διάφραγμα σε συνεργασία με τους μυς των πλευρών, της κοιλιάς και του στέρνου. Κατά την εισπνοή συστέλλεται το διάφραγμα, ενώ κατά την εκπνοή επανέρχεται σε κατάσταση χαλάρωσης. Μία από τις φυσικές ιδιότητες των πνευμόνων είναι η ελαστική επαναφορά, το οποίο σημαίνει ότι ο πνεύμονας έχει την τάση να επιστρέψει στην αρχική του δομή αποβάλλοντας τον αέρα κατά την εκπνοή. Μέσω των μυών της κοιλιάς μπορούμε να ασκήσουμε πίεση στο διάφραγμα κι αυτό με τη σειρά του στους πνεύμονες, έχοντας ως αποτέλεσμα την αποβολή του αέρα με μικρή ή μεγαλύτερη ταχύτητα ή πίεση. Με ήπια πίεση ο αέρας που αποβάλλεται απαλά, ενώ με μεγάλη πίεση δυνατά.

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι με τη «διαφραγματική» αναπνοή μπορούμε να επιτύχουμε καλύτερο έλεγχο στην αναπνοή και κατά συνέπεια να έχουμε καλύτερα αποτελέσματα στην παραγωγή της μουσικής, μέσω της ελεγχόμενης πίεσης που μπορούμε να ασκήσουμε, αλλά και λόγω του μεγαλύτερου όγκου αέρα που μπορούμε να διαχειριστούμε. Τα οφέλη είναι πολλαπλά, η διαφραγματική αναπνοή βοηθάει στην παραγωγή του σωστού τόνου, στην ποιότητα και τη διάρκειά του, στην έντασή του και στην ευελιξία του παιξίματος.

Με την κατάλληλη υποστήριξη του αέρα επι-

τυγχάνεται η παραγωγή καθαρού ήχου και έτσι εξασφαλίζουμε ποιότητα στον ήχο. Ο ποιοτικός ήχος θα πρέπει να έχει διάρκεια. Η σωστή ροή αέρα μάς εξασφαλίζει σταθερό και σωστό τόνο, ειδικά σε νότες που ηχούν για μεγάλο χρονικό διάστημα (τενούτες).

Η κατάλληλη υποστήριξη της αναπνοής βοηθά στην βαθμιαία αύξηση της έντασης του ήχου (crescendo) χωρίς παραμορφώσεις, και στην διατήρηση του σωστού τόνου σε χαμηλές εντάσεις (diminueto). Ο σωστός έλεγχος της αναπνοής προσφέρει ευελιξία στο παίξιμο, δηλαδή ευκολία να παίζει κανείς σε όλο το εύρος του

οργάνου, συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης από την μία περιοχή (οκτάβα) στην άλλη με γρήγορες αλλαγές τις περισσότερες φορές.

Η «διαφραγματική αναπνοή» ή αλλιώς «βαθείά ανάσα», εκτός από το ότι είναι απαραίτητη για τους μουσικούς που παίζουν πνευστά μουσικά όργανα, τους τραγουδιστές και τους ηθοποιούς, βοηθά και στην καλύτερη οξυγόνωση του οργανισμού μας, συντελώντας στην βελτίωση της λειτουργίας του.

Πάρτε μία βαθειά ανάσα... και καλή χρονιά! ■

Γιάννης
Ξηντάρας

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΖΕΥΓΑΡΙΩΝ ΠΟΥ ΧΩΡΙΖΟΥΝ (Ή... Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΡΟΥΖ)

Σκέφτομαι τον κύριο και την κυρία Ρόουζ. Η αλήθεια είναι ότι στην ταινία γελούσαμε, στην πραγματική ζωή όμως... δεν είναι καθόλου έτσι. Τα ζευγάρια που «πολεμάνε» μεταξύ τους υποφέρουν, δεν είναι αστείο, οι ζωές τους χαλάνε και μαζί χαλάει η ποιότητα ζωής και όσων εμπλέκονται στην διαμάχη τους: πρώτα από όλα τα παιδιά και δευτερευόντως οι οικογένειες.

Γιατί όμως τόσο μίσος (ναι, πρόκειται για μίσος!), γιατί τόση βία, τέτοιος αλληλοσπαραγμός; Είναι η δύναμη της αγάπης, η δύναμη της συνήθειας ή μήπως ένας ακραίος εγωισμός που τροφοδοτεί την αντιπαλότητα;

Να σημειώσουμε εδώ ότι ο «πόλεμος» πολλές φορές ενυπάρχει και μέσα στην λειτουργία της ίδιας της οικογένειας- δεν περιμένει να ξεσπάσει μόλις το ζευγάρι χωρίσει. Συχνά μάλιστα οι διαπληκτισμοί, οι φωνές, οι βίαιες αντιδράσεις είναι εντονότερες

ανάμεσα στα παντρεμένα ζευγάρια με αποτέλεσμα τα παιδιά να γίνονται σχεδόν καθημερινά μάρτυρες της ενδοοικογενειακής βίας και έτσι, να στιγματίζονται παντοτινά από εικόνες και βιώματα με ανυπολόγιστες συνέπειες για τον ψυχισμό τους.

Πώς μπορεί να επικρατήσει λογική; Πώς γίνεται ένα ζευγάρι να λήξει την σχέση του ειρηνικά και πολιτισμένα χωρίς ακρότητες, χωρίς «πολέμους»;

Η ιστορία των ζευγαριών που χωρίζουν δείχνει ότι η ποιότητα του χωρισμού είναι ανάλογη της ποιότητας της σχέσης που προϋπήρχε. Αν στο ζευγάρι υπήρχε αγάπη και κατανόηση, αλληλοσεβασμός, αποδοχή και ισοτιμία, τότε ακόμη και αν αγεφύρωτες διαφορές οδήγησαν στο διαζύγιο, αυτό θα γίνει μ' έναν τρόπο που θα αντιστοιχεί σε όσα προηγουμένως είχαν ζήσει. Προφανώς και θα υπάρχει πόνος, το διαζύγιο είναι μια απώλεια, επιφέρει πένθος και στο πένθος πονάμε... Εν τούτοις υπάρχει η αναγνώριση του τέλους, η αποδοχή της λήξης και του αποτελέσματος. Με δυο λόγια η αναγνώριση και η αποδοχή της ατομικότητας του άλλου.

Αντίθετα στα ζευγάρια των οποίων η σχέση και πριν το διαζύγιο ήταν κακή, χωρίς συνεννόηση, χωρίς φροντίδα, χωρίς νοιάξιμο, είναι μάλλον καταδικασμένα να χωρίσουν άσχημα, συντηρώντας και τότε τις κακές συνήθειές τους... με θύματα τόσο τους ίδιους όσο και τα παιδιά τους.

Ο Κος και η Κα Ρόουζ άργησαν να μάθουν τις αξίες του σεβασμού, της αποδοχής και της εμπιστοσύνης. Έπαιξαν και έχασαν, όμως αυτοί ήταν ρόλοι σε μια ταινία. Εμείς που πρωταγωνιστούμε στο έργο της ζωής μας, ας πάρουμε τον ρόλο μας πιο σοβαρά... ας δώσουμε ένα ρεσιτάλ ερμηνείας. ■

ΙΑΤΡΙΚΗ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΓΟΝΙΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Το να είσαι γονιός δεν είναι εύκολο πράγμα. Δεν υπάρχει ευκαιρία για πρόβα, δεν υπάρχουν σχολεία. Το μόνο που κουβαλάμε μέσα μας σαν εφόδιο γι' αυτήν την αποστολή είναι το ένστικτο να φροντίσουμε τους απογόνους μας, αλλά και το μοντέλο των δικών μας γονιών και της σχέσης με αυτούς. Κι επειδή ούτε αυτοί υπήρξαν τέλειοι, συχνά τα συναισθήματα που έχουμε ως γονείς είναι περίπλοκα, δημιουργούν έντονες εσωτερικές συγκρούσεις και οι παλαιότερες δικές μας εμπειρίες χρωματίζουν τις σχέσεις με τα δικά μας παιδιά. Για παράδειγμα, υπάρχουν πολλοί γονείς που συχνά τα χάνουν όταν η συμπεριφορά των παιδιών τους είναι διαφορετική από τη συμπεριφορά που είχαν οι ίδιοι σαν παιδιά (...τα σημερινά παιδιά είναι τόσο διαφορετικά, εγώ ποτέ δεν αντιμιλούσα στους γονείς μου). Η κοινωνία μας πάντα απαιτούσε να έχουν ειδική εκπαίδευση όλοι όσοι εργάζονται με τα παιδιά (ψυχολόγοι, δάσκαλοι, κοινωνικοί λειτουργοί, παιδαγωγοί) όμως οι γονείς, αυτοί που αναλαμβάνουν το έργο της ανατροφής, δεν είχαν συνήθως καμία ειδική εκπαίδευση. Η ανάγκη για εκπαίδευση σήμερα είναι μεγάλη για πολλούς λόγους που έχουν να κάνουν κυρίως με την κοινωνική αλλαγή.

Οι περισσότεροι σημερινοί γονείς ανατράφηκαν σε μια πιο άκαμπτη, αυταρχική κοινωνία που οι σχέσεις των ανθρώπων ακολουθούσαν την πυραμίδα εξουσίας, δηλαδή στο σπίτι ο πατέρας αναγνωριζόταν σαν μια ανώτερη εξουσία, η μητέρα ακολουθούσε στην πυραμίδα και τα παιδιά έπρεπε να υπακούουν και τους δύο. Η κοινωνία ήταν «καλά τακτοποιημένη» κι ο καθένας ήξερε τη θέση του. Η κοινωνία όμως δεν είναι στατική. Το κοινωνικό μας

σύστημα αλλάζει και γίνεται ένα σύστημα που όλοι οι άνθρωποι απαιτούν και δικαιούνται ισοτιμία, που οι γυναίκες-μητέρες εργάζονται και συνεισφέρουν στα οικονομικά του σπιτιού.

Διαφορές ανάμεσα στον καλό γονιό και τον υπεύθυνο γονιό

Τέλειος Γονιός: Πρέπει να είμαι τέλειος. Απαιτεί απ' όλους τελειότητα, ψάχνει για λάθη, πιέζει το παιδί για να φανεί εκείνος καλός.

Πιθανά αποτελέσματα στο παιδί: Πιστεύει ότι ποτέ δεν είναι αρκετά καλό, γίνεται τελειοκράτης, νιώθει αποθαρρυνμένο, ανησυχεί υπερβολικά για τη γνώμη των άλλων.

Υπεύθυνος Γονιός: Είμαι άνθρωπος, έχω το θάρρος να μην είμαι τέλειος, αλλά να κάνω και λάθη.

Πιθανά αποτελέσματα στο παιδί: Ενδιαφέρεται για το έργο κι όχι για την αυτοπροβολή, βλέπει τα λάθη σαν πρόκληση για να συνεχίσει, δοκιμάζει με θάρρος νέες εμπειρίες, είναι ανεκτικός με τους άλλους.

Τέλειος Γονιός: Πρέπει να ελέγχω. Απαιτεί υπακοή, τιμωρεί, επιμένει ότι το παιδί έχει άδικο κι αυτός δίκιο.

Πιθανά αποτελέσματα στο παιδί: Επαναστατεί, νιώθει αδικημένο και ανήσυχο, ζητά εκδίκηση ή παραιτείται, δεν έχει αυτοπειθαρχία.

Υπεύθυνος Γονιός: Πιστεύω ότι το παιδί μπορεί να πάρει αποφάσεις. Επιτρέπει την εκλογή, ενθαρρύνει.

Πιθανά αποτελέσματα στο παιδί: Νιώθει εμπιστοσύνη στον εαυτό του, προσπαθεί, συνεισφέρει, επιλύει τα προβλήματα, αποκτά επινοητικότητα.

Το ζητούμενο όμως δεν είναι κάποιος να είναι ο ΤΕΛΕΙΟΣ γονιός ή ο ΚΑΛΟΣ γονιός, αλλά ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ γονιός. Δηλαδή να μάθουν στα παιδιά τους αξίες και συναισθήματα όπως αυτά της υπευθυνότητας, της αυτοπεποίθησης, παρά να στερούν την ευκαιρία από αυτά ελέγχοντας ή υπερπροστατεύοντας. ■

Κωνσταντία
Φαγαδάκη

ΤΟ ΣΤΟΛΙΔΙ

Τώρα ένα κυανό γκρι δέσποζε πάνω από τις σκεπές. Χτες το βράδυ είχε χιονίσει στη Θεσσαλονίκη και η Αναστασία καρτερούσε όλο το βράδυ να το στρώσει και στην Αθήνα.

Εξημέρωνε Παραμονή των Χριστουγέννων και όλα τα σπίτια είχαν ένα φως μαγικό από νωρίς το πρωί.

Ζούσε σε ένα προάστιο στο ταπεινό σπίτι που το Χειμώνα γινόταν ολόκληρο μια σόμπα.

Το τσαγιερό πάνω της ήταν ο δείκτης της ζεστασιάς. Όλα πήγαζαν από εκείνη τη φλόγα τα φωτεινά χαμόγελα τα κόκκινα μάγουλα ακόμα και το άρωμα από τις φλούδες των μανταρινιών και τα κάστανα που έφερνε ο πατέρας στα ροζιασμένα χέρια του για να μοιράσει στις δύο μικρές του Πριγκίπισσες. Εκείνος η κολόνα και καρδιά η μητέρα.

Η Αναστασία είχε κολλήσει το πρόσωπό της στο τζάμι και κοιτούσε όχι μόνο για το χιόνι που παρακαλούσε αλλά και για την φίλη της την Μαρία που είχαν συμφωνήσει να έρθει για να πουν μαζί τα κάλαντα.

Είχε υποσχεθεί στον εαυτό της ότι τα φετινά Χριστούγεννα θα ζωγράφιζαν το πιο όμορφο χαμόγελο στο πιο μελαγχολικό πρόσωπο.

Τα λεπτά περνούσαν αργά όταν στα πρώτα παιδιά που χτύπησαν την πόρτα για τα κάλαντα φάνηκε από μακριά η Μαρία να έρχεται τρέχοντας.

– Άντε αργήσατε, είπε η μητέρα, θα σας προλάβουν άλλοι. Και να προσέχετε όπως είπαμε! και με ένα βιαστικό φιλί τα δυο κορίτσια ξεχύθηκαν στους δρόμους.

Τραγουδούσαν με όλη τους την ψυχή. Στους δρόμους διασταυρώνονταν οι φωνές τους με φωνές άλλων παιδιών. Όλα προμήνυαν το χαρμόσυνο γεγονός της Ελπίδας που γεννιέται. Περπάτησαν όλη την περιοχή μέχρι εκεί που άντεχαν ως το τέλος του μεσημεριού.

Κι εκεί κάπου... η Αναστασία τρύπωσε μέσα σε ένα μαγαζί με είδη Χριστουγέννων. Ήθελε να αγοράσει ένα στολίδι για να το έχει ως ανάμνηση της στιγμής. Το μάτι της έπεσε σε ένα γυάλινο στολίδι... που έγραφε: «...my true love sent to me...» και σε μία πορσελάνινη κούκλα που της

θύμιζε την μητέρα της κοριτσάκι. Τότε μια σκέψη σαν αστραπή φώτισε το πρόσωπό της.

«Ναι! -Σκέφτηκε... το δώρο που περίμενε η μητέρα μου σαν παιδί θα της το πάρω εγώ σήμερα... Μια κούκλα!». Ο Άγιος Βασίλης φέτος θα έρθει για την μητέρα μου!

Κι ενώ η Αναστασία σκεπτόταν αυτά... την ίδια στιγμή η Μαρία μετρούσε τον θησαυρό από τα κάλαντα με πολύ ζήλο.

«Αχ! Τι ωραία!» είπε η Μαρία «με τα χρήματα που μαζέψαμε, αύριο θα αγοράσω την φωτογραφική μηχανή που πάντα ήθελα!»

Άρχισε να χιονίζει... τα δυο κορίτσια επιστρέφανε και οι δύο χαρούμενες στα σπίτια τους. Η καθεμιά για τον δικό τους λόγο.

Όμως η πιο ευχάριστη έκπληξη είναι εκείνη που αλλάζει τον άνθρωπο...

... και η μητέρα της Μαρίας ήταν ίσως η πιο χαρούμενη μητέρα εκείνα τα Χριστούγεννα. Γιατί βρήκε κάτω από το δέντρο δύο μικρά- μεγάλα δωράκια από το μοναχοπαίδι τους. ■

ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥΣ

Αλεξάνδρα
Κοφινιώτη

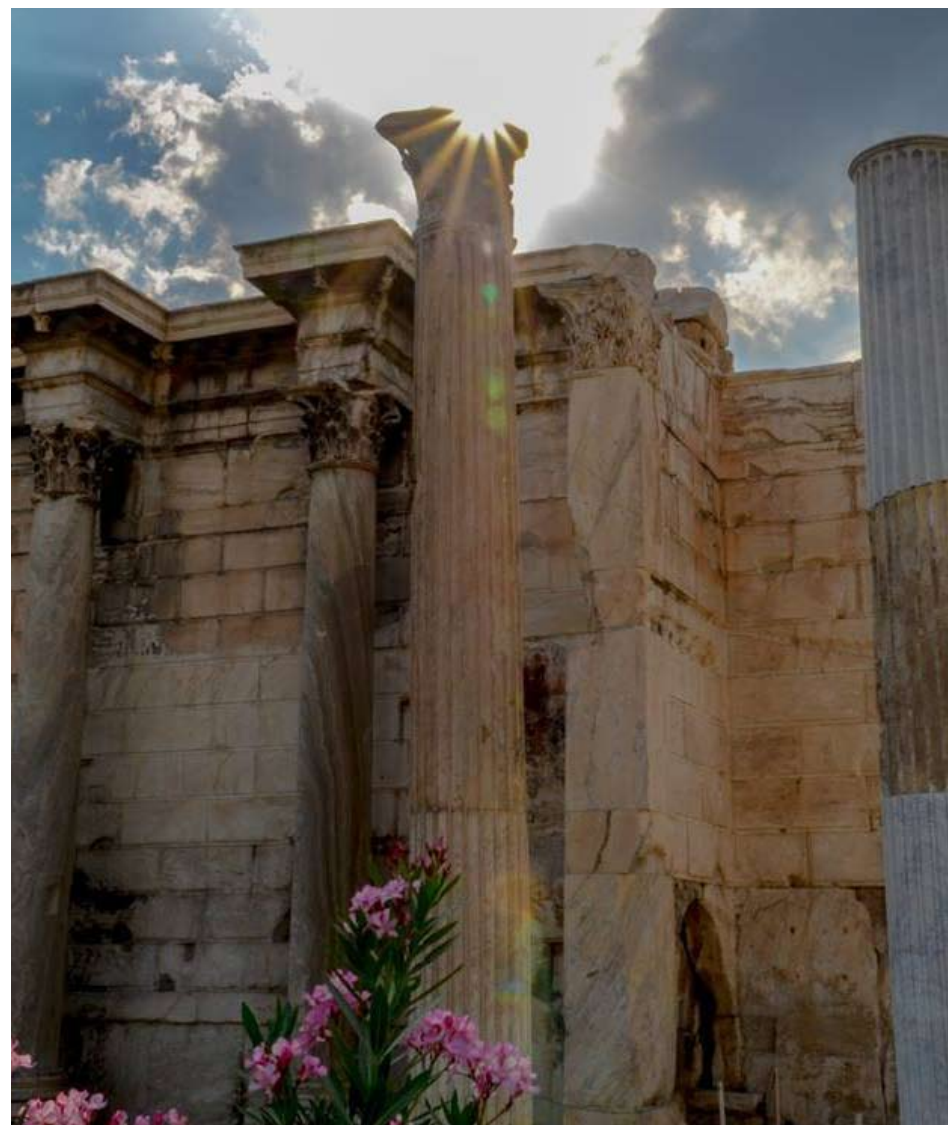
«Πάλι Αρχαία έχουμε αύριο;»
«Πέρασα τόσο βαρετά με αυτά τα αρχαία
σήμερα στο μάθημα...»

Όσοι έχουν παιδιά έχουν ακούσει αυτές τις εκφράσεις σε καθημερινή βάση. Δυσανασχετούν, βαριούνται, δεν ενδιαφέρονται, τα μαθαίνουν παπαγαλία. Κι όμως στο εξωτερικό μία χώρα αρχίζει και βάζει τα Αρχαία ως δεύτερη υποχρεωτική γλώσσα. Ακόμα και στο facebook υπάρχουν ως επιλογή στις γλώσσες τα Αρχαία Ελληνικά.

Το ζήτημα σχετικά με την κατάργηση της διδασκαλίας της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στο Γυμνάσιο τέθηκε πριν λίγες ημέρες στο τραπέζι του δημοσίου διαλόγου.

Τα Αρχαία Ελληνικά αντιμετωπίζονται ως ένα άχρηστο διδακτικό αντικείμενο, το οποίο, αφού δεν μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές στην κατάκτηση της νέας ελληνικής πρέπει για κάποιους να καταργηθεί. Για κάποιους τα Αρχαία Ελληνικά διδάσκονται σήμερα επί ματαίω, αφού κανένας δεν μαθαίνει τίποτα, και οι μαθητές μόνο αποστροφή αισθάνονται για το μάθημα. Άλλωστε οι γονείς το ζουν κάθε μέρα αυτό. Η γρήγορη συνειδητοποίηση στη διαχρονικότητα της ελληνικής γλώσσας στην πράξη, θα τους κάνει να καταλάβουν ότι εμπλουτίζεται το λεξιλόγιό τους και στηρίζεται, μέσω της εξοικείωσης που σταδιακά επέρχεται με την προσπάθειά του να αφομοιώσει την ιστορική ορθογραφία της γλώσσας του. Τα Αρχαία Ελληνικά είναι ένα αυτόνομο μορφωτικό αγαθό και έχει θέση στο σχολικό πρόγραμμα. Είναι ένας τεράστιος πλούτος στη διάθεσή μας που περιμένει αξιοποίηση. Δεν έχουμε το δικαίωμα να κάνουμε ότι δεν καταλαβαίνουμε τη μεγάλη αξία τους ούτε, πολύ περισσότερο, να ενεργούμε σαν να μην υπάρχουν. Ως γονείς λοιπόν φέρουν μεγάλη ευθύνη πάνω σ' αυτό το θέμα. Αν από μικρά τα μνήσουν στην ιστορία μας προσφέροντάς τους βόλτες μαζί με μάθημα γεμάτο ενθουσιασμό μια Κυριακή στα μέρη όπου είναι αρχαιολογικοί χώροι, προσπαθώντας μέσα από τις εικόνες των

αρχαίων επιγραφών να τους τις περάσουν στο μυαλό ίσως έτσι καταφέρουν να τους κάνουν να καταλάβουν και την σημασία τους. Και στην ερώτησή τους «Τι προσφέρουν;» η απάντηση είναι άνοιγμα του μυαλού και της ψυχής. Πίσω από τις λέξεις των Αρχαίων Ελληνικών κρύβεται το πνεύμα και η ιστορία μας και πρέπει και να μάθουμε αλλά και να τα μάθουμε να τα αγαπάνε και να είναι περήφανα για όλο αυτό το πλούσιο λεξιλόγιο που μας έχουν χαρίσει οι Αρχαίοι Έλληνες. ■

© Φωτογραφία: Αλεξάνδρα Κοφινιώτη

Άννα - Μαρία
Τριανταφυλλίδη

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΑΝ ΠΑΙΔΙ ΚΙ ΕΓΩ

Φωνές, γέλια, ο ένας μιλάει πάνω στον άλλον, γιατί μιλάμε για Ελλάδα και όλοι στριμώχνονται για να χωρέσουν γύρω από το τραπέζι, γιατί πάντα είναι πολλοί. Γλυκά και κεράσματα και κόκκινες κορδέλες. Και παιδιά. Πολλά παιδιά, που μας παρασέρνουν στον κόσμο τους, τον κόσμο του Άη-Βασίλη και του φίλου του, του τάρανδου.

Ο κόσμος αυτός είναι πάντα φωτεινός. Τα λαμπάκια στο δρόμο που είναι διαρκώς αναμμένα φροντίζουν να «φωτίζουν» όλη μέρα και όλη νύχτα.

Κλειστά τα φώτα και τα λαμπάκια αναβοσβήνουν αργά και σταθερά. Σε λίγο θα κοιμηθώ. Κλέβω λίγη από την μαγεία του δέντρου για όνειρα γλυκά και για να γράψω τα παρακάτω.

Τι δώρο θέλει ένα παιδί άραγε;

Δώρα καλής διάθεσης και θετικής ενέργειας αφήνει ένα φορηγό στην πόρτα κάθε σπιτιού κάθε πρωί στις 6. Αυτή η θετική ενέργεια, η καλύτερη πλευρά του εαυτού μας που νικά την κακή. Δεν βγαίνουν όλοι βέβαια από τα σπίτια τους, ώστε να αντικρύσουν αυτά τα δώρα αλλά όλα τα παιδιά έχουν την τύχη να τα εντοπίσουν και να τα πάρουν μαζί τους.

Παιδική μουσική περιπλανιέται με χαρά και τσαχπινιά στους δρόμους, είτε σε μικρά δρομάκια είτε σε μεγάλες λεωφόρους. Επιλογή του καθένα αν θα ακούσει τις νότες της δυνατά ή σιγανά στο background.

Σαν παιδιά συναγωνιζόμασταν πόσο δυνατά θα πούμε τα κάλαντα κάθε φορά. Όσο πιο δυνατά τραγουδούσαμε τόσο πιο μεγάλο το κέρδος μας, κυριολεκτικά και μεταφορικά. Σαν να ξυπνούσαμε το παιδί που κρύβεται μέσα σε κάθε μεγάλο που στεκόταν απέναντι μας.

Το γράμμα στον Άη-Βασίλη.

Η ελπίδα που ποτέ δεν πεθαίνει, που όλοι έχουμε την ανάγκη να βρίσκεται μέσα μας ακόμα κι αν κάποιες φορές δεν καταφέρνει να νικά την πραγματικότητα. Τα όνειρα και οι προβολές στο μέλλον που ξεκινούν νέα ταξίδια με προορισμό «το καλύτερο».

Μεγάλη πια, έχω φύγει από το σπίτι κι όμως τα Χριστούγεννα θέλω γυρίσω πίσω και να είμαι «παιδί» με ό,τι συνεπάγεται αυτό. Όντας παιδί όλα είναι εύκολα, αληθινά και απλά.

Και νόστιμα με πολλά μελομακάρονα και δίπλες!

Καλά Χριστούγεννα να έχεις, όπως τα ονειρεύεσαι με αυτούς που αγαπάς.

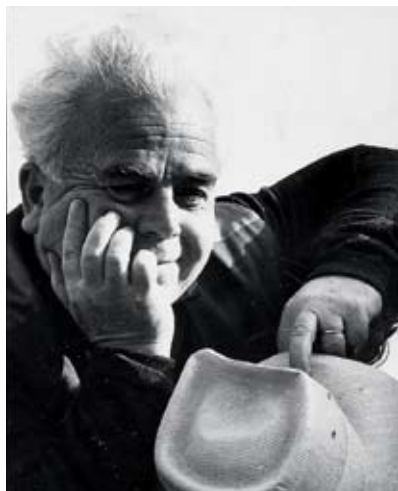
Ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο σου. ■

Μιχάλης
Μεταξάς

ΣΠΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ήταν απόγευμα ζεστό σχεδόν καλοκαιρινό, γαλανό όπως κάθε ανοιξιάτικο απόγευμα στην Αθήνα. Όμως τα χρόνια που με χωρίζουν από τότε και τα όσα μπορεί να συμβούν στη ζωή κάθε ανθρώπου, δυστυχώς την ακριβή ώρα και ημερομηνία να λησμονήσουν πέτυχαν, όχι όμως εκείνο το νεα-

νικό χρώμα και την θαλπωρή της συζήτησης, που έγινε από δύο εφήβους -που την περίοδο εκείνη ('83 - '85), εξέδιδαν το καθόλα καλλιτεχνικό και άκρως αιρετικό περιοδικό «ΡΣ»- και τον γέροντα ζωγράφο-συγγραφέα στο εργαστήρι του, σ' ένα στενό (Γουέμπστερ 6) κάτω απ' την βαριά σκιά της Ακρόπολης.

Ο Γαλαξιδιώτης ζωγράφος Σπύρος Βασιλείου δεν βρίσκεται εδώ και 32 χρόνια στη ζωή.

Οι συνομιλητές του ο Μιχάλης Μεταξάς και ο Βασίλης Γιάτσης έχουν τον δρόμο τους τραβήξει, μα πάντα παραμένουν πιστοί κι αγαπημένοι, κοινωνοί κοινών ιδεών και των ίδιων εφηβικών ιδανικών.

Η συνομιλία που ακολουθεί -σε έντυπη μορφή- καταγράφηκε σ' ένα παλιό και διόλου επαγγελματικό κασετόφωνο. Ένα βράδυ καθώς ψαχούλευα τις αναμνήσεις μου μέσα σε μια κασετοθήκη σχεδόν ανέγγιχτη εδώ και πολύ καιρό ξέθαψα μια μαυροκόκκινη MAXELL κασέτα των 90.

Στο πρώτο άκουσμα -μετά από τόσο καιρό- μού δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι τρία φαντάσματα συνομιλούν για ποίηση, ποιητές, ζωγράφους, ζωγραφική και πολιτική. Το φάντασμα του ζωγράφου που δεν ζει πια και των δύο εφήβων που χρόνια τώρα δεν υπάρχουν.

Αμέσως απομαγνητοφώνησα την κασέτα και άρχισα να σκέφτομαι πώς και πού να τη δημοσιεύσω. Μου δόθηκε η ευκαιρία λοιπόν μέσω του STIGMA. Σήμερα ακόμα πιο ευσυγκίνητος άκουσα την ίδια κασέτα και ακόμα πιο βέβαιος θαρρώ πως αξίζει τον κόπο να διαβάσει κάποιος τις αγνές σκέψεις δύο εφήβων και του γέροντα ζωγράφου.

Β.Γ. Αν θέλετε τώρα να μας πείτε τη γνώμη σας για την κριτική και αν ειδικά στον ελληνικό χώρο είναι θετική ή όχι η παρουσία της και ο τρόπος που λειτουργεί.

Σήμερα υποφέρουμε. Δεν λειτουργεί έτσι η κριτική ώστε να σε πάει πάρα πέρα. Στα νιάτα μας υπήρχαν τέτοιοι κριτικοί όπως ο Καλλιγάς, ο Χατζιδάκις, ο Ηλιάδης φίλος του Μπουζιάνη που η κουβέντα τους είχε βάρος. Σήμερα δεν υπάρχει τέτοιο τέτοιο.

Μ.Μ. Ναι κάτι άλλο. Έχει ειπωθεί ότι είστε εμπορικός ζωγράφος λόγω της συνεργασίας σας με την Βουγιουκλάκη. Συμφωνείτε εσείς μ' αυτό;

Έχω συνεργασθεί με τους πάντες. Και με το εθνικό θέατρο και με τον Κατράκη και με την Βουγιουκλάκη.

Μ.Μ. Από αυτά θα μπορούσε να στηριχθεί η παραπάνω άποψη;

Και είναι βρισιά αυτό, είναι μειονέκτημα;

Μ.Μ. Θεωρείται μειονέκτημα.

Κακώς.

Μ.Μ. Βλέπω ένα έργο σας το οποίο είναι αρκετά παλιό. Έχετε 2 τραπέζομάντηλα τα οποία είναι στρωμμένα πάνω στη γη και μια κοπέλλα η οποία κάθεται γυμνή και δύο άντρες καταλάβετε τί λέω. Αυτή την τριάδα, την παράσταση δεν την έχετε δανειστεί από τον Μανέ;

Αυτό το έχω κάνει σε πολλά έργα. Έχω πάρει παλαιότερα έργα και προσπάθησα να τα αποδώσω.

Β.Γ. Ποιά νομίζετε κ. Βασιλείου ότι θα είναι η θέση της ζωγραφικής και της τέχνης εν γένει στα χρόνια που θ' ακολουθήσουν;

Πιστεύω ότι η ζωγραφική σαν τέχνη παρ' όλο που έχει προπηλακιστεί και από ζωγράφους και από κριτικούς δεν θα πάψει να ενδιαφέρει τον κόσμο.

Β.Γ. Ποιά η γνώμη σας για την πολιτική του Υπουργείου Πολιτισμού απέναντι στον πολιτισμό και γενικά στην τέχνη. Είναι σωστή;

Στην εποχή μας η εξουσία δεν μπορεί να βοηθήσει.

Β.Γ. Μόνο στην εποχή μας;

Όχι σ' όλες τις εποχές δεν μπορούσε να βοηθήσει. Βοήθησε τον καιρό των αρχών και των μεγάλων αρχών γιατί οι ζωγράφοι τότε ήταν εξαρτημένοι από την εξουσία. Σήμερα όχι μόνο δεν βοηθάει αλλά βλάπτει παρόλο που όλοι μας έχουμε ανάγκη από μια στήριξη. Παραδείγματος χάριν δεν υπάρχει τρόπος σήμερα να εκθέσεις στη Βενετία αν δε στηρίξει το όποιο κράτος. Είναι αναγκαίο κακό. Αλλά δεν είναι εκείνο το οποίο δημιουργεί την τέχνη πια.

Β.Γ. Ποια είναι η σχέση της ζωγραφικής με τις άλλες τέχνες;

Οι τέχνες όλες συνδέονται υπόγεια. Υπάρχουν όμως εποχές που η ποίηση δίνει αφορμή, η ζωγραφική δίνει αφορμή στην ποίηση, στην μουσική, υπάρχουν αλληλεπιδράσεις. Εκείνο που είναι λάθος είναι αυτό που γίνεται να βάλουν μέσα στην τέχνη τους ατόφια την ποίηση μεταφράζοντας το ποίημα σε ζωγραφική σαν είναι εικονογράφηση του ποιήματος.

Μ.Μ. Όπως νομίζω συμβαίνει σήμερα στην Αμερική.

Εκείνο που πιστεύω γενικά ότι η επίδραση της μιας τέχνης στην άλλη πρέπει να είναι ας πούμε αφανής. Μπορεί ας πούμε να με ξεσηκώσει ένας στίχος του Ρίτσου και να κάνω άλλο πράγμα απ' ότι λέει ο στίχος.

Μ.Μ. Άρα παίζει κάποιο ρόλο.

Παίζει κάποιο ρόλο αλλά να μην είναι προγραμματισμένη.

Μ.Μ. Πιστεύετε εσείς στην αναγκαιότητα του να βοηθάει κάποιος μεγαλύτερος σε ηλικία ή μεγάλος καλλιτέχνης τους νέους;

Πιστεύω ναι, απολύτως σ' αυτό το πράγμα. Επίσης υπήρξε εποχή σχετικά μ' αυτό που λέμε στην ποίηση ειδικά, στην Κατοχή που ένας στίχος μας έδινε το κουράγιο να επιζήσουμε και τον κάναμε ξυλογραφία και τον μοιράζαμε στον κόσμο κρυφά την νύχτα. Αλλά εκεί μιλάμε για άλλες ανάγκες.

ΣΠΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Μ.Μ. Ο Μπολιβάρ λόγου χάριν.

Ναι ο Μπολιβάρ κλπ. Εδώ στα χρόνια της Κατοχής έγιναν φοβερά πράγματα.

Μ.Μ. Εσείς κύριες Βασιλείου με ποιον τρόπο βοηθάτε τους νεότερους;

Με την δουλειά μου.

Μ.Μ. Όχι κάπως πιο άμεσα;

Άμεσα όταν μου δοθεί η ευκαιρία, όταν έρθει κάποιος και μου ζητήσει.

Β.Γ. Βλέπουμε στις μέρες μας από περιοδικά, εφημερίδες και από αλλού ότι πολλές φορές οι άνθρωποι από το χώρο της τέχνης και οι πνευματικοί άνθρωποι προσέχουν πάρα πολύ τις δημόσιες σχέσεις τους, κατακλύζουν τις δεξιώσεις, τρέχουν αγγελιόδον σε συνεστιάσεις, συμπόσια και ασχολούνται λιγότερο με την τέχνη και περισσότερο με το να προβληθούν οι ίδιοι μέσα από παρέες και κυκλώματα και όλα αυτά. Εσείς πως τα κρίνετε αυτά;

Εγώ δεν μπορώ να τα κρίνω. Εγώ πιστεύω στην επαφή των ανθρώπων. Αυτό που λέμε κοινωνικός άνθρωπος. Είμαι κοινωνικός άνθρωπος. Δεν αποκλείω την επαφή.

Β.Γ. Εννοώ την κατάχρηση που γίνεται της επαφής με σκοπό να αποκομισθούν οφέλη.

Ε, ναι αυτό δεν είναι σωστό. Άλλο το ένα, άλλο το άλλο.

Μ.Μ. Την στράτευση στην τέχνη εσείς πώς την αντιμετωπίζετε;

Θάνατο.

Μ.Μ. Άρα θα πρέπει να διαφωνείτε σ' αυτό με τον Πικάσο στη ζωγραφική, τον Ρίτσο στην ποίηση.

Κι όμως η ποίηση του Ρίτσου δεν είναι στρατευμένη. Το άτομό του είναι.

Β.Γ. Η λειτουργία του όμως διά μέσου της ποίησης;

Ναι, είναι στρατευμένη.

Μ.Μ. Θα διαφωνήσω. Έχει βγάλει ένα τόμο τώρα με 40 ποιήματα με όσα έχει τυπώσει στο Ριζοσπάστη και όλα αναφέρονται σε άτομα που ήταν αριστεροί και σε ορισμένες στιγμές συμβάντα αυτού του κλίματος, όπως το 2ο Συνέδριο κλπ.

Είναι άσχημο.

Μ.Μ. Είναι άσχημο και εμείς θέλουμε να το πολεμήσουμε όπως μπορούμε.

Σας είπα σε ορισμένες στιγμές αναγκάζεται κανείς να θέλει να στρατευτεί αλλά σε μια ανθρώπινη ιδέα και όχι κομματική όπως ήταν τον καιρό της Κατοχής που υπέφερε όλος ο κόσμος.

Μ.Μ. Εσείς κ. Βασιλείου από τα μεγάλα κινήματα τούτου του αιώνα, τον κυβοφουτουρισμό, εξπρεσιονισμό, που έρχεται από τον περασμένο αιώνα, το DADA, το σουρρεαλισμό, ποιο θα κρίνατε ως το σπουδαιότερο;

Θα 'λεγα ότι ο σουρρεαλισμός πάντοτε υπήρχε και πάντοτε ήταν κάτι ζωντανό.

Μ.Μ. Δηλαδή μετά τον ρομαντισμό, ήταν το μεγαλύτερο κίνημα απ' όλες τις εποχές;

Δεν μπορώ να πω το μεγαλύτερο, το πιο ώριμο θα έλεγα.

Μ.Μ. Κρίνετε ότι υπάρχει μια διαφορά ανάμεσα στο σουρρεαλισμό και στο συρρεαλισμό γιατί πολλοί το πιστεύουν;

Νομίζω ότι είναι κάτι που ξεφεύγει απ' την πραγματικότητα, είναι το ίδιο, άρνηση της πραγματικότητας είναι και τα δύο.

Μ.Μ. Ο σουρρεαλισμός έχει πολλές σχέσεις με μηδενισμό. Υπήρχαν δύο μεγάλοι σουρρεαλιστές που ήταν και μηδενιστές ή είχαν μηδενιστικές τάσεις ή αναρχικές σε αντίθεση με τους συρρεαλιστές.

Για μας δεν υπάρχουν αυτές οι λεπτές αποχρώσεις. Το κύριο είναι ότι όλοι αυτοί οι ζωγράφοι θέλουν να λυτρωθούν από τη δέσμευση της πραγματικότητας

είτε έτσι είτε αλλιώς.

Β.Γ. Πιστεύετε στην παρθενογένεση στην τέχνη και αν θα πρέπει να δεχόμαστε το καινούργιο για το καινούργιο;

Όχι δεν το πιστεύω αυτό.

Μ.Μ. Ας έρθουμε τώρα στο περιοδικό μας. Τα σχέδια που είδατε μέσα πώς τα κρίνετε; Όλα είναι από άτομα που δεν έχουν περάσει από σχολή.

Πρέπει κανείς να τα δει. Έχουν ένα νόημα. Σαν σχέδια που να τα δω και να πω ότι αυτός θα γίνει ζωγράφος δεν μπορώ να το πω. Τα κείμενα τα βρίσκω πάρα πολύ ενδιαφέροντα. Έχουν μια

καινούργια γλώσσα την οποία βλέπω ότι την βασανίζετε.

Μ.Μ. Κρίνετε ότι στον Ελλαδικό χώρο υπάρχει ανάγκη για μια επανάσταση σήμερα στο χώρο της τέχνης;

Επανάσταση όχι, δεν μ' αρέσει αυτός ο όρος. Ανανέωση.

Μ.Μ. Η ανανέωση όμως μπορεί να γίνει κατεστημένο η επανάσταση όχι, η επανάσταση της μορφής DADA.

Γίνεται. Εγώ βλέπω εδώ πέρα ότι όσοι γράφουν η γραφή τους έχει μια όρεξη να φτιάξει με τις λέξεις κάτι καινούργιο κάτι που στο σχέδιο δεν υπάρχει ακόμα στην εικαστική μορφή.

Μ.Μ. Το γραμμικό σχέδιο που βλέπετε μέσα; Έχει κριθεί από πολλούς η σημαντικότερη σελίδα του περιοδικού.

Δεν μπορώ να το πω αυτό. Είναι ένα σχέδιο που θα το έκανε ο καθένας που πιάνει το χέρι του και έχει μια τάση να κάνει κάτι αλλιώς από τα συνηθισμένα.

Β.Γ. Πώς σας φαίνεται το γεγονός ότι μιλάτε σ' εμάς που εκδίδουμε ένα περιοδικό που δεν είναι έγκυρο, δεν είναι αναγνωρισμένο είναι εντελώς καινούργιο δεν ανήκει σε κάποιο κύκλωμα και ίσως θα φαινόταν κάπως παράξενο, υπάρχουν άτομα που δεν το κάνουν.

Και γιατί όχι;

Β.Γ. Πώς βλέπετε τη διαμάχη που υπάρχει στη γλώσσα. Τώρα καθιερώθηκε το μονοτονικό, παλαιότερα δεν υπήρχε, υπάρχει μια διαφορά ανθρώπων που λένε αν πρέπει ή όχι να διδάσκονται τα αρχαία η διαφορά που υπάρχει στη δημοτική και την καθαρεύουσα, γενικά πώς βλέπετε το γλωσσικό ζήτημα.

Καλώς εχόντων των πραγμάτων, η γλώσσα πρέπει να βρίσκεται σε συνεχή εξέλιξη. Δεν μπορούμε σήμερα να μιλάμε όπως μίλαγε ο Μακρυγιάννης ή ο Σολωμός ούτε όπως μίλαγε ο Ροϊδης καθαρεύουσα. Χαίρομαι που εδώ βλέπω πως άσχετα με το νόημα που θέλει να δώσει αυτός ο άνθρωπος που γράφει ξέρει καλά την γλώσσα, την καθαρή ελληνική γλώσσα η οποία υπήρξαν στιγμές που έλαμψε έδωσε το Μακρυγιάννη, το Σολωμό, τον Παλαμά, τον Σικελιανό αλλά σήμερα ό,τι και να κάνουμε δεν μπορούμε να τη μιλήσουμε αλλά κάτι καινούργιο. Αυτό το καινούργιο είναι μια φθορά της γλώσσας. ■

(Στο τεύχος Φεβρουαρίου θα παρουσιαστεί το τέταρτο μέρος της συνέντευξης. Ολόκληρη η συνέντευξη θα δημοσιευθεί στο site του Σωματείου μας, www.athlepolis.gr).

ΣΩΤΗΡΙΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

Η αγάπη της για κάθε τι παράξενο και φανταστικό, αναπτύχθηκε μέσα από τα ταξίδια που έκανε και τις ιστορίες που άκουγε από τον πατέρα της. Άποψή της που και εμείς ενστερνιζόμαστε ότι: «Δεν είναι το σκοτάδι που μπαίνει ύπουλα σε έναν κόσμο γεμάτο φως... μα οι μικρές χαραμάδες σκιάς μέσα μας, που θέλουν να δραπετεύσουν...».

Με τίτλο «Της Μύγας το Παραμύθι Σε Χρόνους Σκοτεινούς» η συλλογή της 26 διηγημάτων με θέμα το Φανταστικό. Δημιουργός της ομάδας Μυθοσκορπίσματα γράφει και αφηγείται μύθους της ελληνικής υπαίθρου με συνοδεία ζωντανής μουσικής. Αυτή και άλλα πολλά είναι η Σωτηρία Ιωαννίδου. Ας την γνωρίσουμε καλύτερα μέσα από τη συνέντευξη που μας παραχώρησε..

1) Διαβάζουμε στο ιστολόγιό σας: «Παρανέστι ένα χωριό γεμάτο θρύλους, ποτάμια, στοιχεία, νεράιδες και ξωτικά. Έτσι άρχισα να πλάθω ιστορίες...». Ποια η σχέση σας με την πραγματικότητα;

Πραγματικότητα είναι ό,τι αισθανόμαστε με τις 5 αισθήσεις λένε. Ωστόσο όμως μεγάλο μέρος της αντίληψής μας είναι απατηλό... Προσωπικά θεωρώ πως η πραγματικότητα αλλάζει από άνθρωπο σε άνθρωπο οπότε είναι δύσκολο να απαντηθεί μια τέτοια ερώτηση. Ποτέ δεν αμφισβήτησα τους ανθρώπους που είπαν ότι είδαν όχι μια αλλά πολλές φορές φαντάσματα, νεράιδες και άλλες οντότητες. Ποτέ δεν αμφισβήτησα τους ανθρώπους που πιστεύουν στα θαύματα και που ακούν φωνές να τους καθοδηγούν σε δύσκολες στιγμές. Κάποιος όμως θα έλεγε πως αυτό δεν είναι πραγματικό. Εγώ νομίζω πως από τη στιγμή που κάποιος το βιώνει για εκείνον τουλάχιστον είναι. Κάπως έτσι και η δική μου πραγματικότητα, δυο κόσμοι μέσα σε έναν.

2) Τι είναι πρωτότυπο, ουσιαστικό, τι εφήμερο, και τι μπορεί να είναι διαχρονικό; Πώς το ξεχωρίζετε;

Θεωρώ πως τίποτα πλέον δεν είναι μοναδικό. Δεν υπάρχει παρθενογένεση. Τίποτα δεν είναι πρωτότυπο. Όλα μοιάζουν σε κάτι, ακουμπάνε κάπου. Το ουσιαστικό, το ουσιώδες διαφέρει σε κάθε άνθρωπο. Είναι η αλήθεια του. Εφήμερο δυστυχώς θεωρώ ότι σχετίζεται πλέον με την εποχή μας. Και διαχρονικό; Εκείνο που αγγίζει κάποια χορδή μέσα μας, εισχωρεί στο είναι μας.

3) Ποια είναι τα μηνύματα που θέλετε να μεταφέρετε στον αναγνώστη σας;

Οι ιστορίες είναι αυτόνομες οπότε κάθε μια έχει να δώσει το δικό της μήνυμα ωστόσο όμως το κοινό που έχουν μεταξύ τους είναι το σκοτάδι και η δύναμη του. Το που μπορεί να μας οδηγήσει αν του δώσουμε χώρο να δράσει.

4) Συγγράφετε υπό συναισθηματική φόρτιση όπως ένας ποιητής γράφει ένα ποίημα ή αφιερώνετε ώρες υποχρεωτικά κάθε μέρα;

Το συναίσθημα είναι απαραίτητο στη συγγραφή. Ποτέ δεν υποχρεώνω τον εαυτό μου να γράψει κάτι. Δεν βγαίνει έτσι. Άλλωστε οι ήρωες καλούν εμένα. Εκείνοι αποφασίζουν πότε θα με βάλουν στον κόσμο τους και πότε θα μου αποκαλύψουν τις ιστορίες τους.

5) Ποιοι συγγραφείς παλιοί, σύγχρονοι είναι σημαντικοί (Ελληνες ή ξένοι) για σας και ποιοι σας έχουν επηρεάσει;

Κυριότερο εκπρόσωπο της φανταστικής λογοτεχνίας θεωρώ τον Τζ. Ρ. Ρ. Τόλκιν τον συγγραφέα του Άρχοντα των Δαχτυλιδιών. Επίσης πολύ σημαντικοί: Πόε, Λάβκραφτ και ο Χ. Τζ. Γουέλς κ.ά.. Θεωρώ πως όλοι λίγο πολύ με έχουν επηρεάσει όμως αν διαβάσει κάποιος το βιβλίο μου θα καταλάβει πως μεγαλύτερη επιρροή είχα από τον Στίβεν Κινγκ.

6) Πώς βλέπετε να εξελίσσονται η δουλειά σας με τον χρόνο; Ποιες αλλαγές παρατηρείτε;

Είναι πολύ νωρίς ακόμη για μένα για να απαντήσω καθότι είμαι καινούργια στον χώρο. Σαφώς όμως κάποια βελτίωση την έχω ήδη δει και έχω εντοπίσει τα δυνατά μου σημεία.

7) Σας επηρεάζουν τα παγκόσμια γεγονότα; Τα απεικονίζετε στα βιβλία σας ή προτιμάτε να τα προσπερνάτε;

Όχι δεν τα επιτρέπω να με επηρεάζουν και γι' αυτό θέλω τα πολιτικά μηνύματα να απέχουν οπωσδήποτε από τις ιστορίες μου. Τουλάχιστον στη φανταστική λογοτεχνία νομίζω πως ένα βιβλίο στόχο έχει να σε πάρει από το εδώ και να σε ταξιδέψει πέρα από αυτά που ζεις. Σε άλλους κόσμους, φανταστικούς.

8) Τι προσφέρει σήμερα η λαογραφία και η λογοτεχνία στους υπόλοιπους, σ' εμάς τους «κοινούς θνητούς»;

Η Λαογραφία αποτελεί ένα μεγάλο κομμάτι της πολιτισμικής μας ταυτότητας. Μια γέφυρα που ενώνει το παρελθόν με το παρόν. Και έχω παρατηρήσει πως μέσα από τους μύθους και τα παραμύθια προσφέρονται εργαλεία που μπορούν να προσεγγίσουν και άλλες επιστήμες όπως η ανθρωπολογία, η ιστορία και η κοινωνιολογία. Η Λογοτεχνία διδάσκει, προσφέρει γνώση, ενώ παράλληλα μας κάνει να ονειρευόμαστε περισσότερο.

ΣΩΤΗΡΙΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

9) Το διαδίκτυο έχει φέρει την τέχνη πιο κοντά μας, με εικονικές επισκέψεις στα προσωπικά ιστολόγια των δημιουργών όπως το δικό σας. Ποια είναι η άποψή σας γι' αυτόν τον τρόπο παρουσίασης και δημόσιας έκθεσης της δουλειάς σας;

Οι εποχές αλλάζουν και καλούμαστε να συμβαδίσουμε με

τα νέα δεδομένα. Το διαδίκτυο έχει γίνει πλέον απαραίτητο στη ζωή μας. Είναι ένα μέσο επικοινωνίας, διαφήμισης και προώθησης και φυσικά είναι μεγάλη βοήθεια για κάποιον που θέλει να παρουσιάσει τη δουλειά του.

10) Τι συναισθήματα σας προξενεί ο στίχος:

«...μπρος απ' το βλέμμα του τ' άλογα
νήματα της σκέψης του θα τριποδίσουν,
την ανεκλάλητη ψυχή του γνέθοντας,
σπέρνοντας στη στάχτη τα δόντια του και
ξορκίζοντας το συρφετό π' αγκομαχάει,
γοργά τον ΥΠΝΟ να γεννήσει τη ΛΗΘΗ
και το ΘΑΝΑΤΟ ν' αδράξει».

Θλίψη και απόγνωση.

11) Ποιος ο ρόλος της μουσικής κατά την παραγωγή των ιστοριών σας;

Η μουσική είναι πολύ σημαντική την ώρα που γράφω. Δημιουργεί ατμόσφαιρα. Με βοηθάει να μπω πιο εύκολα μέσα στην ιστορία και να είμαι πιο συγκεντρωμένη.

12) Φύση, μουσική, συμπρωτεύουσα, μύθος, παράδοση, παραμύθι, ποίηση, εικαστικές τέχνες χορός αλήθεια ψέμα ζωή θάνατος αυτά τα στοιχεία απαρτίζουν το έργο σας ή το πνεύμα σας;

Και τα δυο. Δεν νομίζω ότι υπάρχει διαχωρισμός. Αυτό που κυρίως αποτυπώνεται πάνω στις σελίδες είναι το πνεύμα σου. Δεν γίνεται αλλιώς.

13) Τέλος, ποια θα ήταν η συμβουλή σας και το μήνυμα που θα θέλατε να δώσετε μέσα από τα έργα σχετικά το μέλλον αν υπάρχει μέλλον;

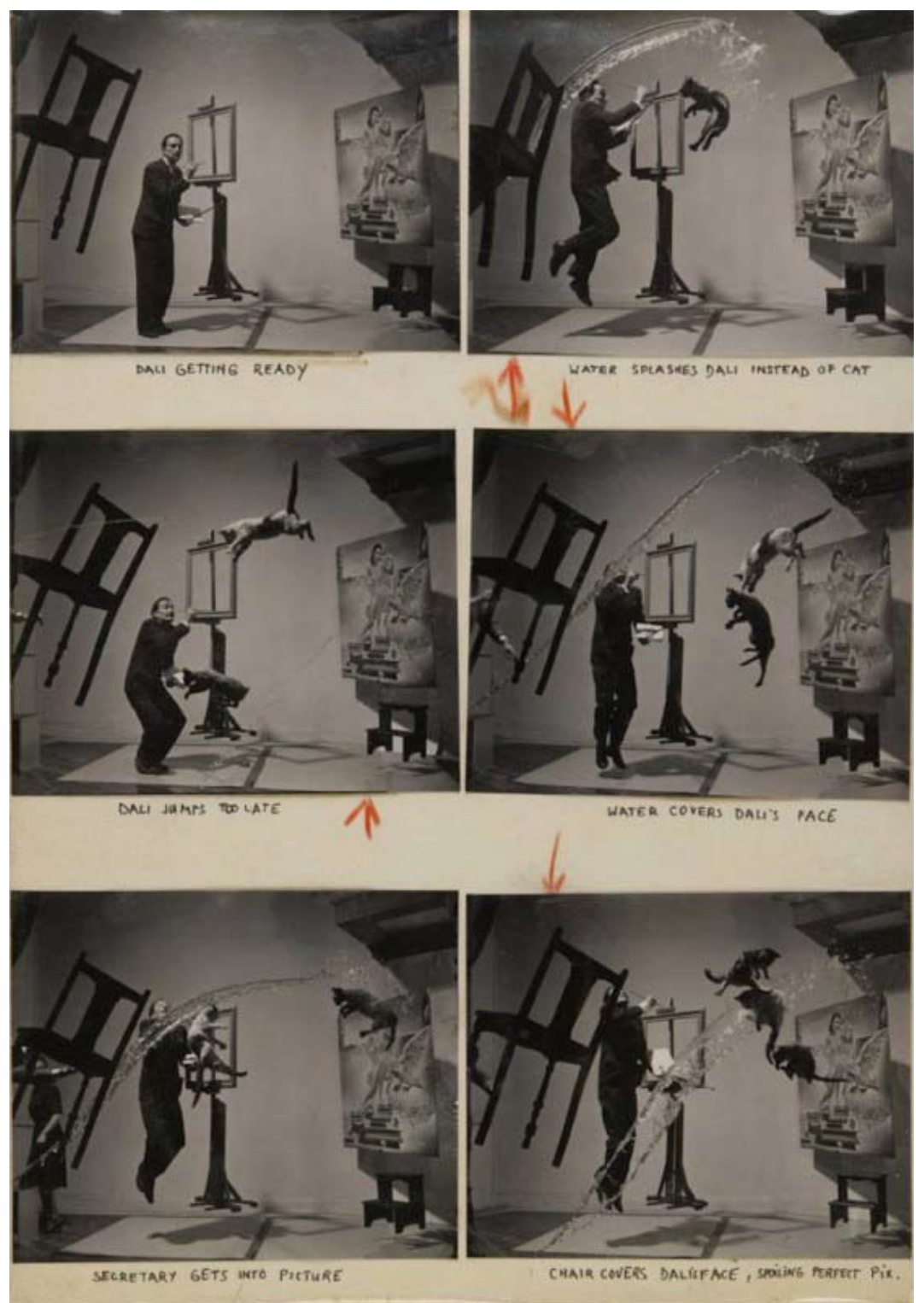
Αν υπάρχει μέλλον; Φυσικά και θα υπάρξει μέλλον. Προσωπικά είμαι πολύ θετική ως προς αυτό και πιστεύω πως τα καλύτερα ακόμη δεν τα ζήσαμε. Είναι στον δρόμο. Γι' αυτό...

Μείνετε στο φως μέχρι το τέλος. ■

DALI ATOMICUS

ΠΤΩΣΗ

Στις 2 Ιουλίου το 1975 στην Βοστώνη των ΗΠΑ ένα κτήριο που έχει πιάσει φωτιά αρχίζει να καταρρέει. Στην απέλπιδα προσπάθεια να σωθούνε μία μητέρα με την κόρη της πηδάνε στο κενό. Η μητέρα σκοτώθηκε κατά την πτώση της, ενώ το κοριτσάκι σώθηκε, καθώς έπεσε πάνω στο σώμα της μητέρας της. Την δραματική σκηνή απαθανάτισε ο φωτογραφικός φακός.

Έξι (6) ώρες και 28 άλματα για μία λήψη, την περίφημη «*Dali Atomicus*» του 1948, από τον μοναδικό στο είδος του φωτογράφο που απαθανάτιζε τα μοντέλα του κατά την στιγμή που έκαναν

επιτόπια άλματα. Για την φωτογραφία χρειάστηκαν κουβάδες με νερό γάτες καρέκλες, ο Salvador Dali και φυσικά αρκετοί βοηθοί, προκειμένου να υλοποιηθεί αυτή η σουρεαλιστική λήψη. ■

ΑΠΛΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΑ ΚΟΛΠΑ ΓΙΑ DSLR NIKON

Είτε το παραδεχόμαστε, είτε όχι, σημαντικό ρόλο στην επιλογή κατασκευαστή φωτογραφικών μηχανών παίζει σε μεγάλο βαθμό η ευκολία χρήσης και η συνολική εμπειρία του χρήστη. Σε αυτό το άρθρο παρουσιάζουμε μερικά απλά και χρήσιμα κόλπα που μπορεί για ορισμένους από εσάς, να είναι απολύτως προφανή, όμως σε άλλους μπορεί να αλλάξουν τον τρόπο που βλέπουν και χρησιμοποιούν τη φωτογραφική τους μηχανή!

1) Μορφοποίηση των καρτών μνήμης

Αν η φωτογραφική μηχανή σας διαθέτει δύο υποδοχές καρτών μνήμης, συνήθως θα θέλετε να διαμορφώσετε και τις δύο κάρτες μνήμης πριν ξεκινήσετε τη λήψη. Αυτός είναι ένας πολύ γρήγορος και εύκολος τρόπος να διαμορφώσετε και τις δύο κάρτες μνήμης χωρίς να χρειαστεί ποτέ να απενεργοποιήσετε την κάμερα:

Κρατήστε πατημένα τα δύο κουμπιά που έχουν επισημανθεί ως "Format" με κόκκινο χρώμα για να διαμορφώσετε την κάρτα σας.

Παρατηρήστε ότι στον πίνακα ελέγχου (πάνω οθόνη), μια κάρτα αναβοσβήνει. Αυτή είναι η κάρτα που πρόκειται να διαμορφώσετε.

Συνεχίστε και διαμορφώστε την κάρτα πατώντας τα δύο κουμπιά ξανά.

Τώρα, κρατήστε πατημένα τα δύο κουμπιά για να διαμορφώσετε την κάρτα σας. Παρατηρήστε ότι η ίδια (πρωτεύουσα) κάρτα εξακολουθεί να αναβοσβήνει.

Γυρίστε τον επιλογέα εντολών (πίσω τροχός) με ένα κλικ. Παρατηρήστε ότι η κάρτα που αναβοσβήνει έχει αλλάξει στην δευτερεύουσα κάρτα σας.

Προχωρήστε και διαμορφώστε την κάρτα.

Αυτό είναι! Τώρα και οι δύο κάρτες σας έχουν διαμορφωθεί!!!

2) Γρήγορη κύλιση εικόνας

Έχετε κοιτάξει ποτέ χρήστες της Canon πόσο γρήγορα κύλιζαν 10 εικόνες κάθε φορά, ενώ εξέταζαν τα πλάνα τους στο πίσω μέρος της φωτογραφικής μηχανής τους;

Υπάρχει λύση για γρήγορη κύλιση εικόνων και στις Nikon:

Μεταβείτε στο μενού προσαρμοσμένων ρυθμίσεων > Στοιχεία ελέγχου > Προσαρμογή κλήσεων εντολών > Μενού και Αναπαραγωγή.

Επιλέξτε Ενεργοποίηση.

Τώρα, όταν ελέγχετε τις εικόνες, μπορείτε να σμικρύνετε την προβολή μικρογραφιών και να μετακινηθείτε γρήγορα χρησιμοποιώντας τον δευτερεύοντα επιλογέα (εμπρός τροχός).

3) Ένδειξη buffer

Αυτό είναι ένα πολύ απλό trick και δεν χρειάζεται να αλλάξουμε καθόλου τις ρυθμίσεις!

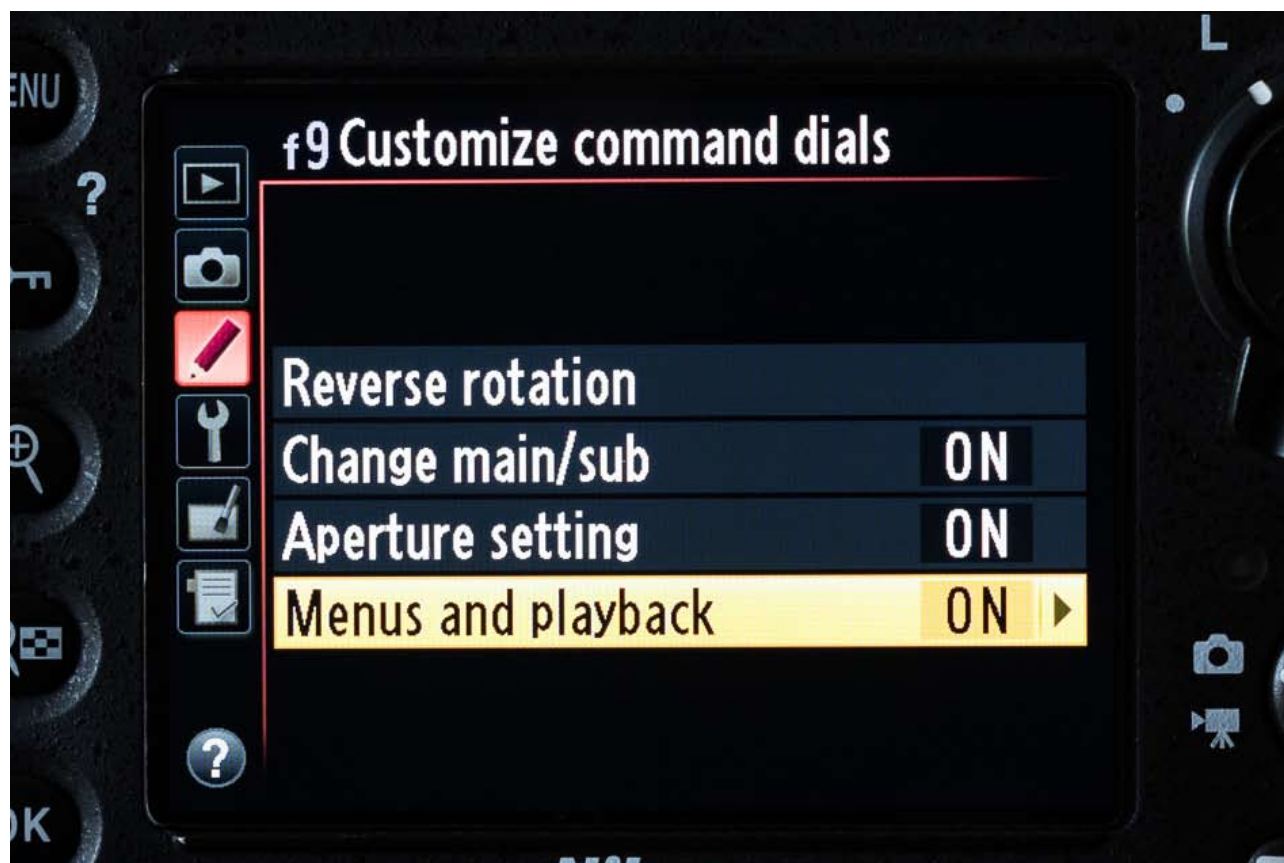
Έχετε παρατηρήσει ποτέ τον αριθμό στην κάτω δεξιά γωνία του εικονοσκοπίου σας και στην κάτω δεξιά γωνία του πίνακα ελέγχου (πάνω οθόνη) που μοιάζει με αυτό: [r16] ? Αν δεν ξέρετε τι μιλάω, τραβήξτε την κάμερα, βεβαιωθείτε ότι υπάρχει μια κάρτα μνήμης και πατήστε το κουμπί λήψης μέχρι τη μέση, όπως εσείς εστιάζετε.

Κοιτάξτε στο εικονοσκόπιο σας ή στην πάνω οθόνη και θα το δείτε όταν πατάτε το κουμπί. Ο αριθμός σας πιθανόν να είναι διαφορετικός, αλλά καταλαβαίνετε το νόημα.

Ξέρετε τι σημαίνει αυτό; Είναι ο αριθμός των λήψεων που υπάρχουν στο buffer σας. Τώρα πλέον, όταν κάνετε burst shooting, μπορείτε να παρακολουθείτε αυτόν τον αριθμό και να γνωρίζετε πότε πρόκειται να γεμίσει το buffer και πότε αδειάζει.

4) Γρήγορο κουμπί (Quick Button)

Ένα από τα αγαπημένα μου χαρακτηριστικά όλων των Nikon DSLRs είναι η λειτουργία My Menu. Εάν δεν το χρησιμοποιήσατε ποτέ, εδώ είναι μια γρήγορη

περίληψη του τι είναι. Βασικά, μπορείτε να δημιουργήσετε τη δική σας προσαρμοσμένη λίστα επιλογών από τα διάφορα μενού που είναι διαθέσιμα στην κάμερα, μέχρι 20 στοιχεία. Δείτε ένα παράδειγμα με Πληροφορίες μπαταρίας, Ρυθμίσεις Self-Timer, Virtual Horizon, Ζώνη ώρας, Αυτόματο ISO και Ημερομηνία.

Για να ρυθμίσετε το "My Menu", απλά πηγαίνετε στην οθόνη του μενού και μετακινηθείτε στα μενού στα αριστερά μέχρι να μεταβείτε στο "My Menu". Από εκεί μπορείτε να προσθέσετε στοιχεία και να τα οργανώσετε.

Τώρα, μόλις έχετε δημιουργήσει το μενού My Menu, εδώ είναι το πραγματικό τέχνασμα για γρήγορη πρόσβαση. Μπορείτε να ρυθμίσετε το κουμπί Προεπι-

σκόπηση ή Fn στο μπροστινό μέρος της κάμερας για πρόσβαση στο My Menu. Πλέον όλες οι πιο συχνά χρησιμοποιούμενες λειτουργίες του μενού σας είναι διαθέσιμες ανά πάσα στιγμή με το πάτημα ενός κουμπιού! Δείτε πώς μπορείτε να συμβεί αυτό:

Μεταβείτε στο Μενού > Μενού προσαρμοσμένων ρυθμίσεων > Στοιχεία ελέγχου > Αντιστοίχιση πλήκτρου Fn (ή προεπισκόπησης) > Πλήκτρο Fn (ή προεπισκόπηση) Πατήστε

Ορισμένες κάμερες ενδέχεται να έχουν τη δυνατότητα > My Menu, ενώ άλλοι μπορεί να έχουν μόνο > Access top item in MY MENU.

Απλά επιλέξτε ποιο κουμπί προτιμάτε να έχετε πρόσβαση στο μενού μου και τα

πιο χρησιμοποιημένα στοιχεία μενού σας είναι στα χέρια σας.

Αν έχετε μόνο την επιλογή να αποκτήσετε πρόσβαση στο Access top item in MY MENU, δεν υπάρχει πρόβλημα. Όταν αποκτάτε πρόσβαση στο κορυφαίο στοιχείο πιέζοντας το επιλεγμένο κουμπί, απλά βέλος προς τα αριστερά και θα βρίσκεστε στο μενού μου και θα έχετε πρόσβαση σε όλες τις άλλες επιλογές του μενού μου.

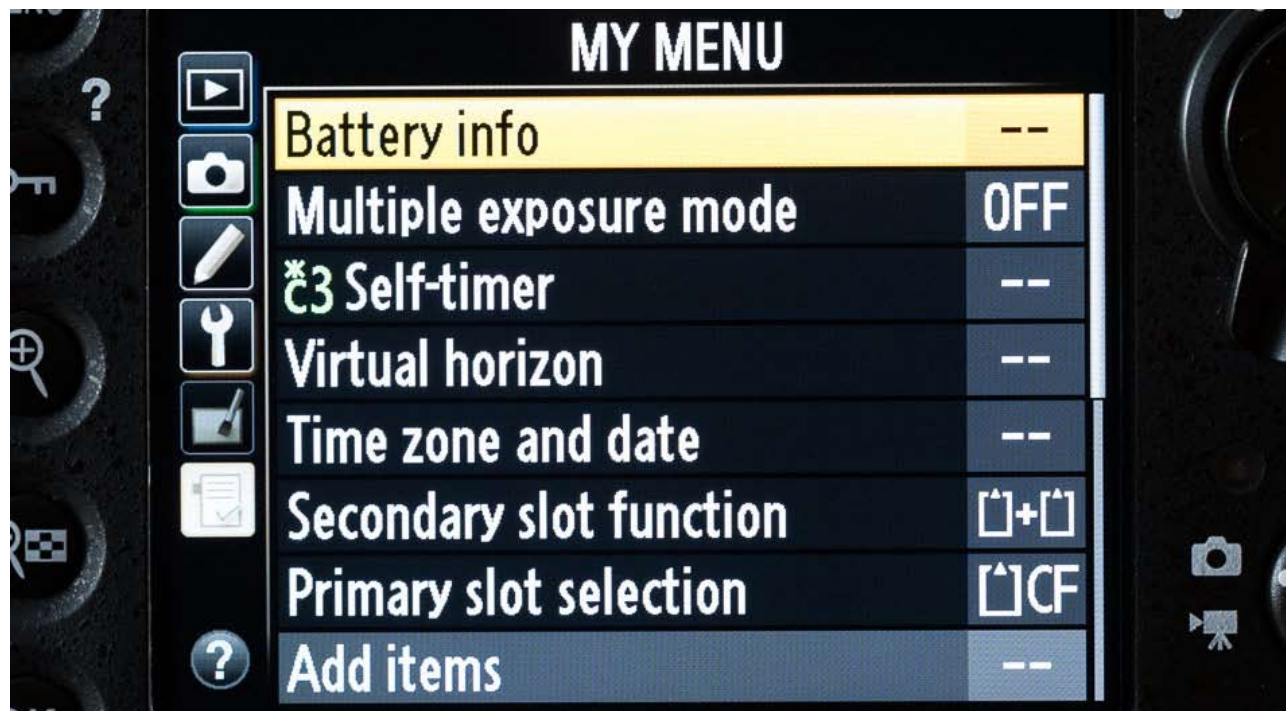
5) Μενού λήψης / Custom Setting Banks

Τι είναι οι Shooting Menu Banks; Βασικά, μπορείτε να αποθηκεύσετε τις ρυθμίσεις για τη φωτογραφική μηχανή σας σε μια Bank (μπορείτε να το ονομάσετε ακόμη και να θυμάστε τι είναι για). Για παράδειγμα, εδώ είναι οι αλλαγές που κάνει το σώμα όταν επιλέγουμε την Bank "2nd shoot" (που έχουμε ήδη δημιουργήσει): αλλάζει σε αυτόματη ισορροπία λευκού, καταγράφει εικόνες ως M-Fine JPEG στην κύρια κάρτα και RAW στη δευτερεύουσα κάρτα και αλλάζει την κύρια υποδοχή μου Κάρτα SD.

Όπως υποδηλώνει το όνομα, η Shooting Menu Bank σας επιτρέπει να δημιουργείτε διαφορετικές Banks για οτιδήποτε στο μενού Shooting Menu, ενώ η Custom Settings Bank σας επιτρέπει να δημιουργείτε διαφορετικές Banks για οποιοδήποτε στοιχείο στις προσαρμοσμένες ρυθμίσεις σας. Μπορείτε να δημιουργήσετε έως και 4 Banks ρυθμίσεων.

Για παράδειγμα, μπορεί να θέλετε να έχετε διαφορετικές Shooting Menu Bank

ΦΥΛΟSTIGMA

για λήψη σε διαφορετικές συνθήκες φωτισμού. Ή ίσως θα μπορούσατε να δημιουργήσετε μια Bank για τη φωτογραφία τοπίου, ενώ θα δημιουργούσε μια άλλη για την πορτραίτο. Μπορεί να έχετε διαφορετικά σετ προσαρμοσμένων ρυθμίσεων εάν πολλοί άνθρωποι χρησιμοποιούν το ίδιο σώμα και έχουν διαφορετικές προτιμήσεις για τις ρυθμίσεις.

Ακολουθεί ο τρόπος με τον οποίο ρυθμίζετε τα δικά σας μενού λήψης και τις προσαρμοσμένες ρυθμίσεις:

Ας υποθέσουμε ότι θέλετε να δημιουργήσετε μια νέα Shooting Menu Bank.

Μεταβείτε στο Menu > Shooting Menu > Shooting Menu Bank.

Αυτήν τη στιγμή θα πρέπει να βρίσκεστε στην Bank A, πράγμα που σημαίνει ότι οι τρέχουσες ρυθμίσεις της φωτογραφικής σας μηχανής αποθηκεύονται ως

Bank A.

Για να ρυθμίσετε την Bank B, μεταβείτε στο B και πατήστε OK. Θα πρέπει τώρα να βρίσκεστε στο Shooting Menu και το πρώτο στοιχείο, Shooting Menu Bank, θα πρέπει να είναι το B.

Τώρα, οι τυχόν αλλαγές που κάνετε στο μενού λήψης θα αποθηκευτούν ως προεπιλεγμένες για το Shooting Menu Bank B.

Αν θέλετε να δώσετε στην Bank B μια περιγραφή, απλά πατήστε δεξί βέλος στην Shooting Menu Bank, όταν το B είναι highlighted.

Για να επιστρέψετε στο Bank A και στις αρχικές ρυθμίσεις της φωτογραφικής μηχανής, απλώς πλοηγηθείτε μέχρι το A και πατήστε OK.

Ισχύει ακριβώς η ίδια διαδικασία και για τις Προσαρμοσμένες Ρυθμίσεις

(Custom Settings), μόνο θα μπειτε στο Menu > Custom Settings Menu > Custom Settings Bank.

Αν διαθέτετε κάμερες Nikon D600 / D610 ή D7000 / D7100 / D7200, έχετε ακόμα πιο φιλικές προς τον χρήστη ρυθμίσεις U1 / U2 που μπορούν να αποθηκευτούν μόνιμα και στη συνέχεια να έχουν πρόσβαση μέσω του επάνω επιλογέα της κάμερας.

6) Άμεσο ζουμ κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγής

Ένα άλλο πολύ χρήσιμο tip είναι η δυνατότητα άμεσης μεγέθυνσης σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο κατά την προβολή μιας φωτογραφίας. Αντί να χρειαστεί να πατάτε πολλές φορές το κουμπί Zoom In / Zoom Out, μπορείτε να διαμορφώσετε το κεντρικό κουμπί του πολυ-επιλογέα στο πίσω μέρος της κάμερας. Κατά την εξέταση μιας φωτογραφίας που μόλις τραβήξατε, πατώντας αυτό το κουμπί θα μεγεθυνθεί και πατώντας ξανά θα σμικρύνεται πίσω στην πλήρη εικόνα. Το πλεονέκτημα σε αυτό το χαρακτηριστικό είναι ότι κάνει zoom το σημείο εστίασής σας!

Ακολουθεί ο τρόπος ρύθμισης παραμέτρων:

Μεταβείτε στο Menu -> Custom Setting Menu -> Controls -> Multi selector center button -> Playback mode -> Zoom on/off.

Από εδώ, θα πρέπει να επιλέξετε το επίπεδο μεγέθυνσης.

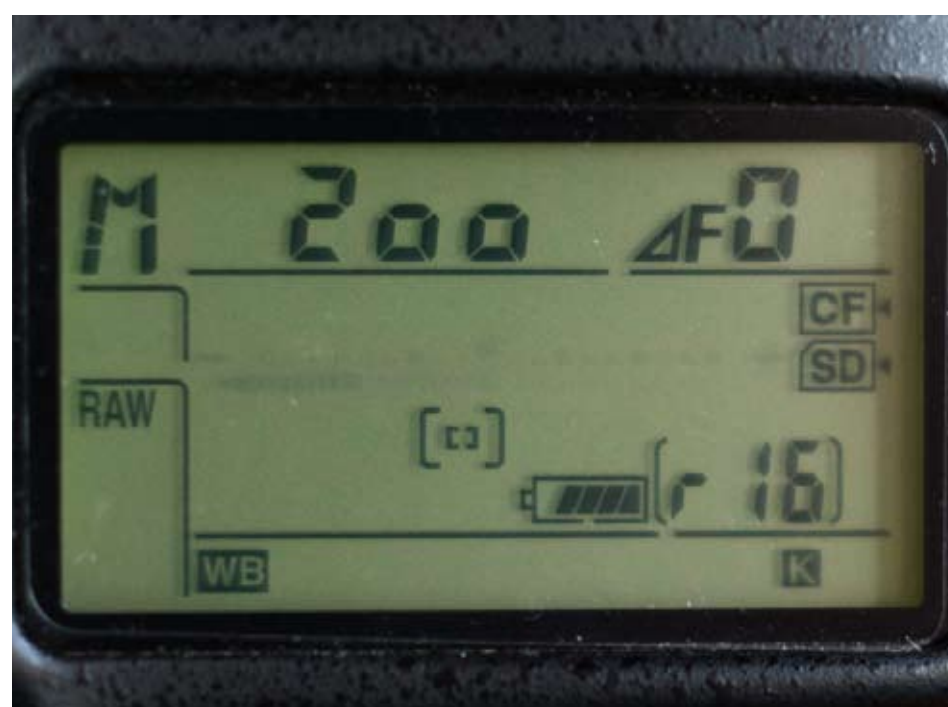
Μόλις ρυθμιστεί, πατήστε το κουμπί

αναπαραγωγής για να εμφανίσετε μια εικόνα που έχετε τραβήξει, στη συνέχεια πιάστε το κεντρικό κουμπί του πολυ-επιλογέα. Θα δείτε την εικόνα να μεγεθύνεται αμέσως. Εάν πιάσετε ξανά το πλήκτρο, θα σμικρύνετε την

πλήρη εικόνα.

Δείτε το σχετικό Video:

<https://www.youtube.com/watch?v=cNUH5dCaLMU>[/embed] ■

Αντζουλέτα
Πουσναρά

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

L' ANGOLO ΙΤΑΛΙΚΟ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

Το L' angolo αυτοπροσδιορίζεται ως Ιταλικό Εστιατόριο και είναι πράγματι ένας χώρος εστίασης δομημένος με μινιμαλιστική αισθητική πλημμυρισμένος με γούστο, μεράκι, θαλπωρή και ευγενικά χαμόγελα.

Το ήσυχο, μοντέρνο και χαρούμενο περιβάλλον του με την θαυμάσια περιποιημένη αίθουσά του, τις κομψές και λεπτεπίλεπτες λεπτομέρειες της διακόσμησης της αναδεικνύουν την διακριτικότητα του ιδιοκτήτη του αλλά και την υψηλή αισθητική που διέπει την κουλτούρα του. Ήταν αυτό που χρειάζονταν η πόλη μας έναν χώρο για οικογενειακή μάζωξη και επαγγελματική συνάντηση έναν χώρο για διασκέδαση και ψυχαγωγία έναν χώρο γαστρονομικής απόλαυσης.

Η ζεστή ατμόσφαιρα, η jazz μουσική υπόκρουση

και το φωτεινό και άνετο περιβάλλον προϊδεάζουν τον πεινασμένο επισκέπτη να δοκιμάσει κάποια από τις υπέροχες πίτσες με το λεπτό ζυμάρι και τα φρεσκοτάτα υλικά τους συνοδευόμενες με τη δροσερή μπουράτα μοτσαρέλα με ντοματίνια και χειροποίητο πέστο βασιλικού, σαλάτα με ρόκα με φιλετάκια “rumb steak black angus” ή σαλάτα νισουάζ με φρέσκο τόνο, να δοκιμάσει παπαρδέλες με φιλετάκια black angus, πάστα τρούφας και ραγού μανιταριών καθώς και τα λιγκουίνι μπολονέζ με το τριμμένο κατσικίσιο τυρί και γιατί όχι για αυτούς που γνωρίζουν καρμπονάρα με κρόκο αυγού, πεκορίνο ρομάνο και γκουαντσάλε.

Οι κροκέτες παρμεζάνας σερβιρισμένες με μαρμελάδα ντομάτας και προσούτο καθώς και η σαλάτα

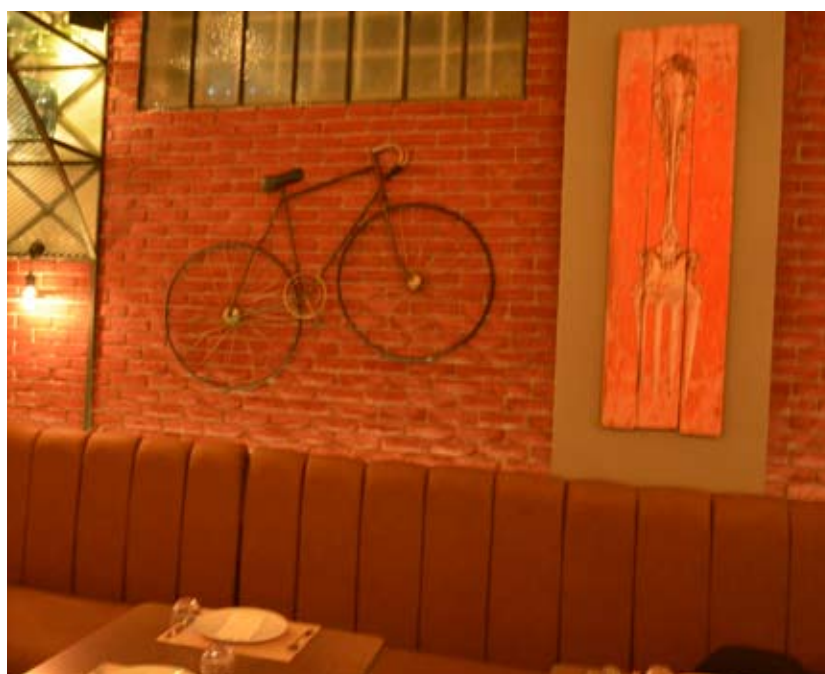
με τις ανάμεικτες πρασινάδες, τα ψιλοκομμένα λιαστά σύκα, τους ξηρούς καρπούς και την διακριτική βινεγκρέτ απογειώνουν τις γαστριμαργικές απολαύσεις.

Μην προσπεράσετε τα επιδόρπια που είναι ιδιαίτερα καλοφτιαγμένα όπως το τιραμισού ή το θαυμάσιο banoffee, και την πίτσα με πραλίνα σοκολάτα και φρέσκιες φράουλες και τριμμένο μπισκότο.

Αυτά και πολλά άλλα εξίσου καλομαγειρεμένα πιάτα πλούσια και χορταστικά που τα διέπει ο αρμονικός συνδυασμός των χρησιμοποιούμενων από τον σεφ υλικών και η δεξιοτεχνία του μάγειρα αξίζει να γευτείτε.

Κάθε μέρα ή κάθε Παρασκευή-Σάββατο με live ιταλική, jazz και έντεχνη ελληνική μουσική συνοδευόμενη από εκλεκτές ποικιλίες κρασιών.

Αυτό και κυρίως το ζεστό εγκάρδιο χαμόγελο των ανθρώπων του είναι το L'angolo... επισκεφτείτε το! ■

Τιπούκειτος

ΚΑΠΟΙΟΣ ΦΟΥΡΝΟΣ ΘΑ ΓΚΡΕΜΙΣΤΗΚΕ

Είναι γνωστό και το ανέκδοτο του Κολοκοτρώνη με τον Άγγλο φιλέλληνα Κνού. Ο τελευταίος, που μιλούσε αρκετά καλά τη γλώσσα μας και θαύμαζε τον Γέρο για την τόλμη και την εξυπνάδα του, τον ρώτησε κάποτε, αν το χωριό που γεννήθηκε ήταν μεγάλο.

– Όχι και τόσο, αποκρίθηκε ο Κολοκοτρώνης. Θαρρώ πως δεν έχει παραπάνω από εκατό φούρνους...

Ο Άγγλος, που δεν ήξερε ότι με το «φούρνος» εννοούσε «σπίτι», τον κοίταξε ξαφνιασμένος.

– Και δεν είσαι ευχαριστημένος, στρατηγέ; τον ρώτησε. Εμένα το δικό μου χωριό δεν έχει περισσότερους από δυο φούρνους!

– Βρε τον κακομοίρη! είπε τότε ο Κολοκοτρώνης. Και πώς ζεις σε τέτοια μοναξιά;

Όταν λοιπόν στα χωριά αυτά πέθαινε κανένας νοικοκύρης, οι φίλοι του έλεγαν: «Ο φούρνος του μπάρμπα Νότη γκρέμισε», εννοώντας ότι με τον θάνατο του αρχηγού της οικογένειας, το σπίτι του γκρέμιζε, χανόταν.

Από τη μεταφορική λοιπόν αυτή φράση, βγήκε η έκφραση «Κάποιος φούρνος γκρέμισε», ή «Κάποιος φούρνος θα γκρεμιστηκε» που τη λέμε σήμερα, άγνωστο γιατί, όταν μας επισκέπτεται κάποιος, που έχουμε να δούμε πολύ καιρό.

Γιώργος
Δούναβης

ΤΑ ΜΥΑΛΑ ΣΟΥ ΚΑΙ ΜΙΑ ΛΙΡΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΠΟΓΙΑΤΖΗ Ο ΚΟΠΑΝΟΣ

Κατά την Τουρκοκρατία ζούσε στην Αθήνα ένας Αλβανός φοροεισπράκτορας, ο Κιουλάκ Βογιατζή.

Ο λόρδος Βύρωνας που τον γνώρισε, γράφει ότι έμοιαζε σαν δαίμονας, που ξεπήδησε από την κόλαση κι ότι τα παιδιά τρομοκρατούνταν όταν τον αντίκριζαν ξαφνικά μπροστά τους.

Ο Κιουλάκ Βογιατζή γύριζε στα διάφορα σπίτια των Χριστιανών και εισέπραττε τον κεφαλικό φόρο. Ήταν δύο μέτρα περίπου ψηλός και το άγριο πρόσωπο του ήταν κατάμαυρο και βλοσυροκομμένο.

Ο Κιουλάκ Βογιατζή κρατούσε πάντοτε στα χέρια του ένα κοντόχοντρο κόπανο και με αυτόν απειλούσε τους χριστιανούς. Έλεγε, δηλαδή ότι θα τους σπάσει το κεφάλι, αν δεν του έδιναν μια χρυσή λίρα ή δύο φλουριά, όπως απαιτούσε ο κεφαλικός φόρος κάθε έξι μήνες.

Ο Αλβανός όμως αυτός ήταν τόσο κουτός, ώστε δεν μπορούσε να ξεχωρίσει τα διάφορα νομίσματα της εποχής εκείνης. Έτσι, πολλοί Έλληνες που δεν είχαν να πληρώσουν, του έδιναν μερικές μπρούτζινες καλογυαλισμένες δεκάρες, που φαίνονται σαν χρυσές και τον ξαπόστελναν.

Έκτοτε έμεινε η φράση «Τα μυαλά σου και μια λίρα και του μπογιατζή ο κόπανος», που τη λέμε συνήθως για τους ελαφρόμυαλους.

ΤΑ ΙΔΙΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ ΜΟΥ, ΤΑ ΙΔΙΑ ΠΑΝΤΕΛΗ ΜΟΥ

Όταν οι Ενετοί κυρίευσαν τη Μεγαλόνησο, ένα ατρόμητο κρητικόπουλο ο Παντελής Αστροπογιαννάκης με μερικούς θαρραλέους συντρόφους του πήρε τα βουνά και τις νύχτες χτυπούσε τους κατακτητές μέσα στα κάστρα τους.

Για να δίνει, ωστόσο, κουράγιο στους συμπατριώτες του, υποσχόταν ότι θα απελευθέρωναν γρήγορα την Κρήτη. Ο καιρός περνούσε και η κατάσταση του νησιού αντί να καλυτερεύει, χει-

ροτέρευε. Η απελπισία κυρίευε τους κρητικούς μα ο Αστροπογιαννάκης δεν έχανε το θάρρος του και εξακολουθούσε να τους εμπνυχώνει και να τους δίνει ελπίδες. Κανείς όμως δεν τον πίστευε. Όταν, λοιπόν, τουςμίλαγε εκείνοι του έλεγαν: «Ξέρουμε τι θα πεις. Τα ίδια Παντελάκη μου, τα ίδια Παντελή μου!». Έτσι προέκυψε και η αντίστοιχη παροιμιώδης φράση, η οποία υποδηλώνει ανεπιθύμητη κατάσταση, που παραμένει αμετάβλητη. ■

Βιργινία Παναγιώτου

Έεεεελα, δεν το πιστεύω...!

ΤΟΥ ΑΘΛ.Ε.ΠΟΛΙ.Σ.

1. Σάββατο 20/1/2018:

Βράβευση των νικητών του ποιητικού διαγωνισμού ΔΗΜΩ-ΦΕΛΕΙΑ «Ο Έρωτας στου Χρόνια του Φόβου», στο Πολιτιστικό Κέντρο Παλλήνης «Οινοποιείο Πέτρου», Λεωφ. Μαραθώνος 117 (δίπλα από Ο.Α.Ε.Δ. Παλλήνης).

2. Κυριακή 25/2/2018:

Πραγματοποίηση εκλογοαπολογιστικής γενικής συνέλευσης, διενέργεια εκλογών και κοπής πίτας στην αίθουσα εκδηλώσεων του Τονικού Ωδείου Παλλήνης, Λεωφ. Μαραθώνος 61.

ΤΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΠΡΙΣΜΑ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2017 -
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2018

Πρόγραμμα – προτάσεις:

1. Κυριακή 28.01.2018

Σαλαμίνα στρατιωτικό νοσοκομείο, κυκλικό ταφικό μνημείο, αρχοντικό Καλογιάννη, Λίμπερτυ, σπίτι Σικελιανού.

2. Κυριακή 11.02.2018

Αποκριάτικο street photography.

Έκτακτες δράσεις του Ομίλου θα ανακοινώνονται στο site του Σωματείου και στις σελίδες κοινωνικής δικτύωσης.

ΤΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΠΕΝΤΑΝΔΡΟΝ

Η εκδοτική ομάδα του Σωματείου μας **Πέντανδρον** έχει προγραμματίσει την έκδοση σε e-book των ακόλουθων λογοτεχνικών κειμένων και ενός ειδικού λεξικού σε τεύχη:

1. Στου γλιτωμού το χάζι
του Θεόδωρου Ντόρου.

2. Λεξικό Δανείων και Αντιδανείων.

3. Κάλλιο
της Μαρίας Μεταξά.

4. Η γυναίκα της Ζάκυθος
του Διονύσιου Σολωμού. ■

- Ο Τζον Γουέν κέρδισε κάποτε από τον ιδιοκτήτη του το κόλεϊ που ενσάρκωσε τη θρυλική τηλεοπτική Lassie, σε μία παρτίδα πόκερ.
- Ο σερ Τζ. Μ. Μπάρι, ο σερ Ισαάκ Νεύτωνα και ο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν πέθαναν και οι τρεις παρθένοι.
- Οι άνθρωποι ευθύνονται για τον θάνατο περίπου 70 εκατομμυρίων καρχαριών το χρόνο.
- Κατά μέσο όρο, κάθε χρόνο σκοτώνονται 10 άνθρωποι από τις αυτόματες μηχανές πωλήσεων.
- Κανένα σημείο της Ιαπωνίας δεν απέχει περισσότερο από 100 μίλια από τη θάλασσα.
- Ο βόρειος πόλος του πλανήτη Ουρανού είναι σκοτεινός για 42 συνεχόμενα έτη.
- Η μνήμη του χρυσόψαρου διαρκεί 3 μήνες και όχι 3 δευτερόλεπτα.
- Οι μέλισσες μπορούν να μυρίσουν με τα γόνατά τους.
- Οι καμήλες έχουν τρία βλέφαρα. ■